

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 184 (XXVIII) — Nr. 764 bis

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Vineri, 30 septembrie 2016

SUMAR

	<u>Pagina</u>
Anexele nr. 1 și 2 la Ordinul ministrului mediului, apelor și pădurilor nr. 1.136/2016 privind aprobarea Planului de management și Regulamentului sitului ROSCI0321 Moldova Superioară	3-107

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL MEDIULUI, APELOR ȘI PĂDURILOR

ORDIN

privind aprobarea Planului de management și Regulamentului sitului ROSCI0321 Moldova Superioară*)

Având în vedere Referatul de aprobare nr. 110.607/AC din 10 iunie 2016 al Direcției biodiversitate,

ținând cont de Decizia etapei de încadrare nr. 1 din 2 februarie 2015, emisă de Agenția pentru Protecția Mediului Suceava, Avizul Ministerului Culturii nr. 770 din 18 februarie 2016, Adresa Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale nr. 82.943/163.011/330.136 din 24 decembrie 2015, Adresa Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice nr. 38.004 din 14 aprilie 2016 și Adresa Direcției generale păduri nr. 156.771/I.M. din 23 decembrie 2015,

în temeiul prevederilor art. 21 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale art. 13 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 38/2015 privind organizarea și funcționarea Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul mediului, apelor și pădurilor emite prezentul ordin.

Art. 1. — Se aprobă Planul de management al sitului ROSCI0321 Moldova Superioară, prevăzut în anexa nr. 1.

Art. 2. — Se aprobă Regulamentul sitului ROSCI0321 Moldova Superioară, prevăzut în anexa nr. 2.

Art. 3. — Anexele nr. 1 și 2 fac parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 4. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

p. Ministrul mediului, apelor și pădurilor,

Erika Stanciu,
secretar de stat

București, 21 iunie 2016.

Nr. 1.136.

---

*) Ordinul nr. 1.136/2016 a fost publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 764 din 30 septembrie 2016 și este reprodus și în acest număr bis.

Anexa nr. 1

**PLANUL DE MANAGEMENT AL
SITULUI ROSCI0321 MOLDOVA SUPERIOARĂ**

CUPRINS

CAPITOLUL 1. INTRODUCERE ȘI CONTEXT

- 1.1. Scurtă descriere a Planului de management
- 1.2. Scurtă descriere a sitului ROSCI0321 Moldova Superioară
- 1.4. Cadrul legal referitor la aria naturală protejată și la elaborarea Planului de management
- 1.5. Procesul de elaborare a Planului de management
- 1.6. Istoricul revizuirilor și modificărilor Planului de management
- 1.7. Procedura de modificare și actualizare a Planului de management
- 1.8. Procedura de implementare a Planului de management

CAPITOLUL 2. DESCRIEREA ARIEI NATURALE PROTEJATE

- 2.1. Informații generale
  - 2.1.1. Localizarea ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară
  - 2.1.2. Limitele ariei naturale protejate
  - 2.1.3. Zonarea internă a ariei naturale protejate¹⁴
  - 2.1.4. Suprapuneri cu alte arii naturale protejate
- 2.2. Mediul abiotic
  - 2.2.1. Geologie
  - 2.2.2. Geomorfologie
  - 2.2.3. Clima
  - 2.2.4. Hidrografia
  - 2.2.5. Soluri
- 2.3. Mediul biotic
  - 2.3.1. Habitate pentru care a fost desemnată aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară
  - 2.3.2. Flora de interes conservativ
  - 2.3.3. Fauna de interes conservativ
- 2.4. Informații socio-economice și culturale
  - 2.4.1. Informații socio-economice și culturale
  - 2.4.2. Presiunile cu impact asupra sitului ROSCI0321 Moldova Superioară

CAPITOLUL 3. EVALUAREA STĂRII DE CONSERVARE A SPECIILOR ȘI HABITATELOR

- 3.1. Evaluarea stării de conservare a fiecărui habitat de interes conservativ
  - 3.1.1. Evaluarea stării de conservare a Habitatul 91V0 - Păduri dacice de fag *Symphyto-Fagion*
- 3.2. Evaluarea stării de conservare a fiecărei specii de interes conservativ

3.2.1. Evaluarea stării de conservare a speciei *Eudontomyzon mariae*

3.2.2. Evaluarea stării de conservare a speciei de vidră *Lutra lutra*

3.2.3. Evaluarea stării de conservare a speciilor *Ursus arctos*, *Canis lupus* și *Lynx lynx*

3.3. Monitorizarea speciilor și habitatelor de interes conservativ din aria naturală protejată
ROSCI0321 Moldova Superioară

CAPITOLUL 4. SCOP ȘI OBIECTIVE

4.1. Scopul managementului

4.2 .Programe

4.3. Sub-programe

CAPITOLUL 5. PLANUL DE ACTIVITĂȚI/AȚIUNI ȘI MONITORIZAREA ACESTORA

BIBLIOGRAFIE

CAPITOLUL 1. INTRODUCERE ȘI CONTEXT

1.1. Scurtă descriere a Planului de management

Planul de management al sitului ROSCI0321 Moldova Superioară este documentul oficial cu rol de reglementare pentru custode și factorii responsabili: Instituția Prefectului, Agenția pentru Protecția Mediului Suceava, Garda Națională de Mediu - Comisariatul Suceava, Primăriile și Consiliile Locale Breaza, Fundu Moldovei, Pojorâta, Sadova și Câmpulung Moldovenesc, Instituțiile de învățământ superior din Suceava, școlile din zonele vecine sitului, organizațiile non-guvernamentale de mediu, agenții economici ori deținătorii de interese, proprietarii care administrează terenuri și alte bunuri și/sau care desfășoară activități în perimetrul și în vecinătatea sitului.

Planul de management reprezintă un instrument de lucru pentru custodele sitului ROSCI0321 Moldova Superioară, și pentru toți factorii interesați, din momentul aprobării acestuia.

În conformitate cu principiile moderne ale conservării naturii și ale dezvoltării durabile, Planul de management integrează interesele de conservare a biodiversității cu cele de dezvoltare socio-economică ale comunităților locale din zona sitului, ținând cont de caracteristicile tradiționale, culturale și spirituale specifice acestora, oferind o viziune pe termen lung asupra managementului conservativ al sitului ROSCI0321 Moldova Superioară.

În Planul de management este evaluată și descrisă situația actuală a speciilor și habitatelor fiind definite măsurile specifice necesare conservării lor.

Scopul general al Planului de management pentru aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară urmărește asigurarea cadrului legal în vederea menținerii/îmbunătățirii stării favorabile de conservare a speciilor și habitatelor de interes conservativ pentru care a fost desemnat situl.

Obiectivele principale ale Planului de management sunt:

- a) Descrierea și evaluarea biodiversității și a condițiilor de mediu și socio-economice ale sitului;
- b) Stabilirea obiectivelor de management, definirea acțiunilor de conservare necesare, precum și reglementarea activităților în cadrul sitului;
- c) Planificarea în timp și spațiu a măsurilor propuse în vederea asigurării conservării favorabile a speciilor și habitatelor de interes conservativ de pe suprafața sitului;
- d) Monitorizarea acțiunilor prevăzute în planul operațional și eficiența lor.

Măsurile prevăzute în prezentul plan de management au ca scop asigurarea unui statut favorabil de conservare pentru speciile și habitatele de interes comunitar prezente în sit și țin cont de condițiile economice, sociale și culturale ale comunităților locale, precum și de particularitățile regionale și

locale ale zonei, prioritate având însă obiectivele de conservare. Tipurile de măsuri de conservare elaborate în planul de management vizează în principal:

- a) Conservarea biodiversității
- b) Managementul resurselor naturale
- c) Informarea și conștientizarea publicului
- d) Monitorizarea planului de management

Respectarea Planului de management este obligatorie pentru administratorul ariei naturale protejate, pentru autoritățile care reglementează activități pe teritoriul acesteia, precum și pentru persoanele fizice și juridice care dețin sau care administrează terenuri și alte bunuri și/sau care desfășoară activități în perimetrul și în vecinătatea ariei naturale protejate.

Durata de implementare a prezentului Plan de management este de 5 ani de la intrarea acestuia în vigoare.

1.2. Scurtă descriere a sitului ROSCI0321 Moldova Superioară

Pentru Moldova Superioară s-a instituit regimul de arie naturală protejată ca sit de importanță comunitară inclus în rețeaua ecologică europeană Natura 2000 și are codul ROSCI0321; conform Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011 cu modificările ulterioare, este o arie destinată să contribuie semnificativ la menținerea sau restabilirea stării de conservare favorabilă a habitatelor naturale, prevăzute în anexa I și conform anexei II a Directivei 92/43/CEE privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatice, și care contribuie semnificativ la menținerea diversității biologice în regiunea biogeografică alpină din care face parte.

Conform Formularului Standard Natura 2000, motivul pentru declararea ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară îl constituie prezența habitatului 91V0 - Păduri dacice de fag Symphyto-Fagion și a speciilor de chișcar - *Eudontomyzon mariae*, vidră - *Lutra lutra*, urs - *Ursus arctos*, lup - *Canis lupus* și râs - *Lynx lynx*. În urma evaluărilor realizate se constată lipsa habitatului 91V0 și prezența altor două, respectiv habitatul prioritar 90E0* - Păduri aluviale cu *Alnus glutinosa* și *Frasinus excelsior* și habitatul 6520 - Fânețe montane.

La data elaborării Planului de management, aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară nu are custode.

Aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară este amplasată în nordul României, în regiunea de dezvoltare Nord-Est, în vestul județului Suceava, pe raza localităților: Breaza,

Braniște, Botuș, Fundu Moldovei, Pojorâta, Sadova și Câmpulung Moldovenesc. Coordonatele geografice ale sitului sunt 47° 35' 13" latitudine nordică și 25° 20' 36" longitudine estică.

Limitele ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară sunt date de lunca râului Moldova între localitățile Breaza de Sus și Câmpulung Moldovenesc, fiind amplasat la 77 km față de municipiul Suceava.

Suprafața sitului este de 429 ha, conform Formularului Standard Natura 2000.

Relaționează cu situl Natura 2000 ROSPA0089 Obcina Feredeului și Rezervația naturală Stratele cu *Aptychus* de la Pojorâta – Cod 2.733.

Aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară se află situată în nordul Carpaților Orientali, respectiv Obcinele Bucovinei, în lungul cursului superior al râului Moldova între localitățile Breaza de Sus și Câmpulung Moldovenesc. Arealul secționează cristalinel Obcinei Mestecănișului în sectorul de nord și flișul extern al Obcinei Feredeului, făcând limita dintre cele două unități montane, cu altitudinea medie de 785 m. Situat în lungul văii superioare a râului Moldova, aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară este caracterizată printr-un climat rece și umed, cu temperaturi medii anuale cuprinse între 2 și 6° C în sectorul cuprins aproximativ între Breaza de Sus și Fundu Moldovei și peste 6° C între Fundu Moldovei și Câmpulung Moldovenesc. Rețeaua hidrografică aparține bazinului Siretului și este alcătuită din Râul Moldova și afluenții acestuia: Lucava, Benia, Răchitiș, Breaza, Pârâul Negru, Garbele, Botușel, Putna și Sadova. Solurile reprezentative arealului sunt cele din clasa protisol și cambisol.

Aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară prevede în Formularul Standard Natura 2000 existența habitatului de interes comunitar 91V0 - Păduri dacice de fag *Symphytio-Fagion*, care nu a fost însă identificat în teren. Așadar, habitatele reprezentative ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară identificate în urma evaluărilor pe teren sunt habitatul prioritar 91E0* - Păduri aluviale de *Alnus glutinosa* și *Fraxinus excelsior* și 6520 - Fânețe montane. A fost identificat în aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară, în eșantioane mici, și habitatul 9410 - Păduri acidofile de *Picea* din etajul montan și subalpin, acesta nefiind considerat un habitat reprezentativ.

Speciile de interes comunitar din aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară prevăzute în Formularul Standard Natura 2000 și identificate pe teren sunt reprezentate de: vidra - *Lutra lutra*, lup - *Canis lupus*, râs - *Lynx lynx*, urs - *Ursus arctos* și chișcar - *Eudontomyzon mariae*. În urma evaluărilor a fost identificată în aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară și specia de mreană vânătă - *Barbus meridionalis petenyi*.

Activitățile socio-economice principale ce au impact asupra ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară sunt legate de exploatarea resurselor naturale, în special pentru producerea de materiale de construcții și energie electrică.

1.3. Obiectivul general al Planului de management

Obiectivul general al Planului de management este de conservare sitului ROSCI0321 Moldova Superioară prin utilizarea durabilă a resurselor în interesul comunității locale.

1.4. Cadrul legal referitor la aria naturală protejată și la elaborarea Planului de management

Instituirea regimului de arie naturală protejată ca sit de importanță comunitară a ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară în cadrul rețelei Natura 2000 s-a realizat prin Ordinul ministrului mediului și dezvoltării durabile nr. 1964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România, cu modificările și completările ulterioare.

Cadrul legal de funcționare și management pentru aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară este conferit de • Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011, cu modificările și completările ulterioare.

Planul de management este un document oficial al unui proces continuu capabil să asigure gospodărirea efectivă, eficientă și adaptativă a ariei naturale protejate pentru care a fost elaborat. Conform Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011, cu modificările și completările ulterioare, obligativitatea elaborării Planului de management revine custodelui.

Legislația în vigoare care are referire și aplicabilitate directă asupra realizării și implementării Planului de management include următoarele acte normative:

- a) Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011, cu modificările și completările ulterioare;
- b) Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2005 privind protecția mediului, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 265/2006, cu modificările și completările ulterioare;

- c) Hotărârea Guvernului nr. 230/2003 privind delimitarea rezervațiilor biosferei, parcurilor naționale și parcurilor naturale și constituirea administrațiilor acestora;
- d) Ordinul ministrului mediului și dezvoltării durabile nr. 1964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România, cu modificările și completările ulterioare;
- e) Hotărârea Guvernului nr. 1284/2007 privind declararea ariilor de protecție specială avifaunistică ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România.
- f) Ordinul ministrului mediului și schimbărilor climatice nr. 1052/2014 privind aprobarea Metodologiei de atribuire în administrare și custodie a ariilor naturale protejate, cu modificările ulterioare.
- g) Legea nr. 5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național – Secțiunea a III-a - zone protejate;
- h) Ordinul ministrului agriculturii, pădurilor, apelor și mediului nr. 552/2003 privind aprobarea zonării interioare a parcurilor naționale și a parcurilor naturale, din punct de vedere al necesității de conservare a diversității biologice;
- i) Legea apelor nr. 107/1996, cu modificările și completările ulterioare;
- j) Ordinul ministrului mediului și pădurilor nr. 3836/2010 privind aprobarea Metodologiei de avizare a tarifelor instituite de către administratorii/custozii ariilor naturale protejate pentru vizitarea ariilor naturale protejate, pentru analizarea documentațiilor și eliberarea de avize conform legii, pentru fotografiatul și filmatul în scop comercial;
- k) Legea nr. 101/2011 pentru prevenirea și sancționarea unor fapte privind degradarea mediului, republicată;
- l) Ordinul ministrului mediului și ministrului agriculturii, pădurilor și dezvoltării rurale nr. 203/14/2009 privind Procedura de stabilire a derogărilor de la măsurile de protecție a speciilor de floră și faună sălbatice;
- m) Ordinul ministrului mediului nr. 464/2009 pentru aprobarea Normelor tehnice privind organizarea și desfășurarea activităților de control și inspecție în domeniul protecției mediului, cu modificările și completările ulterioare;
- n) Ordinul ministrului mediului și dezvoltării durabile nr. 410/2008 pentru aprobarea Procedurii de autorizare a activităților de recoltare, capturare și/sau achiziție și/sau comercializare, pe teritoriul național sau la export, a florilor de mină, a fosilelor de plante și fosilelor de animale vertebrate și nevertebrate, precum și a plantelor și animalelor din floră și, respectiv, faună sălbatice și a importului acestora, cu modificările și completările ulterioare;

- o) Ordinul ministrului mediului nr. 979/2009 privind introducerea de specii alohtone, intervențiile asupra speciilor invazive, precum și reintroducerea speciilor indigene prevăzute în anexele nr. 4A și 4B la Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, pe teritoriul național;
- p) Hotărârea de Guvern nr. 1081/2013 privind aprobarea Strategiei naționale și a Planului de acțiune pentru conservarea biodiversității 2014-2020;
- q) Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale și al ministrului mediului și pădurilor nr. 44/1195/2011 pentru aprobarea Normelor privind accesul la resursele acvatice vii din domeniul public al statului în vederea practicării pescuitului comercial în habitatele piscicole naturale din ariile naturale protejate, cu modificările și completările ulterioare;
- r) Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 23/2008 privind pescuitul și acvacultura, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 317/2009, cu modificările și completările ulterioare;
- s) Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale și ministrului mediului și pădurilor nr. 159/1266/2011 privind aprobarea condițiilor de practicare a pescuitului recreativ/sportiv, regulamentului de practicare a pescuitului recreativ/sportiv și modelelor permiselor de pescuit recreativ/sportiv în ariile naturale protejate;
- t) Directiva 2009/147/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 30 noiembrie 2009 privind conservarea păsărilor sălbatice;
- u) Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de floră și faună sălbatice - Directiva Habitate.
- v) Legea nr.13 pentru ratificarea Convenției privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale din Europa, Berna, 19.07.1979, MO nr. 62 din 25/03/1993;
- w) Legea nr.58 pentru ratificarea Convenției privind diversitatea biologică, adoptată la Rio de Janeiro, 5 iunie 1994, MO nr.199 din 02/08/1994;
- x) Legea nr.69 de aderare a României la Convenția privind comerțul internațional cu specii sălbatice de floră și faună pe cale de dispariție, adoptată la Washington la 3 martie 1973 - MO nr. 211 din 12/08/1994;
- y) Legea nr.13 pentru ratificarea Convenției privind conservarea speciilor migratoare de animale sălbatice, adoptată la Bonn, 23 iunie 1979, MO nr. 24 din 26/01/1998;

1.5. Procesul de elaborare a Planului de management

Planul de management al ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară a fost elaborat în cadrul proiectului: „Conservarea biodiversității printr-un management adecvat al ariei

naturale protejate Moldova Superioară”, cu finanțare din Programul Operațional Sectorial Mediu - Axa Prioritară 4 - Implementarea sistemelor adecvate de management pentru protecția naturii, implementat de către Asociația Grupul Ecologic de Colaborare - GEC Bucovina, în parteneriat cu Asociația de Inițiativă Democratică și Ecologică - EUDEMOS.

Elaborarea Planului de management se bazează fundamental pe rezultatele studiilor realizate în cadrul proiectului menționat mai sus. Astfel, au fost realizate următoarele studii care au stat la baza întocmirii prezentului Plan de management:

- a) Evaluarea stadiului de conservare/inventarierea a speciilor și habitatului de importanță națională și/sau comunitară din aria naturală protejată Moldova Superioară;
- b) Elaborarea studiului socio-economic pentru fundamentarea măsurilor de conservare a speciilor și habitatului de importanță națională și/sau comunitară din aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară;
- c) Identificarea amenințărilor actuale și potențiale asupra biodiversității, elaborarea măsurilor de management necesare, în vederea menținerii într-o stare favorabilă de conservare a speciilor și habitatului de importanță națională și/sau comunitară din aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară;
- d) Elaborarea protocoalelor de monitorizare a speciilor și habitatului de interes conservativ din aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară;
- e) Cartarea ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară; realizarea hărților specifice aferente Planului de management și realizarea bazei de date GIS pentru aceasta.

Elaborarea propriu-zisă a Planului de management are la bază informațiile din aceste studii, extrase integral sau prelucrate. Acolo unde a fost necesar au mai fost folosite informații din alte surse, cum ar fi legislație, lucrări de specialitate.

Etaple parcurse în vederea elaborării Planului de management al ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară sunt:

- a) Identificarea contextului legal;
- b) Colectarea și structurarea informației necesare;
- c) Definirea scopului, a obiectivelor și a temelor principale de management;
- d) Identificarea și planificarea activităților de monitorizare;
- e) Prioritizarea măsurilor/activităților;
- f) Atribuirea de resurse pentru fiecare măsură/activitate;
- g) Definitivarea planului de lucru/ calendarului de implementare.

Planul de Management a fost conceput ca un instrument care va permite asigurarea prezenței și conservării, în condiții optime, a speciilor și habitatelor ce au determinat individualizarea acestei arii ca sit de interes comunitar.

În cadrul procesului de elaborare a Planului de management s-a ținut cont de Ghidul de măsuri pentru managementul siturilor Natura 2000, realizat de către Ministrul Mediului și Schimbărilor Climatice, de Ghidul pentru Elaborarea Planurilor de Management pentru ariile protejate din România elaborat de Michael R. Appleton în cadrul proiectului Managementul Conservării Biodiversității din România finanțat de Banca Mondială RO-GE-44176 și de Structura elaborată în cadrul proiectului SINCRON - Sistem Integrat de Management și Conștientizare în România a Rețelei Natura 2000 finanțat prin Programul Operațional Sectorial Mediu.

1.6. Istoricul revizuirilor și modificărilor Planului de management

Până în prezent, pentru aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară nu a fost elaborat un Plan de management.

1.7. Procedura de modificare și actualizare a Planului de management

Planul de management se avizează de către Agenția Națională pentru Protecția Mediului/structurile din subordinea acesteia, după caz, și se aprobă prin ordin al conducătorului autorității publice centrale pentru protecția mediului și pădurilor, cu avizul autorităților publice centrale interesate.

Revizuirea Planului de management se face la 5 ani de la data intrării în vigoare a acestuia.

Acțiunea fenomenelor naturale, prezența și activitatea omului, pot produce schimbări în cadrul ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară, care impun reconsiderarea măsurilor de conservare a biodiversității. Astfel, în prezentul Plan de management s-au preluat principii de bază ale unui management adaptativ, care să determine o anumită flexibilitate a deciziilor în funcție de schimbările apărute, scopul final fiind acela de permanentizare pe termen lung a favorabilității statutului de conservare a speciilor și habitatelor de interes comunitar.

Planurile detaliate de acțiune se elaborează anual de către custode, având la bază prevederile Planului de management, luându-se totodată în considerare și situația curentă de pe teritoriul ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară în ceea ce privește resursele de management, precum și interesele și posibilitățile comunităților locale.

În cazul în care se impun schimbări în Planul de management, competența aprobării acestora revine Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, cu respectarea procedurilor legale,

dacă se impun modificări la nivel de obiective și acțiuni, sau custodelui dacă modificările sunt la nivelul planului de lucru anual sau se referă la priorități, responsabilități și cercetare.

1.8. Procedura de implementare a Planului de management

După elaborarea participativă și aprobarea Planului de management se va trece la implementarea acestuia. Pentru aceasta, pe baza Planului de management aprobat, se va elabora în fiecare an un plan de lucru care să detalieze acțiunile cuprinse în Planul de management și să permită realizarea efectivă a obiectivelor specifice.

Planul de lucru anual se elaborează de către custode și are drept scop punerea în practică a Planului de management pentru fiecare acțiune în parte, precum și reanalizarea și actualizarea, acolo unde este cazul, a unor prevederi cuprinse în Planul de management, a unor priorități sau termene.

Prin prezentarea planului de lucru anual factorilor interesați se va realiza consultarea referitoare la modul de punere în aplicare a Planului de management, a oportunității unor modificări și respectiv a gradului de implicare a fiecărei instituții pentru implementarea acțiunilor și atingerea obiectivelor.

CAPITOLUL 2. DESCRIEREA ARIEI NATURALE PROTEJATE

2.1. Informații generale

2.1.1. Localizarea ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară

Aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară se află situat în nordul Carpaților Orientali în unitatea majoră de relief - Obcinele Bucovinei, în lungul cursului superior al râului Moldova între localitățile Breaza de Sus și Câmpulung Moldovenesc. Administrativ, aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară se află în arealul central nord-vestic al județului Suceava. Harta localizării ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară Superioară în cadrul județului Suceava este prezentată în Anexa nr.1 la Planul de management.

Aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară se suprapune pe teritoriul administrativ al localităților Breaza, Fundu Moldovei, Pojorâta, Sadova și Câmpulung Moldovenesc din județul Suceava în lungul cursului superior al râului Moldova, ocupând o suprafață totală de 429 ha. A se vedea tabelul nr. 1.

Ponderea suprafeței sitului ROSCI0321 Moldova Superioară în cadrul unităților administrativ-teritoriale

Tabelul nr.1

Nr. Crt.	Localitatea	Suprafața %	Suprafața ha
1	Campulung Moldovenesc	7,09	30,42
2	Fundu Moldovei	45,89	196,89
3	Sadova	7,25	31,12
4	Breaza	26,36	113,08
5	Pojorâta	13,40	57,49
	Total	100,00	429

2.1.2. Limitele ariei naturale protejate

Aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară este limitat de lunca râului Moldova, între localitățile Breaza de Sus și Câmpulung Moldovenesc.

În baza rezultatelor studiilor realizate în cadrul proiectului „Conservarea biodiversității printr-un management adecvat al ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară”, s-a propus revizuirea limitelor ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară.

2.1.3. Zonarea internă a ariei naturale protejate

În cadrul ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară nu se realizează zonare internă în sensul prevederilor Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011, cu modificările și completările ulterioare.

2.1.4. Suprapuneri cu alte arii naturale protejate

Aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară include Rezervația naturală Stratele cu Aptychus de la Pojorâta - Cod 2.733 și relaționează la capete cu siturile Natura 2000 ROSPA0089 Obcina Feredeului și ROSCI0328 Obcinele Bucobinei. Harta suprapunerii cu alte arii naturale protejate este prezentată în Anexa nr. 2 la Planul de management.

2.2. Mediul abiotic

2.2.1. Geologie

Teritoriul studiat aparține Carpaților Orientali reprezentați aici de două unități majore: zona cristalino-mezozoică și zona flișului carpatic conform Mutihac V. și Mutihac. G., 2010.

Zona cristalino-mezozoică este constituită dintr-un fundament cristalin și o cuvertură sedimentară mezozoică, prezentând în ansamblu o structură în pânze de șariaj.

Zona flișului carpatic este reprezentată în acest perimetru de trei dintre unitățile sale tectonice cu caracter de pânze de șariaj, încalcate succesiv de la W la E: Pânza de Ceahlău cu Pânza internă superioară - Unitatea vest-internă, Pânza Flișului Curbicortical, Pânza de Palanca cu Pânza internă inferioară - Unitatea est-internă, Pânza de Audia cu Pânza șisturilor negre - Unitatea medio-internă.

Extremitatea nordică a arealului traversează orizontul gresiilor curbicortical ale pânzei de Palanca alcătuit dintr-o alternanță de gresii calcaroase curbicortical cenușii, dure, în strate de 10-40 cm, șisturi argiloase de culoare cenușie sau verzuie și gresii micafere cenușii în strate subțiri de câțiva centimetri.

În continuare sunt întâlnite rocile Pânzei de Ceahlău care aici sunt reprezentate în exclusivitate de stratele de Sinaia de vârstă neocomiană. Acestea sunt definite printr-o alternanță de marne calcaroase, dure, compacte, de culoare cenușiu-închisă până la neagră, dispuse în plăci sau în bancuri

subțiri, de 15-20 cm; calcare cenușii și gresii calcaroase dispuse în bancuri groase de până la 50 cm; calcare litografice în plăci, precum și sisturi argiloase de culoare închisă a căror suprafață are un luciu grafitos. Local se întâlnesc și intercalații subțiri de conglomerate cu multe elemente de șisturi cristaline. Întregul pachet al stratelor de Sinaia este intens cutat și străbătut de numeroase diaclaze de calcit.

Cea mai mare parte a ariei analizate traversează formațiuni Ante-Proterozoic superior și Proterozoic superior – Paleozoic Pts-Pz, acestea din urmă fiind cele mai extinse.

Formațiunile atribuite Ante-Proterozoicului superior sunt în general intens metamorfozate suportând transgresiv formațiuni epimetamorfice. Sunt reprezentate aici prin gnaise de Rarău, micașisturi, paragnaise și rar amfibolite.

Formațiunile Proterozoicului superior – Paleozoicului Pts-Pz sunt metamorfozate în general în condițiile faciesului de șisturi verzi ale seriei de Tulgeș. Această serie se dezvoltă puternic la sud de localitatea Breaza între izvoarele Bistriței la N, Crucea la S, Pojorâta la E și Iacobeni la W și este reprezentată aici de complexul vulcanogen mediu și de complexul vulcanogen superior alcătuit dintr-o alternanță de metatufuri acide, șisturi terigene - șisturi sericito-cloritoase, șisturi cuarțitice și altele. Spre partea inferioară a complexului se disting două niveluri de șisturi verzi bazice care în regiunea Fundul Moldovei și Crucea se pot urmări aproape continuu pe direcție, constituind orizont – reper. Harta geologică a ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară este prezentată în Anexa nr. 3 la Planul de management. Peste acestea se dispun depozite mezozoice din compartimentul nordic al sinclinalului marginal extern - sinclinalul Rarăului. Acestea pot fi autohtone - nedesprinse de pe fundamentul cristalin sau alohtone - klippe sau blocuri în sedimentate în umplutura sedimentară a sinclinalului Rarăului.

În seria autohtonă primul etaj al Triasicului este reprezentat în bază prin conglomerate poligene care spre partea superioară trec la gresii cuarțoase și șisturi argiloase roșii și verzi. Acestea sunt lipsite de fosile, însă criteriul geometric impune vârsta Seisiană acestor roci. Peste acestea se dispun calcare dolomitice stratificate în care s-au găsit *Pecten discites* și *Myophoria costata*.

Anisiaul este reprezentat prin dolomite masive care urmează deasupra calcarelor dolomitice campiliene. Vârsta este pusă pe baze geometrice, în raport cu Campilianul.

Depozitele Callovian-Oxfordianului urmează transgresiv peste depozite mai vechi. Acestea sunt reprezentate prin marno-argile micacee, stratificate, jaspuri roșii, galbene și albe cu intercalații de argile roșii și verzi.

Depozitele Malmului superior și Neocomianului, bine reprezentate în partea sudică a perimetrului sunt reprezentate printr-o alternanță de gresii calcaroase, calcare roșii și marnocalcare cu

intercalații subordonate de argile. Acestea alcătuiesc o serie de caractere ce le apropie de formațiunile de tip fliș. În marnocalcare și în gresiile calcaroase s-a găsit o bogată faună cu *Lamellaptichus curtus*, *Lamellaptichus lamellosus* și *Punctaptichus monsalvensis*, din care se deduce vârsta tithonică, eventual kimmeridgiană a părții inferioare a seriei flișoide. Aceeași serie flisoidă trece treptat spre partea superioară la gresii grosiere, iar pe alocuri la conglomerate, cunoscute sub numele de “gresii și conglomerate de Muncelu” de vârstă Valanginiană specificate de Turculeț I., în 1963.

Depozitele alohtone sunt reprezentate la est de localitatea Pojorata prin calcare masive cu pahyodonte și orbitoline de vârstă Barremian – Aptian br+ap. Prezența mai multor faciesuri sincrone suprause arată că acestea provin din zone sedimentare deosebite, situate undeva mai la vest. Transportul acestor depozite dinspre vest s-a făcut pe cale tectonică, sub forma unei pânze de decolare conform specificării făcute de Băncilă I., în 1958. Deplasarea acestuia a început în Hauterivian și s-a desavârșit în Albianul mediu și superior.

Extremitatea sudică a perimetrului străbate din nou unități aparținând flișului carpatic, și anume, Pânzei de Audia reprezentată de stratele de Audia cu cele trei orizonturi: orizontul șistos cu sferosiderite de 300 m grosime, constituit din șisturi argiloase, argilite negre, gresii calcaroase negricioase și marnocalcare cenușii negricioase; orizontul șistos cu lidiene de 250 m grosime, alcătuit din șisturi argiloase negre, argilite silicioase negre și verzi în care se găsesc asociate marnocalcare cu radiolari și foraminifere, tufite, lidiene, precum și gresii feldspatice grosiere; și orizontul gresiilor silicioase cu glauconit de 200-300 m grosime, constituit din gresii silicifiate cu glauconit, șisturi argiloase verzi și negre, breccii sedimentare, gresii de culoare închisă, cu radiolari.

2.2.2. Geomorfologie

Unitățile de relief. Aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară este situat în nordul Carpaților Orientali în unitatea majoră de relief - Obcinele Bucovinei. Acestea se prezintă sub forma unor culmi paralele și prelungi, împădurite, cu orintare generală nord-est – sud-vest dispuse de la vest la est după cum urmează: Obcina Mestecăniș formată pe șisturi cristaline și Obcinele Feredeului de 1479 m și Obcina Mare de 1208 m dezvoltate pe depozite de fliș. Acestea sunt separate de depresiuni alungite dezvoltate în lungul văilor, numite „câmpulunguri”. Aceste obcine se caracterizează prin prezența unui relief structural reprezentat de hogbacks-uri și cuate axate pe pânze ale flișului cu frontul orientat către nord-est și est. La baza fronturilor acestora apar segmente de văi longitudinale, iar sub frontul pânzei chiar depresiuni subsecvente. Un exemplu în acest sens este Obcina Feredeului, un hogback dezvoltat pe pânza de Audia care domină prin fruntea sa de circa 300-400 m Culoarul Moldoviței, în partea opusă spinarea înclinându-se spre Culoarul Moldova-Sadova,

citată de Barbu N. în 1976 și Posea Gr. în 2005. Aria, suprapusă cursului superior al văii Moldova, secționază atât cristalinul Obcinei Mestecănișului în sectorul de nord, cât și flișul extern al Obcinei Feredeului, făcând limita dintre cele două unități montane.

Subunitățile de relief peste care se suprapune aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară sunt în principal subdiviziuni ale Obcinei Mestecănișului: Culoarul depresionar Moldova-Sadova citată de Barbu N. și Ionesi L. în 1987, ce separă cristalinul Obcinei Mestecănișului de sedimentarul Obcinei Feredeului, în partea de nord; Depresiunea Lucina-Fundu Moldovei pe un sector restrâns desfășurat aproximativ între Colacu și Fundu Moldovei și Depresiunea Câmpulung Moldovenesc în cea mai mare parte a arealului. În extremitatea sud-estică intră în contact direct cu Obcina Feredeului. Harta încadrării ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară în unitățile de relief este prezentată în Anexa nr. 4 la Planul de management.

În aval de comuna Pojorâta, Valea Moldovei se îngustează brusc în gresiile și conglomeratele de Muncel, luând aspect tipic de chei - Cheile Pojorâtei, flancate de dealurile Muncel la nord și Măgura cu Piatra Stejarului la est. În peretele stâncos și abrupt al Măgurii se găsește rezervația geologică cunoscută sub numele de „Stratele cu Aptychus de la Pojorâta”.

Hipsometria. Altitudinea la care se situează aria analizată scade de la nord către sud și sud-est de la peste 900 m la aproximativ 650 m. Altitudinea medie este de 785 m. Harta hipsometrică a ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară este prezentată în Anexa nr. 5 la Planul de management.

Pantele au fost calculate în grade, pe baza modelului numeric altitudinal. Acestea variază între 0.1° și 44° , chiar peste 45° . Panta medie este de aproximativ 14° , iar abaterea standard de circa 7° . Harta pantelor ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară este prezentată în Anexa nr. 6 la Planul de management.

Expoziția versanților. Configurația ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară precum și exinderea acestuia aproximativ pe direcția nord-est - sud-vest între Breaza de Sus și Colacu și vest – est între Colacu și Câmpulung Moldovenesc, imprimă o expoziție diferită a versanților în funcție de sectoarele și subsectoarele traversate de râul Moldova în cursul său superior. Astfel, în arealul Breaza de Sus predomină orientarea nordică și nord-estică a versanților, în timp ce în sectorul cuprins între Breaza de Sus și Colacu orientările sud-estice și estice urmând ca între Colacu și Câmpulung Moldovenesc să predomină din nou expoziția nordică și nord-estică. Harta expoziției versanților ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară este prezentată în Anexa nr. 7 la Planul de management.

2.2.3. Clima

Din punct de vedere al regiunii climatice, aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară se încadrează în climatul de munți joși, în general rece și umed, caracterizat de prin amplitudini apreciabile între valorile medii și absolute înregistrate de elementele și fenomenele climatice în regimul lor diurn, lunar, sezonier și anual, cu influențe climatice scandinavo-baltice caracterizate prin umezeală mare vara și ierni geroase.

Diagnoza climatică a arealului analizat a fost realizată folosind datele meteorologice de la stațiile Câmpulung Moldovenesc - caracteristică arealelor depresionare și a culoarelor de vale și Rarău, care deși nu se găsește în arealul de studiu, descrie caracteristici climatice asemănătoare versanților văii Moldovei în sectorul superior. Baza de date necesare studiului acoperă în general perioada standard climatologică 1961-2000.

Arealul analizat este expus advecțiilor de aer polar și arctic continental, blocând deplasarea acestora peste regiunile centrale și de vest, îndeplinind totodată rolul de baraj orografic și pentru Ciclonele Mediteraneene cu deplasare retrogradă, caracterizați prin precipitații bogate și intensități mari. În consecință, în condiții specifice de circulație a atmosferei pe traiectorii polare și ultrapolare, în regiunile nordice ale acestora, pot avea loc căderi abundente de zăpadă, viscole violente și de durată, care pot provoca înzăpezirea așezărilor umane și a arterelor de circulație. De asemenea, în condiții specifice pentru circulația Ciclonele Mediteraneene cu evoluție retrogradă, în această regiune, cu deosebire pe versanții estici, se produc ploi abundente în regiunile înalte care provoacă inundații pe râuri în avale, cum ar fi inundațiile din 2010 care au afectat localitățile Pojorâta și Fundu Moldovei.

Altitudinea impune și etajarea topoclimatelor cum sunt cele de pădure de diferite tipuri, de pajiști montane sau alpine, ca și etajarea unor topoclimate antropice, cum ar fi de așezări umane. Foarte important pentru spațiul analizat este topoclimatul celor mai mari culoare de vale descris de valea Moldovei care se dezvoltă ca o arie de discontinuitate topoclimatică ce impune prin orientarea sa direcția de deplasare a curenților de aer.

Aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară, situată în lungul văii superioare a râului Moldova, este caracterizată printr-un climat rece și umed, cu temperaturi medii anuale cuprinse între 2...6°C în sectorul cuprins aproximativ între Breaza de Sus și Fundu Moldovei și peste 6°C între Fundu Moldovei și Câmpulung Moldovenesc - 6,4°C la stația meteorologică Câmpulung Moldovenesc. Temperatura medie a lunii ianuarie oscilează între -6...-8°C iar temperatura lunii iulie între 10...12°C.

Temperatura medie a lunii celei mai căduroase - iulie este de 15-16°C. Iarna, temperatura medie a lunii celei mai reci - ianuarie este de aproximativ - 6°C, rezultând amplitudini medii anuale de aproximativ 21-24°C. Iarna, apar frecvent inversiuni termice în lungul culuarului Moldova-Sadova. Harta temperaturilor medii multianuale în aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară este prezentată în Anexa nr. 8 la Planul de management.

Precipitațiile atmosferice sunt relativ ridicate, cantitatea medie anuală fiind cuprinsă între 650 mm - 695 mm la stația meteorologică Câmpulung Moldovenesc și peste 700 mm – chiar 1000 mm în sectoarele mai înalte, cu un maxime atinse în lunile mai-iulie. Harta precipitațiilor medii anuale în ROSCI0321 Moldova Superioară este prezentată în Anexa nr. 9 la Planul de management .

Semestrial, cele mai mari cantități de precipitații se totalizează în intervalul aprilie-septembrie, aproximativ 60% din cantitatea medie anuală, în detrimentul semestrului rece, când cele mai mari cantități provin din precipitațiile solide și mixte, a căror distribuție teritorială este favorabilă sectorului montan cum menționează Dragotă C. în 2006.

Intensitatea maximă pluvio-eoliană și cantitățile maxime de precipitații căzute în 24 de ore - parametri care definesc coeficienții de torențialitate - au valori însemnate ținând seama de faptul că, printre valorile record pe țară se află cantități maxime diurne de 101,4 mm la Fundu Moldovei înregistrate la data de 17.07.1972 și 98,2 mm la Câmpulung Moldovenesc înregistrate în data de 24.07.2008. Aceste valori, înregistrate în 24 de ore, au atins sau chiar depășit media lunară multianuală pentru luna iulie. În regim mediu anual cantitățile de precipitații totalizate în 24 de ore depășesc 60-70 mm, înscriindu-se, de asemenea, în valorile maxime înregistrate la nivelul țării.

Durata stratului de zăpadă este de 100 - 120 zile și chiar peste 120 zile în partea superioară a arealului analizat. Grosimea medie lunară a stratului de zăpadă este de 40-60 cm, iar cea maximă lunară poate ajunge până la valori ce depășesc 100 m în spațiul montan înalt, de exemplu 143 cm/martie în valori medii multianuale pentru intervalul 1961-2000 la stația meteorologică Rarău așa cum se specifică în atlasul Clima României, din 2008. Datorită vânturilor puternice din sectorul vestic, care bat în permanență pe culmile înalte ale munților - calmul fiind o excepție, acumularea zăpezii în grosimi apreciabile se face pe povârnișurile estice “la adăpost.”

Regimul eolian, dependent de frecvența și direcțiile generale ale advecțiilor maselor de aer și influențat direct de configurația majoră a reliefului, înscrie valori destul de ridicate în domeniul vitezelor medii anuale, de peste 2-3 m/sec în sectoarele mai înalte ale spațiului analizat și ușor mai scăzute, de 1-2 m/sec în sectoarele depresionare și culoarele de vale. Datorită predominării reliefului depresionar de adăpost în cea mai mare parte a arealului, calmul atmosferic are valori mai ridicate care se cifrează la peste 52% la Câmpulung Moldovenesc. La stația meteorologică Câmpulung

Moldovenesc frecvența medie anuală a vântului pe direcții evidențiază direcțiile dominante vestul 24%, urmat de est 7%, nord-vest 5%, sud-est 4% și sud-vest 3%.

Un fenomen eolian local, cu rol asupra habitatelor din aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară și cu importanță asupra regimului temperaturii aerului și al precipitațiilor, îl reprezintă foehnizarea maselor de aer, în special al celor dominante - din vest și nord-vest. Consecințele acestui fenomen la nive local sunt: temperaturi mai ridicate, umiditate relativă a aerului mai redusă, precipitații mai puține, determinând pe alocuri modificarea fazelor fenologice ale unor specii de plante de interes comunitar. Datorită unor situații barice speciale, generate de configurația reliefului apar brizele de munte - ziua, în condițiile diferenței de temperatură a versanților încălziți față de spațiile depresionare adânci, inducând inversiuni de temperatură și cea de vale - generând cumuli și precipitații pe culmi așa cum constată Gaceu O., în 2004. Cel mai reprezentativ sector din arealul ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară în acest sens este cel cuprins între Pojorâta și Câmpulung Moldovenesc.

Fenomenele meteorologice periculoase sunt reprezentate de polei, brumă, chiciură și ceață în semestrul rece al anului și grindină, averse de ploaie și fenomene orajoase în semestrul cald. Manifestarea cu intensitate a acestor fenomene determină în mod obișnuit pagube pentru unele sectoare economice, punând de asemenea în pericol bunurile și chiar viața oamenilor, de aceea ele sunt socotite fenomene meteorologice de risc așa cum se specifică în Atlasul Clima României, din 2008. Poleiul apare începând cu luna noiembrie, cu durate scurte, putând apărea până la jumătatea lunii martie, foarte rar apare în aprilie sau octombrie. Bruma apare din prima jumătatea a lunii septembrie, în cei mai mulți ani, mai cu seamă în partea superioară a sitului și de multe ori o întâlnim la sfârșitul lunii aprilie chiar începutul lunii mai. Aversele sunt des întâlnite începând cu finele lunii mai și până la sfârșitul lunii august. Grindina apare mai rar, în special în zilele călduroase din lunile iulie-august, când se dezvoltă formațiuni noroase cu dimensiuni mari pe înălțime, dar poate fi întâlnită și în mai-iunie. De cele mai multe ori se manifestă pe teritorii restrânse, bine delimitate.

2.2.4. Hidrografia

Rețeaua hidrografică din aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară este reprezentată în general de rețeaua de ape curgătoare ce aparține bazinului Siretului - alcătuită din Râul Moldova și afluenții acestuia - unitățile lacustre lipsesc din acest areal. Principalii afluenți ai râului Moldova în ROSCI0321 Moldova Superioară sunt Lucava, Benia, Rachitiș, Breaza, Pârâul Negru cu $F = 25 \text{ Km}^2$ și $H_{med} = 1060 \text{ m}$, Gârbele, Botușel, Putna cu $F = 90 \text{ Km}^2$ și $H_{med} = 1130 \text{ m}$, Colbul cu $F = 30 \text{ Km}^2$ și $H_{med} = 114 \text{ m}$ și Sadova cu $F = 56 \text{ Km}^2$ și $H_{med} = 937 \text{ m}$. Harta rețelei

hidrografic a ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară este prezentată în Anexa nr. 10 la Planul de management .

Determinarea elementelor morfometrice aferente râului Moldova în secțiunea amonte Câmpulung Moldovenesc au fost determinate pe baza scârilor topografice 1:25000 în format GIS. Astfel, suprafața râului în secțiunea menționată este de 533 km².

Valorile debitelor medii multianuale la stațiile hidrometrice aflate în bazinul râului Moldova amonte de Câmpulung Moldovenesc ating un maxim de 5,8 m³/s pe Moldova în secțiunea Câmpulung Moldovenesc și un minim de 0,43 m³/s pe Izvorul Giumalău, secțiunea Pojorâta. A se vedea tabelul nr. 2.

Debitele medii multianuale la stațiile hidrometrice aflate în bazinul râului Moldova amonte de Câmpulung Moldovenesc

Tabelul nr.2

Râul	Secțiunea	F	H	Qmed m³/s	q l/s/Km²
Moldova	Fundul Moldovei	327	1083	3.4	10.4
Putna	Pojorata	80	1130	1.16	14.5
Izvorul Giumalau (Colbul)	Pojorata	32	1146	0.43	13.4
Moldova	Campulung Moldovenesc	553	1066	5.8	10.5

Calculul debitelor maxime cu diferite probabilitati de depășire pe râul Moldova în spațiul analizat evidențiază valori mai ridicate în toate cele trei categorii de probabilități analizate în secțiunea localizată în amonte de confluența cu râul Răchițiș. A se vedea tabelul nr. 3.

Debite maxime cu diferite probabilități de depășire pe râul Moldova amonte de Câmpulung Moldovenesc

Tabelul nr. 3

Râul	Secțiunea	F km²	H m	1%	2%	5%
Moldova	Moldova am conf. Răchițiș	120	1174	300	235	165
	Moldova am conf. Orata	254	1106	410	325	225
	Moldova am conf. Putna	341	1076	450	355	250

	Moldova am conf. Giupalau	433	1086	530	425	300
	Campulung Moldovenesc	553	1066	643	527	379

Alimentarea râurilor este predominant pluvio-nivală, peste 60%, cea subterană fiind moderată, 20-40%. Debitul mediu lichid al râului Moldova la Pojorâta este de 2,76 m³/sec. Debitul de aluviuni în suspensie crește de la izvoare spre vărsare, în zona Pojorâta el fiind de 0,4 kg/sec.

Densitatea rețelei hidrografice este de 0,6-0,8 km/km². Scurgerea apei are un regim specific părții de est a României cu un caracter pronunțat torențial. Sunt caracteristice apele mici de iarnă cu formarea de zăpoare pe râul Moldova. Primăvara scurgerea apei cu viituri provine din topirea zăpezii și din precipitații iar vara sunt caracteristice debitele reduse și viiturile generate de ploi torențiale. Toamna se înregistrează debite mai reduse.

Apele subterane sunt în general cantonate în șisturile cristaline din Obcina Mestecănișului, pe falii, pe fisuri și pe suprafețele de șistozitate. Resurse de apă mai sunt asociate și secvențelor grezoase.

2.2.5. Soluri

În funcție de forma de relief, de evoluția paleogeografică și ceilalți factori pedogenetici, în spațiul analizat se întâlnesc 2 clase de soluri ce cuprind mai multe tipuri, conform cu Sistemul Român de Taxonomie a Solurilor - SRTS elaborat în anul 2003. Harta solurilor din aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară este prezentată în Anexa nr. 11 la Planul de management . Această nouă clasificare este în concordanță cu cerințele FAO 1998, cuprinse în World Reference Base for Soil Resources conform Buza M., din 2006.

Clasa protisoluri - soluri neevolute include solurile aflate în stadiul incipient de formare, cu un profil încă incomplet diferențiat, lipsit de orizonturi genetice, prezintă cel mult un orizont A în general slab format. Însușirile protisolurilor sunt determinate în primul rând de cele ale materialului parental. În general sunt sărace în substanțe nutritive și au fertilitate scăzută; excepție face majoritatea solurilor aluviale, care sunt favorabile unei game largi de culturi agricole sau altor folosințe conform Buza M., din 2006.

În aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară aceste soluri se extind în aval de confluența Moldovei cu râul Putna reprezentate de protosolurile aluviale cu textură nisipolutoasă până la lutonisoasă.

Clasa cambisoluri cuprinde solurile care au un orizont B cambic Bv, fiind caracteristice unui relief întinerit mereu prin denudație lentă. Au o fertilitate ridicată, cu excepția versanților puternic

înclinați. În general, în această categorie predomină solurile brune acide alternând cu soluri brune și insule de soluri brune feriiluviale și podzoluri, alături de soluri brune eu-mezobazice și brune luvice sau brune acide, la nivelul culmilor periferice, mai joase, cu insule de rendzine.

În funcție de condițiile de relief și de aciditate sunt folosite pentru cultivarea de cereale, plante industriale, plante de nutreț, pomi, vie, fie pentru pășuni, fânețe sau păduri conform Buza M., din 2006.

În aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară cambisorile sunt reprezentate de solurile brune eu-mezobazice cu textură lutoasă și argiloasă ce au o exindere mare în nordul arealului; solurile brune eu-mezobazice, rendzine și de stâncărire cu textură lutoargiloasă ce apar insular aproximativ între localitățile Braniștea și Botuș; solurile brune acide cu textură lutonisipoasă-nisipoasă cu răspândire în sectorul cuprins aproximativ între Botuș până la confluența cu râul Putna; solurile brune acide și litosolurile cu textură lutonisipoasă dezvoltate la confluența Moldovei cu Putna și în lungul râului Putna în sectorul analizat.

2.3. Mediul biotic

2.3.1. Habitate pentru care a fost desemnată aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară

Conform Formularului Standard al ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară, singurul habitat de interes comunitar de pe teritoriul ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară este 91V0 – Păduri dacice de fag *Symphyto-Fagion*. Cum însă, aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară se află situată în regiunea alpină, la altitudine medie de 785 m, în etajul de vegetație al molidului și de-a lungul râului Moldova, pe teritoriul ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară au fost identificate 3 tipuri de habitate Natura 2000 care nu sunt incluse în Formularul Standard Natura 2000 al sitului, respectiv:

- a) 91E0* - Păduri aluviale de *Alnus glutinosa* și *Fraxinus excelsior* - subtipul edificat de *Alnus incana* – aproximativ 63 ha, habitat prioritar la nivel european, valoare conservativă mare și stare de conservare medie spre bună la nivelul ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară. Habitat reprezentativ pentru sit;
- b) 6520 - Fânețe montane, aproximativ 10 ha, dispartate, în parcele mici, în interiorul și în apropierea localităților, nu au putut fi transpuse pe hartă datorită dimensiunii lor mici. Valoare conservativă redusă, stare de conservare bună;
- c) 9410 - Păduri acidofile de *Picea* din etajul montan și subalpin – tip de habitat cu valoare conservativă moderată, inclus accidental în aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova

Superioară pe marginile ei, datorită rezoluției la care a fost trasat situl. Eșantioanele incluse în aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară nu sunt reprezentative pentru tipul de habitat, fiind marginale.

Niciunul dintre habitate nu este în stare pură, naturală, toate sunt în stare seminaturală, cu evidente influențe antropice.

Habitatul 91V0 - Păduri dacice de fag *Symphyto-Fagion* nu a fost identificat pe suprafața ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară, acest tip de habitat nefiind caracteristic sitului.

În urma cartării pădurilor aluviale de *Alnus incana* – cu corespondență către R4401 Păduri sud-est carpatice de anin alb - *Alnus incana* - cu *Telekia speciosa* – rezultă faptul că aproximativ 63 ha din suprafața ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară sunt acoperite cu acest tip de habitat. Harta distribuției habitatului este prezentată în Anexa nr. 12 la Planul de management.

Aninișurile în asociere cu sălcetele sunt prezente de-a lungul cursului de apă al Moldovei, pe teritoriul ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară, pe mare parte din lungimea sa. Lățimea aninișurilor variază de la 2 m până la 20 m. Adesea aninul alb este însoțit de salcie și frasin, cu care formează în asociere galerii care protejează cursul de apă.

Amenințările la adresa acestui habitat sunt realizarea amenajărilor hidroenergetice, păstrăvăriile, amenajările cursurilor de apă, halda de steril din apropierea râului Moldova, Fundu Moldovei care reprezintă un pericol potențial pentru calitatea apei din râu și implicit pentru acest habitat și defrișările realizate de comunitățile din apropierea cursurilor de apă.

Măsuri de management trebuie să urmărească realizarea investițiilor economice fără a se diminua suprafața existentă a acestui tip de habitat, conștientizarea populației locale cu privire la rolul pe care îl are vegetația lemnoasă în prevenirea erodării malurilor la debite mari și securizarea haldei de steril.

În urma analizării releveelor vegetației ierboase s-a constatat că acest tip de vegetație aparține tipului de habitat Natura 2000 6520 - Fânețe montane cu corespondență către R3801 Pajiști sud-est carpatice de *Trisetum flavescens* și *Alchemilla vulgaris*.

Acest tip de habitat este fragmentat, întâlnit pe proprietăți private ale cetățenilor comunelor din aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară, alternând cu grădini, culturi agricole și gospodării.

Acest tip de habitat ocupă aproximativ 10 ha la nivelul ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară, suprafețe dispuse disipat în sit și în parcele mici, fiind folosit ca fânețe. Aceste mici suprafețe, datorită faptului că sunt foarte fragmentate și sunt sub 1 ha nu pot fi marcate pe hartă.

Alt habitat forestier de pe suprafața ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară este cel al 9410 - Pădurilor acidofile de molid din etajul montan și prealpin. Acest tip de habitat este prezent pe marginile sitului, fiind inclus probabil datorită rezoluției mari la care s-au trasat limitele sitului.

Acest tip de habitat nu a putut fi analizat din punct de vedere fitosociologic deoarece suprafețele incluse în aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară sunt marginale, nereprezentative pentru acest tip de fitocenoză și nu au fost identificate minim 7 suprafețe compacte de cel puțin 400 m² reprezentative pe care să poată fi realizate releveele.

Amenințări acestui tip de habitat sunt pășunatul în mod excesiv pe anumite areale, abandonarea cositului în vederea pășunării pajiștilor, cositul înainte de maturarea semințelor poaceelor, invadarea pajiștilor de către ștevia stânelor și împădurirea.

Măsurile de management trebuie să urmărească păstrarea cositului ca principală activitate de management a acestor pajiști, și pășunatul rațional, cu speciile și cu numărul de animale permise, în funcție de capacitatea de suport a pajiștii.

2.3.2 Flora de interes conservativ

Formularul Standard Natura 2000 al ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară nu include specii de floră de interes conservativ, după cum sunt acestea prevăzute în legislația națională, a Uniunii Europene și în cea internațională.

2.3.3. Fauna de interes conservativ

Aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară a fost declarată ca Sit de Importanță Comunitară pentru protejarea unui număr de 5 specii listate în Anexa I a Directivei Habitats 79/409/CEE, respectiv: *Lutra lutra*, *Canis lupus*, *Lynx lynx*, *Ursus arctos* și *Eudontomyzon mariae*.

2.3.3.1. Ihtiofauna

În aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară au fost identificate 12 specii de pești, respectiv: *Eudontomyzon mariae*, *Salmo fario*, *Oncorhynchus mykiss*, *Thymallus thymallus*, *Phoxinus phoxinus*, *Barbus petenyi*, *Alburnoides bipunctatus*, *Squalius cephalus*, *Gobio uranoscopus*, *Sabanejewia balcanica*, *Barbatula barbatula* și *Cottus poecilopus*.

Nu au fost identificate 5 dintre speciile semnalate în literatura de specialitate de către Bănărescu P. în 1964, Apetroaie D.V. în 1973, Davideanu G. și Davideanu A. în 2004 și Vornicu B.

în 2009, respectiv: *Gobio gobio*, *Gobio uranoscopus*, *Barbus barbus*, *Cobitis elongatoides* și *Cottus gobio*.

În interiorul ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară pentru specia 2484 - *Eudontomyzon mariae* se estimează un efectiv de minim 2991 de exemplare. Se pare că specia este mai abundentă în partea superioară a sitului, devenind mai rară în partea inferioară a acestuia. Harta cu arealul de răspândire a speciei *Eudontomyzon mariae* în aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară este prezentată în Anexa nr. 13 la Planul de management.

Factori de presiune antropică asupra speciei sunt extracțiunile de materiale granulate, precum nisip, balastru și altele asemenea din albiile minore a râurilor, poluarea cursurilor de apă, multiplicarea barajelor, constuirea microhidrocentralelor, exploatarea forestiere, tăierea arborilor de pe malul râului, scăderea debitului râurilor prin captare, amenajările și lucrările de prevenire ale inundațiilor, cum ar fi amplasarea pragurilor de compensare, recalibrările de albie și excavările din albiile minore, activități care contribuie la degradarea habitatului putând astfel periclita populațiile de *Eudontomyzon mariae*.

Altă specie de pești de interes conservativ cu efective semnificative în interiorul ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară identificată în timpul evaluărilor și care trebuie introdusă în Formularul Standard Natura 2000 al sitului este 1138 - *Barbus meridionalis petenyi*.

Factori de presiune antropică, care periclitează specia sunt braconajul, extracțiunile de materiale granulate - nisip, balastru și altele asemenea din albiile minore a râurilor, poluarea cursurilor de apă, multiplicarea barajelor, constuirea microhidrocentralelor, exploatarea forestiere, tăierea arborilor de pe malul râului, scăderea debitului râurilor prin captare, amenajările și lucrările de prevenire ale inundațiilor – amplasarea pragurilor de compensare, recalibrările de albie, excavările din albiile minore, activități care contribuie la degradarea habitatului putând periclita astfel populațiile de mreană vânătă.

Specia nu a fost identificată în niciunul din punctele de colectare aflate pe afluenții Moldovei. Chiar dacă specia *Barbus meridionalis petenyi* a fost identificată într-un număr destul de redus, prezența sa în interiorul ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară nu este ocazională, specia fiind identificată în 4 dintre cele 8 stații de colectare aflate pe cursul principal al râului Moldova, într-un număr de 20 de exemplare. Pe baza acestor rezultate estimăm următoarele efective pentru specia *Barbus meridionalis petenyi*: minim 1175 de exemplare în interiorul ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară.

Facilitarea migrației speciilor trebuie realizate prin înlăturarea pragurilor din beton/lemn din albia minoră a râurilor sau în cazul în care aceasta nu este posibil prin asigurarea migrației speciilor în

amonte și în aval prin amenajarea canalelor bypass sau a scârilor de pești funcționale. Se va interzice crearea obstacolelor în calea migrației speciilor. Este necesar plantarea arborilor cum ar fi arin, salcie lângă râuri/pârâuri pentru a asigura umbrirea luciului de apă. Acest lucru este foarte important, deoarece în cazul în care suprafața apei este expusă la soare, temperatura apei crește, iar cantitatea de oxigen dizolvat scade, aceasta afectând negativ speciile de pești din această zonă.

Se va interzice deversarea apelor menajere/uzate și/sau industriale în râuri/pârâuri. Stațiile de epurare din zonă trebuie reparate/modernizate pentru a corespunde standardelor actuale. În acele localități, unde nu există canalizare această problemă trebuie rezolvată în cel mai scurt timp posibil.

Interzicerea amplasării de noi microhidrocentrale în aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară și în vecinătatea acesteia este prioritară, totodată se vor interzice toate lucrările sau intervențiile care duc la scăderea debitului, de exemplu prin captare sau la variații de debit.

Interzicerea construcțiilor în imediata vecinătate a albiei râurilor/pârâurilor, în zona inundabilă a acestora, a tuturor lucrărilor din albiile minore ale râurilor/pârâurilor, a depozitării deșeurilor pe lângă râuri/pârâuri, a utilizării insecticidelor, pesticidelor și a îngrășămintelor chimici pe culturile agricole din apropierea râurilor/pârâurilor, a lucrărilor de recalibrare și/sau reprofilare a albiei cât și a amplasării pragurilor de compensare, a acelor lucrări/intervenții care afectează capacitatea de transport de pietriș, nisip etc. al râurilor/pârâurilor, a exploatărilor de agregate minerale din albia minoră a râurilor/pârâurilor, popularea râului Moldova cât și a afluenților acesteia cu specii de pești alohtone/invazive este prioritară.

Se vor menține vegetațiile arboricole și arbustive de-a lungul râurilor/pârâurilor, zonele inundabile a râurilor/pârâurilor în stare naturală, calitatea bună a apelor, pajiștile umede din vecinătatea râului și pietrele mari în albia apelor.

Aceste măsuri de management propuse trebuie implementate atât în interiorul ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară cât și în amonte de aceasta, dar și pe afluenții râului Moldova aflate în afara ariei protejate.

2.3.3.2. Mamifere

Pe lângă speciile indicate în Formularul Standard Natura 2000 al ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară, a fost analizată și specia *Felys sylvestris*.

Aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară prezintă câteva particularități de care trebuie să se țină seama pentru cazul particular al carnivorelor protejate, respectiv:

- Aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară se întinde în lungul cursului superior al râului Moldova din comuna Breaza până în orașul Câmpulung Moldovenesc. Arealul cercetat este foarte îngust, lățimea fiind de câteva sute de metri;
- Zona este puternic antropizată, satele, cătunele și casele mai mult sau mai puțin izolate fiind răspândite de-a lungul râului;
- Teritoriul a fost și este puternic afectat de activitatea de minerit, de exploatările forestiere și de activitățile de creștere a animalelor domestice.

Din aceste motive nu se poate pune în discuție localizarea ursului, lupului, râsului sau pisicii sălbatice în zona propriu-zisă a ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară. Indivizii acestor specii pot fi identificați doar dacă tranzitează lunca Moldovei superioare. Singura specie care s-ar putea localiza în zonă este vidra care are activitatea strict legată de mediul riveran. Cursul superior al râului Moldova reprezintă hotar pentru patru fonduri cinegetice.

Harta cu arealul de răspândire a speciei *Ursus arctos*, *Canis lupus* și *Felis silvestris* în aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară este prezentată în Anexa nr. 14, 15 respectiv 16 la Planul de management.

Așa cum s-a mai arătat, strict în suprafața care cuprinde aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară, din cauza mărimii reduse a acesteia, nu se poate discuta despre populații sedentare de carnivore protejate în perimetrul ariei protejate. Totuși, deoarece indivizi ai acestor specii tranzitează zona, suntem datori să facem câteva precizări.

Carnivorele protejate care populează zona de interes sunt supuse aceluiași presiuni antropice cunoscute pe tot teritoriul României: braconajul, vânătoarea excesivă și distrugerea habitatului.

Activitatea de vânătoare efectuată fără discernământ și în exces este principalul pericol pentru urs și lup. Motivul economic concretizat prin atragerea unor venituri importante și imediate duce la împușcarea urșilor în perioada de toamnă sau de primăvară, în mod legal. De asemenea, interesul gestionarilor fondurilor de vânătoare de a crește efectivele de cerb și mistreț are ca efect împușcarea lupilor ca principal prădător al unghatelor, pe toată perioada de toamnă și iarnă.

În plus, animalele domestice crescute în semilibertate în proximitatea pădurilor reprezintă o sursă de hrană extrem de facilă pentru urs și lup. În mod inevitabil, ca peste tot în lume, apare conflictul dintre crescătorii de animale și prădător. Aceste două conflicte, dintre crescătorii de animale, respectiv dintre administratorii fondurilor cinegetice și răpitorii din vârful lanțului trofic, duc la împușcarea/braconarea indivizilor din specia urs și lup.

Populațiile de râs și pisică sălbatică sunt mai puțin afectate prin vânătoare deoarece nu reprezintă o sursă importantă de venit pentru cinegeticieni și nu afectează șeptelul.

Pentru toate cele patru specii protejate activitatea de exploatare necontrolată a masivelor forestiere este principalul pericol prin distrugerea stabilității ecosistemului de pădure. Masivele păduroase sunt singurele habitate în care se viețuiesc cele patru specii de carnivore protejate

Existența carnivorelor mari și a animalelor sălbatice în general depinde de trei factori cu acțiune simultană: liniște, hrană, adăpost.

Cele patru specii în discuție sunt extrem de sensibile la factorul ”liniște”. Zgomotul cvasipermanent cauzat de utilajele forestiere din pădure duce la îndepărtarea sălbăticiunilor din zonele afectate și căutarea unor teritorii liniștite.

Arboretele ajunse la maturitate, deci cele care fructifică, sunt tăiate și dispăre o parte din sursa de hrană. Vegetația nou instalată, respectiv zmeurișurile, murișurile și afinișurile sunt „vizitate” pe toată perioada de fructificație iunie-august de culegători de fructe de pădure și turiști care reprezintă o altă sursă de zgomot, dar care fac și concurență la hrana ursului și a unghatelor. Părăsirea de către cervide și de mistreți a zonelor antropizate duce la plecarea lupilor și râșilor care rămân fără sursa de hrană. Pe de altă parte, zonele de liniște fiind limitate sau inexistente, presiunea de prădare se poate răsfrânge asupra șeptelului și se alimentează deferentul cu crescătorii de animale. Din același motiv al lipsa zonelor liniștite și care oferă hrană, mistreții afectează culturile agricole din proximitatea pădurii, în special culturile de cartofi.

Practic, antropizarea mediului sălbatic duce unele schimbări în comportamentul animalelor sălbatice care se obișnuiesc în timp cu prezența umană, iar nevoia de hrană a acestora are consecințele cunoscute – atacarea stânelor și vitelor și distrugerea culturilor agricole. Există și situații extreme când urșii atacă oameni ca urmare a unor întâlniri întâmplătoare.

În cazul ursului, lupului, râsului și pisicii sălbatice nu se poate pune problema unor acțiuni de conservare propriu-zise în situl ROSCI0321 Moldova Superioară. Totuși, la fiecare verificare a ariei protejate trebuie înregistrate toate urmele care dovedesc trecerea indivizilor din aceste specii prin albia râului Moldova, în zona de interes. În acest fel, se poate ține o evidență aparte care se poate corobora cu informațiile culese de către instituțiile abilitate să monitorizeze aceste specii în tot bazinul Moldovei superioare.

Evaluarea și monitorizarea vidrei *Lutra lutra* se bazează în general pe identificarea de excremente, urme, jelu anal sau alte semne ce indică prezența speciei. Vidra, fiind un mamifer acvatic, frecventează zonele umede și habitatele ripariene. De aceea semnele de prezență lăsate de vidră se vor căuta în aceste zone umede preferate de vidră. Labele anterioare și posterioare imprimate de către vidră pe suprafețe cu mâl, noroi, nisip sau zăpadă pot fi întâlnite pe malurile apelor. În funcție de dimensiunile urmelor se poate recunoaște vârsta și sexul individului, astfel: < 5 cm -

pui/juvenil, 6-7 cm - femelă adultă, > 7 cm - mascul adult conform Ottino J., 2004. Urmele de vidră pot fi observate pe tot parcursul anului atât iarna când este prezent stratul de zăpadă cât și toamna, vara și primăvara pe malurile cu nisip, pietriș fin, mâl sau noroi ale râurilor.

Excrementele sunt utilizate și pentru a marca teritoriul, cu acest scop însă, vidra marchează mai des cu jeleul anal, ușor de recunoscut prin faptul că nu conține vertebre sau resturi din prada mâncată. În general vidrele sunt fidele locurilor de defecare, astfel în anumite puncte se formează adevărate latrine.

În timpul activităților zilnice, vidra poate lăsa și alte semne de prezență într-un anumit areal. Primăvara mai ales, vidra obișnuiește să prădeze siturile de reproducere pentru amfibieni, în perioada când aceștia depun ponta, astfel sunt înșirați pe marginile acestor bălți, zeci de resturi de amfibieni. Pe tot timpul anului pot fi observate, carcase de pești prădați, pe malurile apelor, autoarea acestor semne fiind tot vidra.

Iarna pot fi observate urmele lăsate de vidră și de coada acesteia iar când zăpada este mai mare se observă adevărate șanțuri în zăpadă, produse de vidră, alunecând pe zăpadă. Tot iarna pot fi observate tuneluri pe sub zăpadă și mici copci în gheață, utilizate pentru acumularea necesarului de hrană, vânătoarea pe sub gheață.

Vizuinile de vidră sunt ușor de reperat datorită latrinelor din apropierea acestora, de obicei ele sunt săpate în malurile puternic fixate de rădăcinile arborilor. Vizuinile au de obicei două intrări, una aeriană și una subacvatică.

Harta arealului de răspândire a speciei de vidră *Lutra lutra* în aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară este prezentată în Anexa nr. 18 la Planul de management.

Amenințările la adresa speciei sunt canalizările/îndiguirile/regularizările, tăierea vegetației de luncă, înființarea de microhidrocentrale și baraje, drenarea zonelor mlăștinoase, poluarea și braconajul.

Pentru conservarea populației de vidre existente este necesară anihilarea amenințărilor potențiale. În primul rând trebuie evitată distrugerea habitatului riveran prin regularizarea cursului apei, prin înființarea de microhidrocentrale, prin tăierea vegetației de luncă sau prin drenarea zonelor umede. În al doilea rând este necesară stoparea declinului calitativ al apei și habitatului de luncă prin poluare de orice fel. În al treilea rând se impune stoparea fenomenului de braconaj acolo unde este cazul.

Pentru îndeplinirea celor trei condiții de conservare, în mod simultan, se poate acționa astfel:

- conștientizarea populației, în primul rând a tineretului, cu privire la toate aspectele legate de ecologie și necesitatea conservării naturii. Trebuie „plusat” pe repercusiunile pe care le are

distrugerea habitatelor asupra vieții cotidiene, începând de la afectarea sănătății oamenilor până la afectarea esteticii mediului ambiant;

- aplicarea strictă a legislației specifice din domeniul protecției mediului, silviculturii, agriculturii și administrativ local. Practic se poate acționa prin constrângerea populației în sensul respectării prevederilor legale prin aplicarea de amenzi sau chiar întocmirea de dosare penale, după caz;
- verificarea permanentă a investitorilor locali care ar putea afecta habitatul de luncă prin dezvoltarea unor întreprinderi neecologice;
- obligarea deținătorilor de ferme piscicole de a împrejmui în mod corespunzător amplasamentele sau de a lua toate măsurile de prevenție pentru evitarea accesului vidrelor în spațiul bazinelor pentru creșterea intensivă a peștilor, cum ar fi împrejurări robuste și metode repelente.

2.4. Informații socio-economice și culturale

2.4.1. Informații socio-economice și culturale

2.4.1.1. Comunitățile locale și factorii interesați

Aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară este localizată în zona central-vestică a județului Suceava și ocupă o suprafață de 429 ha suprapunându-se unităților administrativ – teritoriale: Breaza 113,8 ha, Fundu Moldovei 196,89 ha, Pojorâta 57,49 ha, Sadova 31,12 ha și Câmpulung Moldovenesc 30,42 ha. A se vedea tabelul nr. 4. Sursa: Institutul Național de Statistică București - <https://statistici.insse.ro/shop/>.

Organizarea administrativ teritorială a ROSCI0321 Moldova Superioară

Tabelul nr. 4

Siruta superior	Denumire localitate	Nr. sat în cadrul comunei	Siruta inferior	Denumire localitate (localitate componentă sau sat)
146502	Câmpulung Moldovenesc	1	146511	Câmpulung Moldovenesc
147205	Breaza	1	147214	Breaza
		2	147223	Breaza de Sus
		3	147232	Pârâu Negrei
148765	Fundu Moldovei	1	148774	Fundu Moldovei
		2	148792	Botuș
		3	148783	Botușel
		4	148809	Braniștea
		5	148818	Colacu
		6	148827	Delnița
		7	148836	Deluț
		8	148845	Obcina
		9	148854	Plai
		10	148863	Smida Ungurenilor
149931	Pojorâta	1	149940	Pojorâta
		2	149959	Valea Putnei
150178	Sadova	1	150187	Sadova

Populația stabilă în U.A.T.-urile suprapuse ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară totalizează peste 27.000 locuitori, cu peste 16.700 locuitori în municipiul Câmpulung Moldovenesc și aproximativ 1.500 locuitori în localitatea Breaza. A se vedea tabelul nr.5.

Populația stabilă în aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară

Tabelul nr. 5

Localitate	Total, din care:	Masculin	Feminin
Câmpulung Moldovenesc	16.722	8.008	8.714
Breaza	1.512	760	752
Fundu Moldovei	3.594	1.822	1.772
Pojorâta	2.908	1.464	1.444
Sadova	2.285	1.168	1.117
Total	27.021	13.222	13.799

Sursa: Institutul Național de Statistică București - <https://statistici.insse.ro/shop>.

Mișcarea naturală a populației indică un spor natural în general negativ în localitățile Câmpulung Moldovenesc, Breaza și Pojorâta. Astfel, dinamica demografică la nivelul celor cinci unități administrativ teritoriale relevă în general un declin demografic generalizat, datorat pe de o parte sporului natural negativ, ceea ce indică o îmbătrânire a populației, și pe de altă parte valori pozitive ale migrației, excepție făcând comuna Pojorâta.

Caracterizarea și evoluția forței de muncă relevă o populație activă ce totalizează 12.833 locuitori, reprezentând aproximativ 47% din care numai 11.832 locuitori constituie populația ocupată 43%. Astfel, aproximativ 4% este reprezentată de populația șomeră, dintre care, aproximativ 1.3% în căutarea primului loc de muncă. A se vedea tabelul nr.6.

Populația activă pe medii și sexe în aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară

Tabelul nr. 6

	Populația activă				
	Total	Ocupată	Șomeri		
			Total	În căutarea unui alt loc de muncă	În căutarea primului loc de muncă
Câmpulung Moldovenesc					
Ambele sexe	7179	6435	744	484	260
Masculin	4110	3664	446	304	142
Feminin	3069	2771	298	180	118
Breaza					
Ambele sexe	889	872	17	8	9
Masculin	493	483	10	5	5
Feminin	396	389	7	3	4
Fundu Moldovei					
Ambele sexe	2048	1925	123	70	53
Masculin	1163	1087	76	45	31
Feminin	885	838	47	25	22
Pojorâta					
Ambele sexe	1378	1296	82	44	38
Masculin	778	720	58	33	25
Feminin	600	576	24	11	13
Sadova					
Ambele sexe	1339	1304	35	21	14
Masculin	781	763	18	10	8
Feminin	558	541	17	11	6

Sursa: Institutul Național de Statistică București - <https://statistici.insse.ro/shop/>.

Cei mai mulți șomeri sunt cuantificați în arealul municipiului Câmpulung Moldovenesc. Acest fapt se datorează în primul rând declinului industrial. Astfel, numeroase întreprinderi și-au restrâns, închis – fabrica de mobilă, întreprinderea de prospecțiuni și explorări geologice, fabrica de încălțăminte, industrializarea lemnului și altele asemenea sau relocat activitatea. În acest context, tradiția industrială și experiența forței de muncă calificate pot fi fructificate prin dezvoltarea sectoarelor industriale slab poluante.

Activitățile economice se bazează pe creșterea animalelor, exploatare forestieră și prelucrarea lemnului, exploatarea rocilor utile cum ar fi piatră, gresie, calcare dolomitice dar și pe turism.

În comuna Fundu Moldovei a fost puternic dezvoltată industria minieră, prin exploatarea și prelucrarea în Uzina de Preparare Fundu Moldovei a minereului cuprifer. Sistarea definitivă a activității în anul 2003 a condus la disponibilizarea unui număr important de locuitori cu pregătire în profil. O parte au fost asimilați de S.C. Calcarul S.A. Pojorâta care desfășoară activitatea de exploatare și prelucrare mecanică a dolomitei în Cariera Pârâul Cailor în comuna Fundu Moldovei și Compania de Construcții Feroviare Câmpulung Moldovenesc care desfășoară activitatea de exploatare a gresiei în Cariera Măgura, comuna Pojorâta. Criza economică a determinat o fluctuație foarte mare a locurilor de muncă, mai multe companii micșorându-și numărul persoanelor angajate. Majoritatea populației ocupate din mediul rural desfășoară activități pastorale și silvice, agricole sau în sectorul public cum ar fi educație, ocrotirea sănătății, cultură, asistență socială, ultima având o pondere destul de modestă în structura ocupării. Populația inactivă se cifrează la circa 50% din totalul populației, cu valori mai ridicate în localitățile Câmpulung Moldovenesc și Pojorâta cu peste 50% din populația totală.

În acest context socio-economic, odată cu deschiderea granițelor spre Uniunea Europeană, tinerii care nu reușesc să-și asigure un loc de muncă au contribuit la creșterea migrației externe, iar cei care s-au întors nu s-au mai stabilit în mediul rural preferând urbanul.

Populația stabilă ocupată pe activități ale economiei naționale în cele 5 unități administrative teritoriale ale arealului, este prezentată în caseta de mai jos, care indică o preponderență, în zona urbană, a dezvoltării activității de comerț iar în zonele rurale a activităților agro-pastorale și de silvicultură. Economia tradițională mai conservă încă meșteșuguri străvechi precum: prelucrarea fibrelor textile, țesutul, cojocăritul, sumănăritul, opincăritul, cusutul și broderia. Un loc aparte în civilizația locală îl ocupă prelucrarea artistică a lemnului. A se vedea tabelul nr. 7.

Populația stabilă din zona ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară ocupată pe activități ale economiei naționale

Tabelul nr. 7

Câmpulung Moldovenesc - Populația stabilă ocupată. Total= 6435 din care:	
Agricultură,silvicultură și pescuit	802
Industrie extractivă	93
Industrie prelucrătoare	936
Producție-furnizarea de energie electrică și termică,gaze,apă caldă și aer condiționat	67
Distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	80
Construcții	514
Comerț cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor	1002
Transport și depozitare	474
Hoteluri și restaurante	273
Informații și comunicații	63
Intermedieri financiare și asigurări	99
Tranzacții imobiliare	7
Activități profesionale, științifice și tehnice	137
Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	120
Administrație publică și apărare;asigurări sociale din sistemul public	396
Învățământ	582
Sănătate și asistență socială	457
Activități de spectacole culturale și recreative	33
Alte activități de servicii	170
Activități ale gospodăriilor private în calitate de angajator de personal casnic	130
Activități ale organizațiilor și organismelor extrateritoriale	-
Breaza- Populația stabilă ocupată. Total= 872 din care:	
Agricultură,silvicultură și pescuit	698
Industrie extractivă	-

Industrie prelucrătoare	27
Producție-furnizarea de energie electrică și termică,gaze,apă caldă și aer condiționat	-
Distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	-
Construcții	28
Comerț cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor	21
Transport și depozitare	5
Hoteluri și restaurante	4
Informații și comunicații	-
Intermedieri financiare și asigurări	-
Tranzacții imobiliare	-
Activități profesionale, științifice și tehnice	3
Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	-
Administrație publică și apărare;asigurări sociale din sistemul public	23
Învățământ	17
Sănătate și asistență socială	13
Activități de spectacole culturale și recreative	-
Alte activități de servicii	-
Activități ale gospodăriilor private în calitate de angajator de personal casnic	21
Activități ale organizațiilor și organismelor extrateritoriale	-

Fundu Moldovei - Populația stabilă ocupată. Total= 1925 din care:

Agricultură,silvicultură și pescuit	1229
Industrie extractivă	42
Industrie prelucrătoare	159
Producție-furnizarea de energie electrică și termică,gaze,apă caldă și aer condiționat	-
Distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	-
Construcții	110

Comerț cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor	121
Transport și depozitare	44
Hoteluri și restaurante	27
Informații și comunicații	3
Intermedieri financiare și asigurări	4
Tranzacții imobiliare	-
Activități profesionale, științifice și tehnice	7
Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	13
Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public	38
Învățământ	46
Sănătate și asistență socială	24
Activități de spectacole culturale și recreative	-
Alte activități de servicii	38
Activități ale gospodăriilor private în calitate de angajator de personal casnic	15
Activități ale organizațiilor și organismelor extrateritoriale	-

Pojorâta - Populația stabilă ocupată. Total= 1296 din care:

Agricultură, silvicultură și pescuit	538
Industrie extractivă	67
Industrie prelucrătoare	119
Producție-furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	7
Distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	-
Construcții	78
Comerț cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor	114
Transport și depozitare	68
Hoteluri și restaurante	44
Informații și comunicații	3
Intermedieri financiare și asigurări	10

Tranzacții imobiliare	-
Activități profesionale, științifice și tehnice	3
Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	18
Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public	53
Învățământ	44
Sănătate și asistență socială	70
Activități de spectacole culturale și recreative	-
Alte activități de servicii	43
Activități ale gospodăriilor private în calitate de angajator de personal casnic	14
Activități ale organizațiilor și organismelor extrateritoriale	-

Sadova- Populația stabilă ocupată. Total= 1304 din care:

Agricultură, silvicultură și pescuit	743
Industrie extractivă	9
Industrie prelucrătoare	178
Producție-furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	7
Distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	4
Construcții	42
Comerț cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor	101
Transport și depozitare	35
Hoteluri și restaurante	35
Informații și comunicații	-
Intermedieri financiare și asigurări	8
Tranzacții imobiliare	-
Activități profesionale, științifice și tehnice	14
Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	5
Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public	29
Învățământ	33
Sănătate și asistență socială	37

Activități de spectacole culturale și recreative	-
Alte activități de servicii	13
Activități ale gospodăriilor private în calitate de angajator de personal casnic	10
Activități ale organizațiilor și organismelor extrateritoriale	-

Sursa: Institutul Național de Statistică București - <https://statistici.insse.ro/shop>.

Ținând cont de existența preponderentă a resursei naturale regenerabile - masa lemnoasă- în toate unitățile teritorial administrative din aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară există operatori economici care desfășoară activități de exploatare și/sau prelucrare a acesteia. Există 3 ateliere în comuna Breaza, 3 în comuna Fundu Moldovei și 2 în comuna Pojorâta. Impactul acestei activități – prin abandonarea deșeurilor lemnoase în albiile râului Moldova și a afluenților acestuia, determină deteriorarea condițiilor de habitat al speciei *Eudontomyzon mariae*.

De asemenea, S.C. Venna Energy Forța Naturală S.R.L. București coordonează activitatea de producere a energiei electrice în următoarele Centrale Hidroelectrice de Mică Putere CHEMA: „FCL” Câmpulung Moldovenesc a cărei captare este amplasată pe râul Moldova, aval de stația de pompare a apei potabile a municipiului; „Sâhla” Câmpulung Moldovenesc alimentat cu debitul uzinat al CHEMA FCL Câmpulung Moldovenesc; „Pojorâta” ce captează apa din râul Moldova, în aval de confluența cu râul Valea Putnei.

În comuna Fundu Moldovei, pe malul drept al pârâului Pârâul Cailor, la circa 1 km de limita ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară, S.C. Calcarul S.A. Pojorâta exploatează și prelucrează dolomită din Cariera Pârâul Cailor.

În comuna Pojorâta, Compania de Construcții Feroviare Câmpulung Moldovenesc desfășoară activitatea de exploatare și prelucrare a gresiei în Cariera Măgura. Limita carierei se află în imediata vecinătate a ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară precum și în vecinătatea Rezervației Naturale „Stratele cu Aptychus de la Pojorâta”, de interes paleontologic. Rezervația a fost constituită prin HCM nr. 518/1954, fiind legiferată ulterior prin Legea nr. 5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - zone protejate menționează la anexa 1 poziția 2733 Rezervația Stratele cu Aptychus cu suprafața de 1 ha iar 0,1% din suprafața rezervației este în aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară.

În localitatea Fundu Moldovei, compania Domarom Star S.R.L. exploatează și îmbuteliază apa minerală Rarăul prin captarea unui izvor de pe versantul stâng al văii Moldovei, la cca. 300 metri de limita ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară.

O altă activitate prezentă în aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară este cea de colectare și prelucrare a florei spontane, cum ar fi plante medicinale, fructe de pădure și a ciupercilor din fondul forestier. Pe malul drept al pârâului Putna funcționează un centru achiziții și prelucrare a florei spontane.

O activitate care a căpătat amploare în ultimii ani este turismul. Ca urmare a promovării prin diverse proiecte finanțate cu fonduri europene a turismului cultural, a turismului ecologic în arealul Rarău – Giumalău, a poziționării localităților Fundu Moldovei, Pojorâta, Sadova, Câmpulung Moldovenesc pe traseul spre mănăstirile monumente UNESCO din județul Suceava, au apărut o serie de unități de cazare pentru turiști, cu utilitățile aferente. A se vedea tabelul nr.8.

**Principalii indicatori privind activitatea structurilor de primire turistică din zona ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova
Superioară, județul Suceava**

Tabelul nr. 8

	Nr. structuri	Capacitate de cazare existentă (număr locuri/pat)	Capacitate de cazare în funcțiune (locuri/zile)	Număr sosiri (total)	Număr înnoptări (total)	Durata medie a șederii pe total (nr. zile)
Câmpulung Moldovenesc	21	826	234563	15005	30510	2,0
Breaza				2-----Alte date nedisponibile		
Fundu Moldovei				3-----Alte date nedisponibile		
Pojorâta	9	127	28598	2389	4304	1,8
Sadova	8	135	18932	2082	4925	2,4

Sursa: Institutul Național de Statistică București - <https://statistici.insse.ro/shop/>.

De remarcat, în comuna Breaza, este grupul de case ce constituie pensiunea “Satul bucovinean”, care păstrează arhitectura specifică, tradițională a spațiului analizat.

În prezent, în aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară se desfășoară și activități cinegetice, aici fiind constituite patru fonduri cinegetice pentru cerb comun, căprior, mistreț, iepure comun, urs, lup, cocoș de munte și/sau vulpe. A se vedea tabelul nr.9.

Fondurile de vânătoare în aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară

Tabelul nr. 9

Fond cinegetic	Gestionar
Nr. 17 Botuș	Direcția Silvică Suceava
Nr. 18 Măgura	Asociația Județeană a Vânătorilor și Pescarilor Suceava
Nr. 19 Valea Putnei	Direcția Silvică Suceava
Nr. 20 Muncel	Asociația Județeană a Vânătorilor și Pescarilor Suceava

2.4.1.2. Utilizarea terenurilor

În urma observațiilor și măsurărilor realizate pe teren, precum și a prelucrărilor planurilor de amenajament existente relaționate cu hărțile cadastrale, planurile de bază scara 1:5000 sau 1:10000, hărțile topografice militare scara 1:250000, ortofotoplanurile din 2005/2008, s-au identificat următoarele categorii de folosință a terenurilor. A se vedea figura nr. 1.

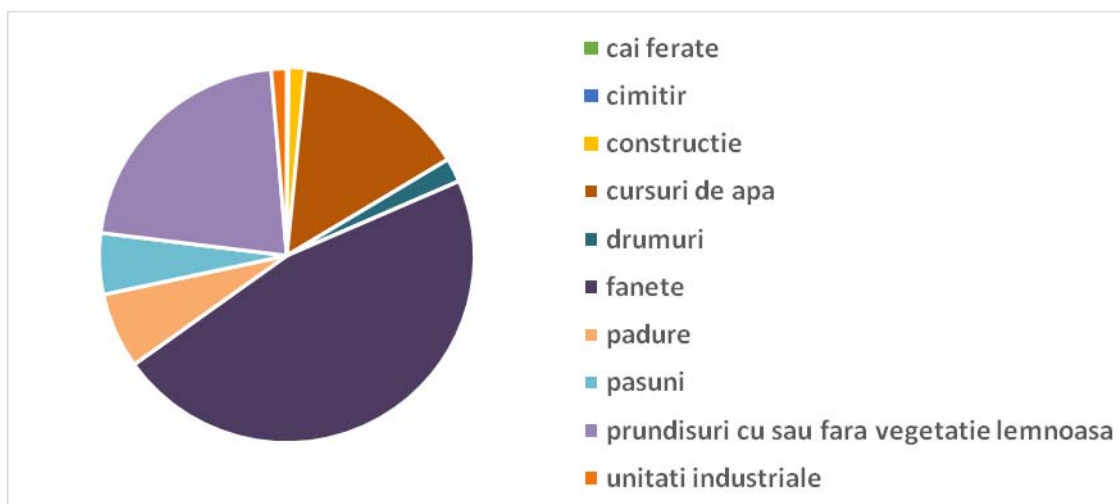
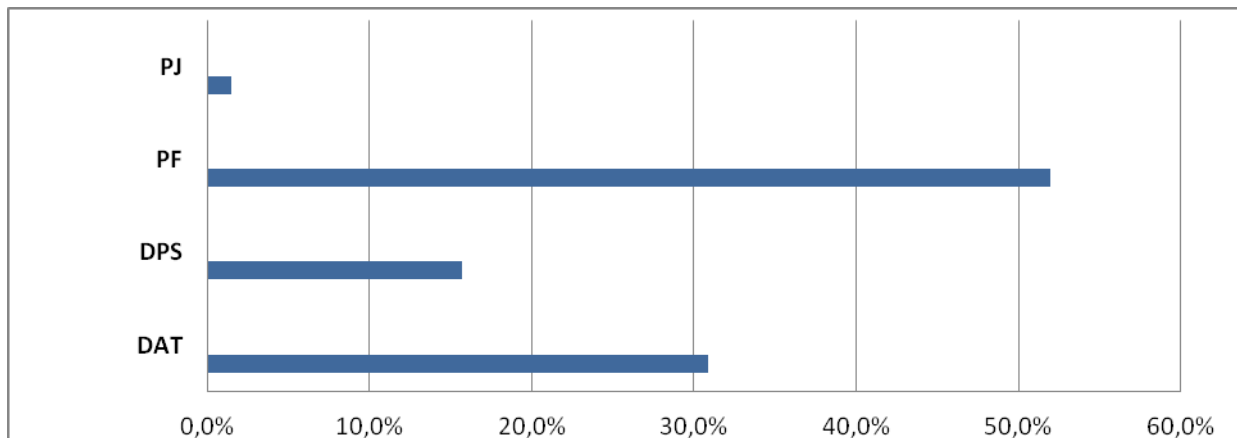

Figura nr. 1. Tipurile de utilizare a terenului în aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară.

2.4.1.3. Situația juridică a terenurilor

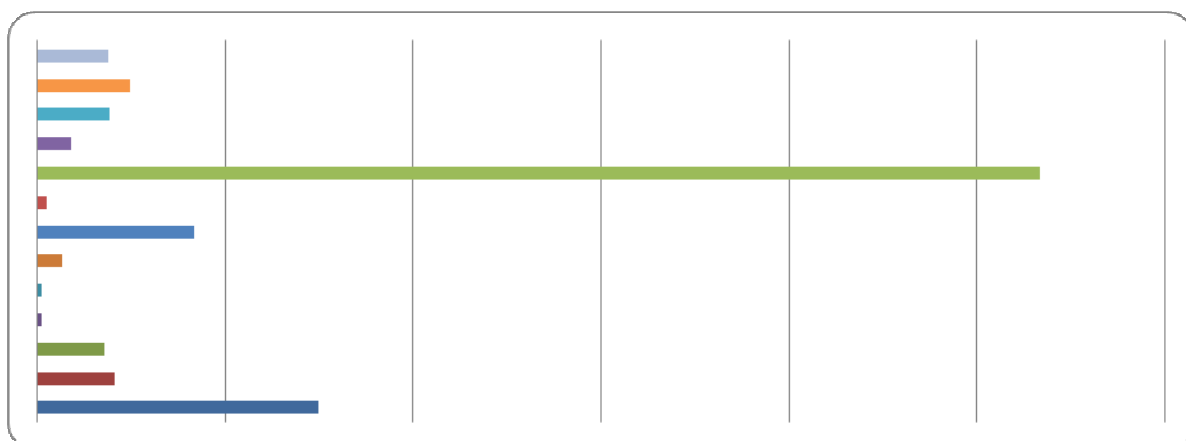
Din punct de vedere al proprietarilor de teren din aria naturală protejată, peste 50% din suprafață se află în proprietatea persoanelor fizice, urmată de autoritățile administrației publice locale cu 30,86 %. A se vedea figura nr. 2.

Figura nr. 2. Ponderea proprietarilor de teren în aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară.

2.4.1.4. Administratori și gestionari

Dintre administratorii de teren din aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară, se remarcă predominarea formei de proprietate privată a persoanelor fizice, urmată de Apele Române și autoritățile administrațiilor publice locale, cum ar fi Fundu Moldovei. A se vedea figura nr. 3.

Figura nr. 3. Ponderea administratorilor de teren în aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară.

2.4.1.5. Infrastructură și construcții

Infrastructura de transport și cea tehnico-edilitară din spațiul analizat indică o rețea extinsă de drumuri modernizate aflate într-o stare bună de folosire. Rețeaua de alimentare cu apă există în 3 din cele 5 localități din aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară, fiind necesară extinderea acesteia la nivelul întregului areal. În ceea ce privește rețeaua de canalizare, cu excepția municipiului Câmpulung Moldovenesc și într-o mai mică măsură Fundu Moldovei, este inexistentă pentru celelalte localități, A se vedea tabelul nr. 10. De asemenea, trebuie remarcate captările de apă potabilă și industrială a municipiului Câmpulung Moldovenesc din terasa râului Moldova, respectiv captarea prin stația de pompe Sadova, apa potabilă fiind obținută din 11 puțuri de adâncime și captarea prin sursa Aeroport, apa fiind obținută din 6 puțuri de adâncime 12-14 m.

Infrastructură și construcții în aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară

Tabelul nr. 10

	Câmpulung Moldovenesc	Breaza	Fundu Moldovei	Pojorâta	Sadova
Drumuri (km)	123,1	56	109,2	115,8	44,3
Drumuri naționale (km)	10,6	x	x	17,6	7,5
Drumuri județene modernizate (km)	2	10	18	20,6	x
Drumuri județene pietruite (km)	6,1	x	x	x	x
Drumuri comunale modernizate (km)	20	6	x	3,4	8,3
Drumuri comunale pietruite (km)	84,4	40	91,2	74,2	28,5
Cale ferată (km)	10	x	4	17,6	1,2
Rețea alimentare apă (km)	38,2	x	7,5	18,6	x
Locuințe racordate la rețea de apă	5362	x	125	420	x
Rețea canalizare (km)	23,1	x	2,5	x	x
Locuințe racordate la rețea de canalizare	3261	x	38	x	x
Stație tratare ape uzate	1	x	x	x	x
Rețea electrică (km)	110,9	60	65	130	46
Rețea gaz metan (km)	37	x	x	x	x

Sursa: Institutul Național de Statistică București <https://statistici.insse.ro/shop/>.

Construcția Exploatării Miniere Fundu Moldovei este amplasată în zona rezidențială a localității Fundu Moldovei, de cursul râului Moldova despărțind-o drumul județean Pojorâta - Izvoarele Sucevei. Unitatea de preparație a minereului cuprifera Fundu Moldovei și-a încetat activitatea în anul 2003, pe platforma industrială și în halele tehnologice rămânând atât concentrate de minere, reziduuri miniere cât și alte materiale utilizate în procesul de producție. Iazul de decantare Dealu Negru este un iaz de coastă, pus în funcțiune în anul 1967, construit pe malul drept al râului Moldova, în zona rezidențială a localității Fundu Moldovei, baza taluzului principal fiind la circa 5 m de cursul râului Moldova. Taluzele iazului sunt uscate și puternic ravenate la partea superioară, prezentând antrenări de steril atât înspre cursul Moldovei cât și spre gospodăriile aflate în zona amonte, pe firul apei, a depozitului.

2.4.1.6. Patrimoniul cultural

Situația actuală a patrimoniului cultural din spațiul ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară a fost analizată pentru fiecare unitate administrativ-teritorială.

Municipiul Campulung Moldovenesc. Evoluția în timp a așezării Câmpulungului Moldovenesc a fost favorizată de poziția geografică, de bogățiile solului dar și de creația oamenilor ce au creat principalele mărturii culturale, arhitectonice și de cult: o bibliotecă municipală și 6 școlare, 3 muzee și 11 biserici, dintre care: Muzeul „Arta Lemnului”, înființat ca muzeu de etnografie și științele naturii, a fost reprofilat ca muzeu al lemnului în 1967. Este unic în țară și printre puținele din Europa, ca tematică și valoare a exponatelor; Muzeul Lingurilor, „Casa-muzeu prof. Ion Țugui”, adăpostește cea mai mare colecție de linguri de lemn din țara noastră; Casa Muzeu „Ion Grămadă” a fost inclusă în parcul național al monumentelor de arhitectură în iunie 1955; Catedrala ortodoxă „Adormirea Maicii Domnului”; Bisericile ortodoxe „Sfântul Nicolae”, „Nașterea Maicii Domnului” și „Sfântul Dumitru”; Mănăstirea Rarău; Catedrala romano-catolică „Înălțarea Domnului”.

Comuna Breaza. Satul Breaza este atestat documentar în anul 1818. Populația comunei este angrenată în activități agro-zootehnice, exploatarea și prelucrarea lemnului, iar, ca preocupări din domeniul creativ artistic, încondeierea ouălor și sculptura în lemn.

Comuna Fundu Moldovei. Denumirea localității Fundu Moldovei este atestată documentar pentru prima dată în anul 1761, într-un hrisov dat de domnitorul Moldovei Ioan Grigore Callimachi, referitor la apartenența unor moșii montane. Aceasta este una din comunele reprezentative pentru zona de munte a Bucovinei, vatră etnofolclorică deosebit de interesantă, consemnată ca atare încă de la începutul secolului, când a fost aleasă, la îndemnul istoricului Ion Nistor, ca unul dintre cele patru puncte de interes major pentru cercetările sociologice întreprinse de profesorul Dimitrie Gusti,

primele de acest gen din România. Este o regiune conservatoare, locuită de munteni, vii păstrători ai unor forme specifice de viață materială și spirituală, punct de atracție pentru cei interesați de elementele de arhitectură tradițională și de civilizație a lemnului, de viața păstorească sau alte ocupații conexe, de meșteșuguri, dar și de un bogat fond folcloristic. Costumele populare, diferitele obiceiuri și ceremonialuri, diversitatea coregrafică a dansurilor populare, repertoriul muzical, sunt câteva din cele mai reprezentative domenii de viață și creație culturală.

Ansamblul artistic „Arcanul”, una din cele mai reprezentative formații artistice din Bucovina, a înregistrat o serie de performanțe notabile în țară și peste hotare.

De asemenea, este și comuna-gazdă a Festivalului „Buna Vestire”, festival de cântece și poezii religioase ce se desfășoară sub patronajul Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților și care are ca scop valorificarea tradițiilor ortodoxe și etalarea unor forme de artă populară.

Comuna Pojorâta. Primele mențiuni în documente cu privire la părți din teritoriul actual al comunei datează din anul 1584 – actul de danie a logofătului Solomon către mănăstirea Sucevița – unde se menționează muntele Giupalău. Din anul 1611 există o „carte de zălojag” în care se amintește de Peciștea. Satul Pojorâta este menționat pentru prima dată în „cartea de judecată și hotarnică” datată la 7 august 1696.

Coloniștii germani s-au organizat într-o comunitate puternică, cu vornicul și pecetea ei, 2 biserici, una catolică și una evanghelică ce funcționează și azi. Comuna Pojorâta dispune de 2 cămine culturale, atât în localitatea Pojorâta cât și în localitatea Valea Putnei, ambele fiind bine întreținute și utilizate pentru diferite evenimente socio-culturale.

În prezent numărul bibliotecilor din comuna Pojorâta este mai mic decât în trecut, rămânând doar două: o bibliotecă publică în satul Pojorâta, găzduită de Căminul Cultural, care avea înregistrat în anul 2005 un număr de 9142 volume și o bibliotecă școlară, care funcționează în Școala cu clasele V-VIII din Pojorâta.

În localitatea Pojorâta a funcționat și un cinematograful care în prezent este închiriat de către primărie unei societăți culturale care se ocupă cu reînvierea și menținerea obiceiurilor, a muzicii și dansurilor populare. Viața culturală din comună se desfășoară în cadrul următoarelor locașuri de cult: Biserica Sfântul Nicolae. Fără a fi înscrisă în Lista monumentelor din județul Suceava, construcția ei reprezintă o raritate, atât în România cât și în Europa, datorită celor 7 turnuri, existând doar 4 astfel de biserici în Europa; Biserica Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul; Biserica Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril satul Valea Putnei; Schitul Corlățeni Ioan Iacob Hozevitul. La acestea se mai adaugă și locașuri de cult ce aparțin altor rituri: 1 biserică catolică, 1 biserică evanghelică și 1 casă de rugăciune aparținătoare cultului baptist.

Comuna Sadova. Prima atestare documentară a localității Sadova este menționată în jurul anului 1343, când are loc primul descălecat, cel al voievodului Dragoș din Maramureș, care s-a stabilit aici cu românii săi, formând satele de pe Valea Moldovei, inclusiv Sadova. A doua menționare a satului Sadova apare în anul 1716, în cartea lui Dimitrie Cantemir, „Descriptio Moldavie”, prezentându-l ca parte din Ocolul Câmpulungului Moldovenesc, domeniu românesc întemeiat de Bogdan I, voievodul.

În această localitate există 2 biserici: Biserica-monument Sfântul Gheorghe din Gura Sadovei și Biserica Sfântul Nicolae din Fundu Sadovei. În comună mai există și Casa Memorială Dragoș Vicol.

2.4.2. Presiunile cu impact asupra sitului ROSCI0321 Moldova Superioară

Activități cu potențial impact

Tabelul nr. 11

Cod	Descriere
A	Agricultura
A03.01	cosirea intensivă sau intensificarea cosirii
A04.02.01	pășunatul ne-intensiv al vacilor
A10.01	îndepărtarea gardurilor vii și a crângurilor sau tufișurilor
B	Silvicultură
B03	exploatare forestieră fără replantare sau refacere naturală
C	Minerit, extracție de materiale și de producție de energie
C01.01	extragerea de nisip și pietriș
C01.04	minerit
C01.07	minerit și alte activități extractive
E	Urbanizare, dezvoltare rezidențială și comercială
E01.01	urbanizare continua
E02.02	depozite industriale
E03.01	depozitarea deșeurilor menajere
F	Folosirea resurselor biologice, altele decât agricultura și silvicultura
F03.02.03	braconaj
H	Poluare
H01.05	poluarea difuză a apelor de suprafață, cauzată de activități agricole și

Cod	Descriere
	forestiere
H02.02	poluării apelor subterane cu scurgeri provenite din zone în care sunt depozitate deșeuri
H02.07	poluarea difuză a apelor subterane cauzată de non-canalizare
J	Modificări ale sistemului natural
J02.06.06	captări de apă de suprafață pentru hidro-centrale
J03.02	reducerea conectivității de habitat, din cauze antropice

a) Presiune/Amenințare: Pragurile de compensare din beton și cele din lemn

Habitatul/specia afectată: *Eudontomyzon mariae*, *Barbus meridionalis petenyi*

Descriere: Acestea sunt bariere peste care specia *Eudontomyzon mariae* cât și majoritatea celorlalte specii de pești nu poate să treacă, astfel populațiile devin fragmentate. Totodată, în aceste condiții este compromisă migrația speciilor de pești -în special în perioada de reproducere, când unele specii urcă pe afluenți. În cazul producerii unei eventuale poluări a râului sau a unei viituri mari, peștii de pe un anumit sector pot muri din cauza înfundării branhiilor. În aceste condiții, existența acestor praguri împiedică migrația speciei în vederea unei repopulări.

O altă problemă creată de aceste praguri este faptul că în amonte de acestea zona care înainte era lotică, cu curs rapid devine lentică, cu curs lent. Astfel, în aceste areale cantitatea de oxigen dizolvat scade, ceea ce are impact negativ asupra speciilor de pești. Existența pragurilor din beton sau lemn afectează transportul natural de piatră, pietriș și nisip al râurilor/pârâurilor. Astfel, albia minoră se adâncește de la an la an din cauză că nisipul și pietrișul din amonte este oprit de către aceste bariere, iar depozitele existente sunt transportate în aval.

b) Presiune/amenințare: Lipsa arborilor de pe malul râurilor/pârâurilor

Habitatul/specia afectată: *Eudontomyzon mariae*, *Barbus meridionalis petenyi*, 91E0* - Păduri aluviale de *Alnus glutinosa* și *Fraxinus excelsior*

În lipsa arborilor de pe malul râurilor/pârâurilor care umbresc albia minoră, apa râului se încălzește iar cantitatea oxigenului dizolvat în apă scade. Această problemă apare în special pe sectoarele de râu/pârâu din interiorul localităților.

c) Presiune/amenințare: Exploatarea pietrișului și a pietrelor mari din albiile minore ale râurilor/pârâurilor

Habitatul/specia afectată: *Eudontomyzon mariae*, *Barbus meridionalis petenyi*

Lucrările de exploatare a pietrișului din albia minoră a râurilor duc la tulburarea apei – la angrenarea suspensiilor solide în masa apei. Astfel branhiile speciilor de pești se pot înfunda, în unele cazuri ducând la moartea acestora. Majoritatea locurilor de ascunziș, hrănire și de reproducere ale speciilor de pești se află lângă pietre/bolovani, astfel prin scoaterea acestora din albie se contribuie la reducerea cantității de habitat ideal pentru speciile de pești.

d) Presiune/amenințare: Poluarea apelor

Habitatul/specia afectată: *Eudontomyzon mariae*, *Barbus meridionalis petenyi*

Poluarea provenită de la localitățile aflate de-a lungul râurilor afectează negativ ihtiofauna râului. Aceste localități poluează apele prin descărcarea apelor menajere în albia râurilor. Chiar dacă se află în aval de aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară, stația de epurare a orașului Câmpulung Moldovenesc poluează masiv râul Moldova, cu influență asupra ihtiofaunei. Se propune eliminarea acestei poluări prin repararea/modernizarea stației de epurare a orașului Câmpulung Moldovenesc.

e) Presiune/amenințare: Exploatările forestiere

Habitatul/specia afectată: *Eudontomyzon mariae*, *Barbus meridionalis petenyi*

Exploatările forestiere au un impact indirect asupra ihtiofaunei. În momentul de față pădurile sunt supraexploatare, în multe zone sunt tăieri rase de dimensiuni mari, astfel că precipitațiile nu sunt reținute de păduri, viiturile de primăvară și toamnă sunt foarte mari, iar secetele din perioadele de vară sunt însemnate. Ca efect negativ al exploatărilor forestiere se poate aminti și antrenarea suspensiilor solide, în special pământ, noroi de pe drumurile forestiere în albiile minore al pârâurilor de către viituri, cauzând moartea speciilor de pești prin înfundarea branhiilor acestora.

f) Presiune/amenințare: Extinderea localităților de-a lungul râului, construirea caselor în imediata vecinătate a acestora

Habitatul/specia afectată: *Eudontomyzon mariae*, *Barbus meridionalis petenyi*, *Lutra lutra*

În ultimii ani, foarte multe case sunt construite în apropierea râurilor, în unele cazuri chiar în albie, în arealele inundabile ale râurilor/pârâurilor. În aceste areale arborii de pe malul râurilor lipsesc, iar casele nu sunt racordate la canalizare. După primele viituri mari, apar lucrările de

prevenire ale inundațiilor, care au scopul de a apăra casele de inundații, care de fapt au fost construite haotic în albia râului sau în zona inundabilă a acestuia.

Activitatea umană ar putea duce la permanentizarea zgomotului în aria de interes ceea ce ar afecta decisiv liniștea în habitatul vidrei. În lipsa liniștii animalele sălbatice părăsesc locul de trai pentru căutarea unor zone neafectate de zgomote.

g) Presiune/amenințare: Lucrările de întreținere și de prevenire a inundațiilor

Habitatul/specia afectată: *Eudontomyzon mariae*, *Barbus meridionalis petenyi*, *Lutra lutra*, *Habitatul 91E0** - Păduri aluviale de *Alnus glutinosa* și *Fraxinus excelsior*

Aceste lucrări sunt efectuate de către Administrația Națională „Apele Române” și au un efect negativ semnificativ asupra faunei acvatice. În timpul lucrărilor albiile râurilor/pârâurilor sunt „curățate”, pietrișul este excavat, toate pietrele de dimensiuni mari și obstrucțiile, cum ar fi lemnul căzut în albia minoră sunt scoase din albia minoră, astfel că arealele de ascunziș și de hrănire ale speciilor de pești sunt distruse. Din cauza acestor lucrări dinamica naturală a râului este influențată/blocată. O altă problemă cauzată de aceste lucrări este angrenarea suspensiilor solide în masa apei, astfel că mulți pești mor în timpul executării lucrărilor. De asemenea, în cadrul acestor lucrări sunt tăiați arborii de pe malul pârâurilor, pentru a permite accesul utilajelor de lucru în apropierea albiei minore. Aceste lucrări trebuie evitate/interzise în interiorul și în imediata vecinătate a ariei protejate.

În cazul vidrei, prin regularizarea cursurilor de apă și distrugerea vegetației pot dispărea locurile de adăpost din maluri și a locurilor pentru creșterea puilor.

h) Presiune/amenințare: Microhidrocentralele - MHC

Habitatul/specia afectată: *Eudontomyzon mariae*, *Barbus meridionalis petenyi*, *Lutra lutra*

Construirea microhidrocentralelor este o amenințare potențială pentru aproape fiecare râu/pârâu din zona montană a țării. În momentul de față această problemă a fost detectată și în interiorul ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară, în dreptul localității Câmpulung Moldovenesc – MHC Sahla și un alt MHC în dreptul localității Pojorâta. Microhidrocentralele au un efect negativ, în special prin faptul că se extrage o mare parte din debit – uneori chiar tot debitul de pe un sector de câțiva kilometri, influențând astfel condițiile de supraviețuire și de reproducere ale speciilor de pești. O altă problemă care apare în cazul microhidrocentralelor este întreruperea conectivității longitudinale. De cele mai multe ori sunt amplasate scări de pești pentru a asigura această conectivitate, însă până în momentul de față, nu a fost identificată nicio scară de pește care să

asigure conectivitatea pentru toate speciile din zonă. Lucrările de întreținere ale microhidrocentralelor afectează ihtiofauna. Periodic, deznisipatorul trebuie golit și spălat, iar apa care iese din deznisipator este tulbure, cauzând tulburarea apei din sectorul aflat în avalul microhidrocentralei.

Această amenințare are ca efect imediat asupra speciei de vidră *Lutra lutra* afectarea sursei de hrană prin împușinarea sau dispariția unor specii de pești, amfibieni, reptile, melci și altele.

i) Presiune/amenințare: Braconajul

Habitatul/specia afectată: *Eudontomyzon mariae*, *Barbus meridionalis petenyi*, *Lutra lutra*

Având în vedere informațiile provenite de la localnicii din zonă, reiese faptul că braconajul este un pericol care afectează negativ ihtiofauna din zonă. Se practică mai multe tipuri de braconaj: cu plasa - setcă, năvoade, cu ecranul - un fel de setcă ce se prinde pe un triunghi din sârmă, care se lansează cu undița și apoi se trage în apă din amonte spre aval, astfel peștii care stau cu capul în amonte se agață în setca din mijlocul triunghiului și cu curentul. Acest ultim tip de braconaj este cel care afectează într-o măsură foarte mare ihtiofauna râurilor, unde se practică, deoarece omoară atât peștii mari cât și pe cei mici, dar și celelalte organisme care trăiesc în apă, cum ar fi nevertebratele care constituie o bază trofică pentru multe dintre speciile de pești.

Braconajul în cazul vidrei poate fi motivat de două cauze. În primul rând există o puternică tendință actuală pentru înființarea de ferme piscicole care deserveșc pensiuni și traficul turistic, sau reprezintă sursă de hrană pentru un număr limitat de familii locale. Vidrele sunt atrase de această sursă facilă de hrană, ceea ce duce în final la un conflict între deținătorii de ferme piscicole și vidre. Deoarece legislația nu permite împușcarea vidrelor, piscicultorii acționează ilegal prin capturarea și uciderea acestora, cel mai adesea cu capcane. Un al doilea motiv pentru braconaj ar putea fi creșterea cerinței de blănuri valoroase. Tendințele modei au avut și au în continuare un impact important asupra populațiilor de animale sălbatice ca sursă de piei de calitate superioară.

j) Presiune/amenințare: Depozitarea deșeurilor pe malul apei - în special cel al rumegușului

Habitatul/specia afectată: *Eudontomyzon mariae*, *Barbus meridionalis petenyi*

Depozitarea rumegușului pe malul apei este o problemă generală pe toată lungimea ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară. Efectul negativ asupra ihtiofaunei este dat de faptul că în cazul viiturilor mari, rumegușul este antrenat în albia râului/pârâului, iar pentru descompunerea acestuia este necesar o cantitate însemnată de oxigen, ceea ce este extras din apa râului. În aceste condiții cantitatea de oxigen dizolvat necesar pentru supraviețuirea speciilor de pești

poate scădea sub un nivel critic. De asemenea, rumegușul antrenat în apa râului poate înfunda branhiile peștilor.

k) Presiune/amenințare: Iazul de decantare Dealu Negru

Habitatul/specia afectată: *Eudontomyzon mariae*, *Barbus meridionalis petenyi*, 91E0* - Păduri aluviale de *Alnus glutinosa* și *Fraxinus excelsior*

Depozitul de steril uzinal – iazul de decantare Dealu Negru – provenit de la Uzina de Preparare a minereului cuprifera Fundu Moldovei din apropierea râului Moldova reprezintă un pericol potențial pentru calitatea apei din râu și implicit pentru habitatul de anin.

Iazul de decantare Dealu Negru, folosit la extracția din subteran a minereurilor cuprifere și prelucrarea acestora, amplasat în zona rezidențială a localității Fundu Moldovei, la limita ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară, în apropierea cursului Moldovei reprezintă de asemenea un pericol pentru calitatea mediului din acest areal, în special pentru biocenoza râului Moldova. Deși activitatea Unității de preparație minieră și-a încheiat activitatea în anul 2003, pe platforma industrială și în haldele tehnologice au rămas concentrate și reziduuri miniere, precum și alte materiale utilizate în procesul de producție. Taluzele iazului sunt uscate și puternic ravenate la partea superioară, prezentând frecvente antrenări de material steril, încărcat cu metale grele atât înspre cursul Moldovei cât și spre gospodăriile aflate în zona din amonte.

l) Presiune/amenințare: Cariera Măgura

Habitatul/specia afectată: *Eudontomyzon mariae*, *Barbus meridionalis petenyi*, 91E0* - Păduri aluviale de *Alnus glutinosa* și *Fraxinus excelsior*

Cariera Măgura este situată la limita ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară, pe raza localității Pojorâta. Exploatarea gresiei din cariera Măgura necesită monitorizare permanentă din partea custodelui, în vederea limitării extinderii suprafeței acesteia în interiorul ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară.

CAPITOLUL 3. EVALUAREA STĂRII DE CONSERVARE A SPECIILOR ȘI HABITATELOR

Evaluarea stării de conservare a speciilor și habitatelor a fost realizată utilizând integral sau prelucrate rezultatele obținute în cadrul Activității A.1.: Evaluarea stadiului de conservare/inventariere a speciilor și habitatului de importanță națională și/sau comunitară din aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară realizată în cadrul proiectului finanțat prin Programul Operațional Sectorial Mediu: „Conservarea biodiversității printr-un management adecvat al ariei naturale protejate Moldova Superioară”.

3.1. Evaluarea stării de conservare a fiecărui habitat de interes conservativ

În cadrul subcapitolului se prezintă evaluarea stării de conservare a habitatelor, prevăzute de Directiva 92/43/CEE privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică.

3.1.1. Evaluarea stării de conservare a Habitatul 91V0 - Păduri dacice de fag *Symphyto-Fagion*

Conform Formularul Standard Natura 2000 al ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară, singurul habitat de interes comunitar de pe teritoriul ariei este 91V0 - Păduri dacice de fag *Symphyto-Fagion*. Aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară este situată în regiunea alpină, la altitudine medie de 785 m, în etajul de vegetație al molidului, conform zonării vegetației României. Aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară este străbătută pe lungimea sa, de la NV în direcția SE de cursul superior al Râului Moldova, de unde vine și denumirea sitului, ceea ce presupune și existența unor habitate specifice ripariene sau de zone umede.

Așadar, în urma evaluărilor realizate pe teren se constată lipsa habitatului 91V0 - Păduri dacice de fag *Symphyto-Fagion* și prezența altor trei habitate, respectiv habitatul prioritara 90E0* - Păduri aluviale cu *Alnus glutinosa* și *Fraxinus excelsior*; 6520 - Fânețe montane și habitatul 9410 - Păduri acidofile de *Picea* din etajul montan și alpin.

Ținând cont de criteriile necesare a fi îndeplinite, din cele 3 habitate identificate, doar 2 au putut fi analizate din punctul de vedere al stării lor de conservare și anume: 91E0* - Păduri aluviale de *Alnus glutinosa* și *Fraxinus excelsior* și 6520 - Fânețe montane. Habitatul 9410 Păduri acidofile de *Picea* din etajul montan și alpin nu a putut fi analizat datorită eșantioanelor foarte mici, marginale și nereprezentative pentru calitatea acestui tip de habitat, el fiind inclus accidental în aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară, datorită acurateții trasării limitelor.

a) Habitatul 90E0* - Păduri aluviale de *Alnus glutinosa* și *Frasinus excelsior*

Habitatul pădurilor aluviale de *Alnus glutinosa* și *Fraxinus excelsior*, subtipul Pădurilor aluviale de *Alnus incana* cu *Telekia speciosa* este situat în aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară în teritoriul său natural. Apreciem suprafața acestui tip de habitat ca fiind stabilă în condițiile unui impact antropic nesemnificativ.

Speciile edificatoare ale acestui tip de habitat sunt *Alnus incana* și *Telekia speciosa*. Specia *Telekia speciosa* lipsește de pe teren, dar funcțiile acestui habitat sunt îndeplinite fără probleme chiar și în absența ei.

Alnus incana prezintă stare bună de conservare în interiorul ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară.

Având în vedere cele de mai sus, concluzionăm că starea habitatului 91E0* este caracterizată ca fiind medie spre bună în momentul ridicărilor fitosociologice și, în lipsa impactului antropic semnificativ, acesta se poate menține pe termen lung și habitatul poate să își îndeplinească funcțiile ecologice caracteristice.

b) Habitatul 6520 - Fânețe montane

Habitatul fânețelor montane se află în interiorul ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară în arealul său natural de răspândire în România. Apreciem suprafața acestui tip de habitat ca fiind stabilă pe termen mediu și în condițiile actuale de management.

Speciile edificatoare ale acestui tip de habitat au fost identificate pe teren și funcțiile ecologice ale habitatului sunt îndeplinite.

Starea de conservare a speciilor edificatoare este bună.

Apreciem starea de conservare a habitatului 6520 - Fânețe montane ca fiind bună, chiar dacă habitatul este extrem de fragmentat. Acest tip de habitat este unul sensibil la managementul aplicat și orice modificare a folosinței terenului poate afecta calitatea habitatului, cum ar fi abandonatul cositului și transformarea terenului în pășune. Funcțiile ecologice ale acestui habitat vor fi îndeplinite atâta timp cât se menține cositul după maturarea speciilor de poacee ca măsură de management.

3.2. Evaluarea stării de conservare a fiecărei specii de interes conservativ

În cadrul subcapitolului se prezintă evaluarea stării de conservare a speciilor, prevăzute de Directiva 92/43/CEE privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică.

3.2.1. Evaluarea stării de conservare a speciei *Eudontomyzon mariae*

Evaluarea stării de conservare a unei specii poate fi realizată în mod satisfăcător numai pe baza comparației unei serii de date mai vechi cu date noi, obținute pe baza unui protocol de monitorizare standardizată. Monitorizarea înseamnă repetarea periodică a colectării datelor pe baza unei metodologii neschimbate. În România există foarte puține astfel de date, astfel evaluarea statutului de conservare nu este posibilă sau pot fi făcute numai speculații cu privire la acest aspect.

În cazul speciei *Eudontomyzon mariae* ne confruntăm cu următoarele probleme: datele din trecut nu au fost colectate periodic iar metodologia de colectare a probelor nu a fost standardizată, în cazul datelor provenite de la Apetroaie D.V. din anul 1973, nu este menționată metodologia utilizată la colectarea probelor și nici data la care aceste probe au fost colectate.

Cert este însă că, având în vedere publicația lui Apetroaie D.V. din anul 1973, putem afirma faptul că în perioada în care s-au colectat acele probe, cel mai probabil la începutul anilor '70, *Eudontomyzon mariae* era o specie destul de comună pe acest sector. În timpul inventarierilor efectuate între anii 1995 și 2009 de către Davideanu G. și Davideanu A., Vornicu B. și colab. 2006, Vornicu B., specia nu a fost găsită. Nu știm însă care este motivul pentru care aceasta nu a fost identificată. Unul dintre motive poate fi faptul că specia chiar dacă era prezentă pe acest sector, era prezentă într-un număr atât de redus încât nu a putut fi identificată iar un alt motiv poate fi faptul că metoda utilizată nu a fost adecvată identificării acestei specii.

În momentul de față specia a fost găsită în 7 din cele 8 puncte de colectare aflate pe cursul principal al râului Moldova. A se vedea tabelul nr. 12.

Punctele de colectare aflate pe râul Moldova în aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară și numărul exemplarelor de *Eudontomyzon mariae* colectate la nivelul acestora

Tabelul nr. 12

Coordonate stație de colectare	Cod punct	Cea mai apropiată localitate	Lungimea stației de colectare (metri)	Număr exemplare juvenili	Număr exemplare adulți	Nr. total exemplare identificate
N47 39.235; E25 18.234	M03LEGFELSO	Breaza de Sus	200	34	0	34
N47 38.764; E25 18.818	MF11	Breaza de Sus	100	17	0	17
N47 35.843; E25 19.768	MF22	Braniștea	100	12	0	12
N47 33.987; E25 20.454	M04	Botuș	110	5	0	5
N47 32.454; E25 20.863	MF33	Colacu	100	0	0	0
N47 31.671; E25 25.739	MF44	Fundu Moldovei	100	1	0	1
N47 31.902; E25 29.270	MF55	Pojorâta	115	1	0	1
N47 32.429 ; E25 32.517	M05	Câmpulung Moldovenesc	165	1	0	1

Datorită celor mai sus menționate tindem să stabilim starea de conservare a speciei *Eudontomyzon mariae* în interiorul ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară ca fiind favorabilă. Totuși, dorim să menționăm faptul că această afirmație trebuie tratată cu foarte mare abținere, deoarece starea de conservare a speciei nu a fost stabilită în urma unei monitorizări consecutive/permanente, timp de mai mulți ani și nici datele din literatură nu au fost colectate cu aceleași metode.

În urma evaluărilor realizate pe teren se constată prezența speciei de interes comunitar mreana vânătă - *Barbus meridionalis petenyi*, care trebuie introdusă în Formularul Standard Natura 2000.

Ca și în cazul chișcarului, evaluarea statutului de conservare pentru specia *Barbus meridionalis petenyi* nu este posibilă sau pot fi făcute numai speculații cu privire la acest aspect. Datele din trecut nu au fost colectate periodic iar metodologia de colectare a probelor nu a fost standardizată, în cazul datelor provenite de la Apetroaie D.V. din 1973, nu este menționată metodologia utilizată la colectarea probelor și nici data la care aceste probe au fost colectate.

Având în vedere publicația lui Apetroaie D.V. din 1973, putem afirma faptul că nici în perioada în care s-au colectat acele probe *Barbus meridionalis petenyi* nu era o specie foarte abundentă pe acest sector, fiind identificat într-un număr de 16 exemplare la nivelul unei stații de colectare aflată la nivelul localității Botuș. În timpul inventarierilor efectuate în anul 1995 de către Davideanu G. și Davideanu A. și publicate în 2006, specia a fost identificată într-un număr de 5 exemplare la stația de colectare aflată la nivelul localității Colacu. În timpul colectării probelor din anul 2005 și publicate de către Vornicu B. și colab. în 2006, specia nu a fost găsită la stația de colectare aflată la nivelul localității Pojorâta, fiind identificată doar în aval de localitatea Molid. În prezent, specia a fost identificată în 4 puncte de colectare, într-un număr de 20 de exemplare. A se vedea tabelul nr. 13. Trebuie menționat faptul că nu a fost identificată specia la nivelul celor două stații de colectare aflate în vecinătatea localității Pojorâta, unde specia se pare că lipsea și în anul 2005, conform lui Vornicu B. și colab.

Punctele de colectare aflate pe râul Moldova în aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară și numărul exemplarelor de *Barbus meridionalis petenyi* colectate la nivelul acestora.

Tabelul nr. 13

Coordinate stație de colectare	Cod punct	Cea mai apropiată localitate	Lungimea stației de colectare (metri)	Număr exemplare juvenili	Număr exemplare adulți	Nr. total exemplare identificate
N47 35.843 E25 19.768	MF22	Braniștea	100	0	3	3
N47 33.987 E25 20.454	M04	Botuș	110	9	4	13
N47 32.454 E25 20.863	MF33	Colacu	100	0	3	3
N47 32.429 E25 32.517	M05	Câmpulung Moldovenesc	165	1	0	1

Având în vedere cele mai sus menționate tindem să stabilim statutul de conservare a speciei *Barbus meridionalis petenyi* ca fiind favorabilă. Totuși, dorim să menționăm faptul că această afirmație trebuie tratată cu foarte mare abținere, deoarece starea de conservare a speciei nu a fost stabilită în urma unei monitorizări consecutive/permanente, timp de mai mulți ani și nici datele din literatură nu au fost colectate cu aceleași metode.

3.2.2. Evaluarea stării de conservare a speciei de vidră *Lutra lutra*

În cazul vidrei nu există o metodologie de evaluare impusă sau recomandată la nivel național. Din acest motiv, nu există date statistice cu privire la dinamica acestei specii în diferitele regiuni ale țării. Lucrările de cercetare care s-au efectuat în diferite zone din România și care se referă la specia vidră, sunt puține, nu sunt cunoscute, datele sunt mai mult sau mai puțin publice, iar cercetările se referă doar la analiza punctuală a existenței vidrei într-o anumită arie redusă ca suprafață. În acest caz, informațiile existente sunt dispersate în teritoriu și nu au continuitate în timp.

Ca urmare, pentru aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară s-a impus parcurgerea întregii albiei, pentru a căuta urme ale activității acestei specii. Punerea în evidență a existenței vidrei într-un anumit teritoriu este relativ ușoară, specia fiind fidelă locului de trai, iar urmele prezenței sale sunt multiple. Au fost identificate urme propriu-zise, lăsături, „jeleuri”, resturi nedigerate în care se disting oasele de pește și de batracieni și altele.

Prin deplasarea în lungul albiei, dinspre amonte spre aval au fost identificate trei zone în care activitatea vidrelor este evidentă. În fiecare zonă, urmele activității vidrelor au fost semnalate pe o lungime de circa 5-7 km de râu, cu un nucleu de activitate mai intensă de 2-4 km. Se estimează existența a unui număr de circa 4-6 adulți și 5-8 juvenili în iulie 2014.

Facem mențiunea că vizuinile frecventate de vidre au fost identificate în perioada martie 2014. În luna iunie 2014 două dintre acestea erau mai puțin „purtate”. Motivul poate fi dat de două cauze: fie puii au crescut și au părăsit bârloagele, fie zona a fost deranjată și părăsită temporar. Specia are un caracter eratic și își poate schimba zona de activitate în funcție de abundența hranei.

Dată fiind etologia cunoscută a speciei, putem afirma că între Breaza de Sus și Fundul Moldovei există cel puțin trei zone cu o concentrație ridicată a urmelor, probabil zone în care femelele fată. Între aceste zone masculii circulă, aceștia având un comportament eratic caracteristic. Între cele trei zone puternic frecventate de vidre există porțiuni în care sunt semnalate urme, dar cu o frecvență mult mai redusă, ceea ce confirmă comportamentul de „vagabondaj” al speciei și al masculilor în primul rând.

În timpul deplasărilor de-a lungul albiei nu au fost semnalte urme de urs, lup, râs sau pisică sălbatică.

3.2.3. Evaluarea stării de conservare a speciilor *Ursus arctos*, *Canis lupus* și *Lynx lynx*

Conformația ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară se întinde în lungul cursului superior al râului Moldova din comuna Breaza până în orașul Câmpulung Moldovenesc. Arealul este foarte îngust, lățimea fiind de câteva sute de metri. Arealul este puternic antropizat, satele, cătunele și casele mai mult sau mai puțin izolate fiind răspândite de-a lungul râului. Teritoriul a fost și este puternic afectat de activitatea de minerit, de exploatarea forestieră și de activitățile de creștere a animalelor domestice.

Din aceste motive nu se poate pune în discuție localizarea ursului, lupului, râsului sau pisicii sălbatice în zona propriu-zisă a ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară. Indivizii acestor specii pot fi identificați doar dacă tranzitează lunca Moldovei superioare. Cursul superior al râului Moldova reprezintă hotar pentru patru fonduri cinegetice.

Deoarece suprafața ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară este redusă având o lățime de maxim câteva sute de metri, s-a impus analiza zonei în ansamblu. Din acest motiv s-au parcurs și zonele dispuse pe versanții estici și vestici ai râului Moldova pentru identificarea urmelor de răpitoare mari.

Conform studiului efectuat, în deplasările în afara ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară propriu-zise, în afara albiei minore și majore au fost găsite urme de carnivore mari, atât pe Obcina Feredeului cât și pe Obcina Mestecănișului.

Întrucât evaluarea anuală a populațiilor speciilor de carnivore protejate este realizată de către gestionarii fondurilor cinegetice, în tabelul nr. 14 este prezentată situația efectivelor evaluate în februarie-martie în ultimii trei ani, în conformitate cu datele oficiale raportate la ministerul de resort. În tabelul nr. 15 este prezentat numărul de indivizi din fiecare specie protejată împușcați în ultimii trei ani, așa cum reiese din documentațiile transmise la ministerul de resort.

**Efectivele de carnivore protejate în ultimii trei ani în aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară
Tabelul nr. 14**

Fond cinegetic	Urs				Lup				Râs				Pisică sălbatică			
	Efectiv optim	2012	2013	2014	Efectiv optim	2012	2013	2014	Efectiv optim	2012	2013	2014	Efectiv optim	2012	2013	2014
Nr. 17 Botuș	7	5	6	6	3	10	11	9	4	6	7	6	12	4	4	0
Nr. 18 Măgura	2	5	5	8	2	5	5	4	2	5	5	4	6	6	6	4
Nr. 19 Valea Putnei	5	9	8	5	3	4	4	5	3	3	4	5	6	4	4	6
Nr. 20 Muncel	4	5	5	5	2	8	8	8	2	2	2	2	8	2	2	2
Total	18	24	24	24	10	27	28	26	11	16	18	17	32	16	16	12

Numărul de exemplare de carnivore protejate recoltate din zona ariei protejate Moldova Superioară

Tabelul nr. 15

Fond cinegetic	Urs			Lup			Râs			Pisică sălbatică						
	Efectiv optim.	2012	2013	2014	Efectiv optim	2012	2013	2014	Efectiv optim	2012	2013	2014				
Nr. 17 Botus	7	0	0	0	3	0	0	3	4	0	0	0	12	0	0	0
Nr. 18 Măgura	2	0	0	0	2	1	1	1	2	0	0	0	6	0	0	0
Nr. 19 Valea Putnei	5	0	1	0	3	0	0	0	3	0	0	0	6	0	0	0
Nr. 20 Muncel	4	0	0	0	2	1	1	1	2	0	0	0	8	0	0	0
Total	18	0	1	0	10	2	2	5	11	0	0	0	32	0	0	0

Se poate observa că în ultimii trei ani au fost recoltați, pe ansamblu, 9 lupi și 1 urs din arealul studiat și niciun exemplar din familia *Feline*.

Așa cum reiese din datele oficiale din tabelul 13 și 14, numărul de urși și lupi evaluați/real este mult mai mare decât efectivul optim calculat, iar recolta este relativ redusă sau lipsește în cazul felinelor.

Astfel, în continuarea ideii de mai sus, gestionarii de fonduri cinegetice urmăresc recoltarea urșilor, dar și a lupilor. Lupii sunt vânați deoarece sunt considerați a fi cauza diminuării populațiilor de cervide și de mistreți. Deoarece ungulatele, respectiv cervidele și mistrețul, reprezintă principala sursă de venit a activității de vânatoare se urmărește împușinarea lupilor în favoarea speciilor de interes economic.

Pe de altă parte, există reclamații și note de constatare la autoritățile administrației publice locale și Inspectoratul Teritorial de Regim Silvic și Vânatoare Suceava cu privire la pagubele provocate de urși. Acest fel de rapoarte au fost înregistrate în fiecare din ultimii trei ani pe toate cele patru fonduri cinegetice. În acest sens, se poate menționa o reclamație și o notă de constatare din care reiese faptul că în anul 2013 pe fondul cinegetic Măgura un urs a ucis într-o singură noapte 6 vite.

3.3. Monitorizarea speciilor și habitatelor de interes conservativ din aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară

În vederea îmbunătățirii măsurilor de management în conservarea speciilor și habitatelor de interes conservativ este foarte important să se urmărească în timp efectele acestor măsuri. Astfel, pentru fiecare obiectiv de interes conservativ specie/habitat trebuie elaborat un plan de monitorizare a stării de conservare.

În acest sens, au fost elaborate planuri de monitorizare pentru habitatele și speciile de interes comunitar identificate pe teritoriul ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară.

CAPITOLUL 4. SCOP ȘI OBIECTIVE

4.1. Scopul managementului

Scopul managementului ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară, este de a asigura starea favorabilă de conservare a speciilor și habitatelor de interes conservativ pentru care a fost desemnat situl prin intervenții active de management.

4.2 .Programe

Pentru atingerea scopului Planului de management au fost identificate patru programe/teme de management, fiecare având câte un obiectiv strategic.

Programul A: Conservarea biodiversității

Obiectiv strategic: Menținerea stării favorabile de conservare a speciilor și habitatelor de interes conservativ prin aplicarea și îmbunătățirea măsurilor de conservare

Programul B: Managementul resurselor naturale

Obiectiv strategic: Reglementarea, controlul și monitorizarea activităților de utilizare a resurselor naturale de pe suprafața ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară, în conformitate cu obiectivele de conservare și nevoile comunităților locale

Programul C: Informarea și conștientizarea publicului

Obiectiv strategic: Creșterea gradului de informare și conștientizare a publicului referitor la valorile naturale ale ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară

Programul D: Monitorizarea Planului de management

Obiectiv strategic: Asigurarea coordonării și eficienței activităților desfășurate în vederea asigurării stării favorabile de conservare a speciilor și habitatelor de interes conservativ.

4.3. Sub-programe

Pentru o mai bună structurare a activităților, precum și pentru identificarea mai clară a resurselor materiale și umane necesare implementării Planului de management, în cadrul programului s-au conturat sub-programe.

Programul A: Conservarea biodiversității

Obiectiv strategic: Menținerea stării favorabile de conservare a speciilor și habitatelor de interes conservativ prin aplicarea și îmbunătățirea măsurilor de conservare

Sub-programul A1: Corectarea limitelor și a obiectivelor de conservat din Formularul Standard Natura 2000 al ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară

Obiectiv specific: Asigurarea cadrului legal de funcționare a ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară pe perioada Planului de management prin corectarea Formularul Standard Natura 2000 al ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară.

Sub-programul A2: Conservarea habitatelor de importanță comunitară 90E0* și 6520

Obiectiv specific: Menținerea stării favorabile de conservare a habitatelor de interes conservativ de pe suprafața ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară pe perioada implementării Planului de management

Sub-programul A3: Conservarea speciilor de interes conservativ

Obiectiv specific: Menținerea stării favorabile de conservare a speciilor de interes comunitar de pe suprafața ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară pe perioada implementării Planului de management

Sub-programul A4: Monitorizarea stării de conservare a speciilor și habitatelor de interes conservativ de pe suprafața ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară

Obiectiv specific: Asigurarea bazei de informații/date privind speciile și habitatele de interes conservativ de pe suprafața ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară în vederea gestionării adecvate pe perioada implementării Planului de management

Programul B: Managementul resurselor naturale

Obiectiv strategic: Reglementarea, controlul și monitorizarea activităților de utilizare a resurselor naturale de pe suprafața ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară, în conformitate cu obiectivele de conservare și nevoile comunităților locale.

Sub-programul B1: Promovarea utilizării durabile a resurselor naturale

Obiectiv specific: Asigurarea accesului populației locale la resursele naturale din aria naturală protejată ROSCI0321 Moldova Superioară, cu respectarea principiului continuității, pe perioada de valabilitate a Planului de management.

Programul C: Informarea și conștientizarea publicului privind valorile naturale ale ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară

Obiectiv strategic: Creșterea gradului de informare și conștientizare a publicului referitor la valorile naturale ale ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară.

Sub-programul C1: Asigurarea transparenței managementului ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară

Obiectiv specific: Asigurarea permanenței fluxului de informații relevante către factorii interesați și informarea regulată a publicului larg privind starea de conservare a ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară, pe perioada de implementare a Planului de management.

Programul D: Monitorizarea Planului de management

Obiectiv strategic: Asigurarea coordonării și eficienței activităților desfășurate în vederea asigurării stării favorabile de conservare a speciilor și habitatelor de interes conservativ.

Sub-programul D1: Implementarea și monitorizarea Planului de management

Obiectiv specific: Analizarea periodică a modului de implementare a Planului de management în conformitate cu indicatorii stabiliți.

Sub-programul D2: Implicarea factorilor interesați în implementarea Planului de management

Obiectiv specific: Asigurarea transparenței și eficienței activităților de management pe perioada de implementare a acestuia.

CAPITOLUL 5. PLANUL DE ACTIVITĂȚI/ACTIUNI ȘI MONITORIZAREA ACESTORA

Pe baza obiectivelor de management și a măsurilor propuse pentru conservarea speciilor și habitatelor de interes conservativ de pe suprafața ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară, în continuare se prezintă planul de acțiuni în tabelul nr. 16.

Activitățile sunt cele mai simple și explicite prevederi ale Planului de management, acestea contribuind în mod nemijlocit la atingerea obiectivelor planului. Sub-programele pot necesita pentru a fi realizate, una sau mai multe acțiuni în funcție de complexitate.

Activitatea este realizată într-un anumit moment sau interval de timp.

Pentru fiecare activitate se asociază, la momentul planificării acesteia una dintre priorități: Mare 1, Medie 2 și Mică 1:

PRIORITATEA 1 - se atribuie acțiunilor care trebuie să se desfășoare în perioada de implementare a Planului de management; nu există nici o scuză pentru eșec;

PRIORITATEA 2 - se atribuie acțiuni ce ar trebui finalizate. Există flexibilitate, dar trebuie să existe o explicație serioasă dacă nu vor fi realizate;

PRIORITATEA 3 - se atribuie acțiunilor ce se vor realiza dacă mai există timp și/sau resurse după finalizarea acțiunilor 1 și 2.

Pentru fiecare dintre activități au fost precizați indicatorii pentru monitorizarea și evaluarea îndeplinirii acesteia.

Planul de activități și acțiuni

Tabelul nr. 16

Activitate	Indicator	Prioritate	Planul de acțiune										Responsabil				
			Planificare în timp														
			An 1		An 2		An 3		An 4		An 5						
S1	S2	S1	S2	S1	S2	S1	S2	S1	S2	S1	S2						
Programul A: Conservarea biodiversității																	
Obiectivul strategic: Menținerea stării favorabile de conservare a speciilor și habitatelor de interes conservativ de pe teritoriul ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară prin aplicarea și îmbunătățirea măsurilor de conservare																	
Sub-programul A.1: Corectarea limitei și a obiectivelor de conservat din Formularul Standard Natura 2000 al ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară																	
A.1.1. Corectarea limitei ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară prin excluderea muchiiilor de pădure	Hartă cu limite actualizate	1		↑												custode	
A.1.2. Eliminarea habitatului 91V0 și includerea habitatelor 90E0* și 6520 și a speciei <i>Barbus meridionalis petnyi</i> în Formularul Standard Natura 2000 al ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară	Formular Standard Natura 2000 actualizat	1		↑												custode	
Sub-programul A.2: Conservarea habitatelor de interes comunitar de pe suprafața ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară																	
A.2.1. Actualizarea informațiilor privind	Inventare și	1														↑	custode, institute de

inventarierea și cartarea speciilor <i>Eudontomyzon mariae</i> , <i>Barbus meridionalis petenyi</i> și <i>Lutra lutra</i>	hărți GIS specii actualizate																		cercetare, universități, voluntari specializați
A.3.2. Implementarea protocoalelor de monitorizare a speciilor <i>Eudontomyzon mariae</i> , <i>Barbus meridionalis petenyi</i> și <i>Lutra lutra</i>	Specii monitorizate	1																	Idem
A.3.3. Adaptarea măsurilor speciale de conservare în funcție de rezultatele obținute în urma monitorizărilor	Specii conservate	1																	custode
A.3.4. Menținerea malurilor naturale prin limitarea regularizărilor	Limitare regularizări	1																	custode, Agenția pentru Protecția Mediului , Garda Națională de Mediu, autorități ale administrației publice locale , Apele Române
A.3.5. Menținerea regimului hidrologic al râului Moldova	Regim hidrologic	2																	custode, Garda Națională de Mediu, Agenția pentru Protecția Mediului , autorități ale

																			administrației publice locale , Apele Române	
A.3.6. Asigurarea migrației speciilor de pești	Habitat nealterat	1																	Idem	
A.3.6. Diminuarea/eliminarea surselor de poluare a cursurilor de apă: deșeuri menajere, rumeguș etc.	Ape nepoluuate	2																	custode, Garda Națională de Mediu, Agenția pentru Protecția Mediului , Apele Române, autorități ale administrației publice locale	
Sub-programul A.4: Monitorizarea stării de conservare a speciilor și habitatelor de interes conservativ de pe suprafața ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară																				
A.4.1. Monitorizarea implementării măsurilor de conservare specifice speciilor și habitatelor de interes comunitar	Măsuri corect implementate și îmbunătățite	1																	↑	custode
A.4.2. Evaluarea anuală a stării de conservare a speciilor și habitatelor de interes comunitar/național	Raport anual	1																	x	custode
Programul B: Managementul resurselor naturale																				
Obiectivul strategic: Reglementarea, controlul și monitorizarea activităților de utilizare a resurselor naturale din aria naturală protejată ROSCI0321																				

Moldova Superioară, în conformitate cu obiectivele de conservare și nevoile comunităților umane locale										
Sub-programul B.1: Promovarea utilizării durabile a resurselor naturale de pe suprafața ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară										
B.1.1. Promovarea utilizării durabile a terenurilor agricole	Terenuri agricole durabile	2							↑	custode, Agenția pentru Protecția Mediului, autorități ale administrației publice locale, Organizații Non-guvernamentale, proprietari
B.1.2. Sprijinirea implementării sistemului de plăți compensatorii pentru eventualele restricții impuse prin planul de management, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.	Număr proprietari/consesionari care au primit compensații	1							↑	Autorități ale administrației publice locale, Agenția pentru Protecția Mediului, proprietari și administratori de terenuri, Consiliu Județean
B.1.3. Supravegherea modului de gestionare a resurselor naturale pe suprafața ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară	Resurse naturale durabile	2							↑	custode, Agenția de Protecția Mediului, autorități ale administrației publice locale, Garda Națională de Mediu, Apele

																		Române
B.1.4. Reglementarea accesului la serviciile și produsele hidrologice	Resurse hidrologice	1																Agencia pentru Protecția Mediului/custode, autorități ale administrației publice locale, Garda Națională de Mediu, Apele Române
Programul C: Informarea și conștientizarea populației locale privind valorile naturale ale ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară																		
Obiectivul strategic: Creșterea gradului de informare și conștientizare a publicului referitor la valorile naturale ale ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară																		
Sub-programul C1: Asigurarea transparenței managementului ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară																		
C.1.1. Realizarea unei secțiuni pe pagina web a primăriilor dedicată factorilor interesați și actualizarea ei.	Secțiuni pagină web funcțională și actualizată	2																custode, autorități ale administrației publice locale
C.1.2. Realizarea de acțiuni de informare și conștientizare a populației cu ocazia „zilei satului”, referitor la valorile naturale ale ariei naturale protejate ROSCI0321 Moldova Superioară și rolul acestora	Număr acțiuni, comunicate de presă	2	x															custode, autorități ale administrației publice locale, Organizații Non-guvernamentale, localnici

Planul de management	Indicatori de realizare																								
D.1.2. Urmărirea realizării indicatorilor de monitorizare a Planului de management	1																					↑		custode	
Sub-programul D.2: Implicarea factorilor interesați în implementarea Planului de management																									
D.2.1. Trimiterea către factorii interesați cheie a Planului de management aprobat, precum și a rapoartelor anuale	3																								custode
D.2.2. Atragerea de fonduri în vederea implementării Planului de management	3																								custode, autorități ale administrației publice locale, Agenția pentru Protecția Mediului, Organizații Non- guvernamentale

BIBLIOGRAFIE

- Apetroaie D.V., 1973 - Comunitățile de pești din râurile Suceava și Moldova care conviețuiesc cu specia *Eudontomyzon mariae*, Ocrotirea Naturii, Suceava
- Bănărescu P., 1964 - *Pisces-Osteichthyes*. Fauna R.P.R. XIII. Editura Academiei Republicii Populare România, București
- Bănărescu P., 1969 - *Cyclostomata-Chondrichthyes*. Fauna R.P.R. XII. Editura Academiei Republicii Populare România, București
- Bodea M, Cotta V, Micu I., 2001 - Vânătoarea în România, Editura Ceres, București
- Brânduș C., Grasu C., 1991 - Valea Moldovei, Editura pentru Turism, București
- Barbu N., 1976 - Obcinele Bucovinei, Editura Științifică, București
- Băncilă I., 1958 - Geologia Carpaților Orientali, Editura Științifică, București
- Buza M., 2006 - Solurile în România. Spațiu, Societate, Mediu, Editura Academiei Române, București, 384.
- Bann C., Popa B., 2012 - Evaluarea contribuției ecosistemelor din ariile naturale protejate la dezvoltarea economică și bunăstarea umană în România
- Barbu N., Ionesi L., 1987 - Obcinele Bucovinei, Editura Sport - Turism, București
- Coldea, G., 1997 - Les associations végétales de Roumanie. Tome 1 – Les associations herbacées naturelles. Presses Universitaires de Cluj, Cluj-Napoca
- Comșia A. M., 1961 - Biologia și principiile culturii vânatului, Editura Academiei Republicii Populare România, București
- Cotta, V., 1982 - Vânatul, Editura Ceres, București
- Doniță N., Popescu A., Paucă-Comănescu M., Mihăilescu S., Biriș I.A., 2005 - Habitatele din România, Editura Tehnică Silvică, București
- Doniță N., Popescu A., Paucă-Comănescu M., Mihăilescu S., Biriș I.-A., 2006 - Modificări conform amendamentelor propuse de România și Bulgaria la Directiva Habitate 92/43/EEC, Editura Tehnică Silvică, București.
- Davideanu G., Davideanu A., 2004 - Date asupra ihtiofaunei râului Moldova, Studii și Comunicări Muzeul Național Brukenthal Științe Naturale, Sibiu
- Elzinga, C.L. et al., 2001 - Monitoring plant and animal populations, Blackwell Science
- Enciu P., 2006 - Structura geologică și resursele minerale în România. Spațiu, Societate, Mediu, Editura Academiei Române, București, 384.
- Filipașcu Al., 1968 - Vânătoarea cu chemători și atrape, Editura Agro – Silvică, București

- Gafta D., Mountford, J.O., 2008 - Romanian Manual for Interpretation of EU Habitats, Manual de interpretare a habitatelor Natura 2000 din România, Prepared as part of PHARE project RO 2004/016-772.03.03/06.01
- Georgescu, M., 2012 - Comportamentul vidrei, Revista Vânătorul și Pescarul Român nr. 8/, București
- Goicea N., 1994 - Canis Lupus pro sau contra? Revista Vânătorul și Pescarul Român nr. 2, București
- Gaceu O., 2005 - Clima și riscurile climatice din Muții Bihor și Vlădeasa, Editura Universității din Oradea, Oradea
- Ivanovici V., Dessila - Codarcea Marcela, Joja T., Alexandrescu Gr., Bercia I., Mutihac V., Damian M., 1968 - Harta geologică 1:200.000 foaia 5 – Rădăuți
- Ionce A., 2010 - Impactul sistemic al activității de preparare a substanțelor minerale utile în județul Suceava, Teză de doctorat, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Facultatea de Geografie și Geologie Iași
- Ionescu O., 2001 - Lupul, Editura Haco Internațional, Ghimbav
- Ionescu O., 2001 - Râsul, Editura Haco Internațional, Ghimbav
- Ionescu O., 2001 - Ursul, Editura Haco Internațional, Ghimbav
- Iosep I., 1972 - Câteva considerații geografice privind populația și așezările omenești din județul Suceava, Comunicări și referate de geografie Universitatea „Ștefan cel Mare”, Suceava
- Kottelat M., Freyhof J., 2007 - Handbook of European freshwater fishes. Kottelat, Cornol, Switzerland and Freyhof, Berlin, Germany.
- Mac Arthur H. Robert, Connel H. Joseph, 1970 - Biologia populațiilor, Editura Științifică, București
- Mărginean I., 2010 - Calitatea vieții în România: Prezent și perspective, Revista Calitatea vieții, XXI, nr. 3-4,
- Micu, I., 1998 - Ursul brun, Editura Ceres, București
- Micu, I., 2005 - Etologia faunei cinegetice, Editura Ceres, București
- Nedici G., 1937 - Curs de vânătoare, Editura Școlii Politehnice, București
- Negruțiu A., 1983 - Vânătoare și salmonicultură, Editura Didactică și Pedagogică, București
- Nestorov V., 2003 - Opinii privind comportamentul lupului, Revista “Vânătorul” nr. 1, București
- Mountford, J.O., Patriquin, D. and Treweek, J.R., 2005 - An approach to surveying and mapping the biodiversity of national parks Transylvanian Review of Systematical and Ecological Research, 3
- Mutihac V., Mutihac G., 2010 – Geologia României în contextul geosistematic central-est-european, Editura Didactică și Pedagogică, București

- Posea Gr., 2005 - Geomorfologia României. Relief – Tipuri, Geneză, Evoluție, Regionare, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Fundației România de Măine, București
- Posea, Gr., Badea, L., 1984 - România - unitățile de relief, Hartă, scara 1:750000, Editura Științifică și Enciclopedică, București
- Stăncioiu, P.T. et al, 2008 - Habitate forestiere de interes comunitar incluse în proiectul LIFE05 NAT/RO/000176 Habitate prioritare alpine, subalpine și forestiere din România, Măsurile de gospodărire, Editura Universității Transilvania, Brașov
- Turculeț, I., 1963 - Contribuții la cunoașterea Cretacicului din Bazinul Rarăului, Analele științifice ale Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Geologie-Geografie, IX, Iași
- Vornicu B., 2009 - Cercetări privind ihtiofauna râului Moldova, Teză de doctorat, Iași
- Vornicu B., Davideanu G., Davideanu A., 2006 - Data concerning the fish communities of the Moldova River, Romania. Acta Ihtiologica Romanica I.
- *** 1987, Geografia României, III, Carpații Românești și Depresiunea Transilvaniei, Editura Academiei Române, București
- *** 2008, Clima României, Editori: Sandu I., Pescaru V., Poiană I., Geicu A. Căndea I. and Țâștea D., Editura Academiei Române, București
- *** Hotărârea Guvernului nr.1081/2013 privind aprobarea Strategiei naționale și a Planului de acțiune pentru conservarea biodiversității 2014 - 2020
- *** 2011, Almanahul Pădurilor, coordonator profesor doctor Milescu I., Academia de Științe Agricole și Silvice
- *** 2001, Fauna and Flora International Developing Monitoring Programmes for Protected Areas
- *** Fișele Fondurilor de vânătoare 17 Botuș, 18 Măgura, 19 Valea Putnei, 20 Muncel
- *** Baza de date Agenția pentru Protecția Mediului Suceava
- *** Baza de date Garda Națională de Mediu - Comisariatul Județean Suceava
- *** Planul urbanistic general al municipiului Câmpulung Moldovenesc
- *** Planul urbanistic general al comunei Breza
- *** Planul urbanistic general al comunei Fundu Moldovei
- *** Planul urbanistic general al comunei Pojorâta
- *** Planul urbanistic general al comunei Sadova
- <http://www.biomoldavia.ro/>
- <http://carnivore.biodiversitate.ro/vidra>
- <http://romanalutra.wordpress.com/>
- <http://romanalutra.wordpress.com/despre-vidra/>

<https://statistici.insse.ro/shop/>

www.anpm.ro

<http://www.campulungmoldovenesc.ro/>

<http://www.primariabreaza.ro/>

<http://www.fundumoldovei.ro/>

<http://comunasadova.ro/>

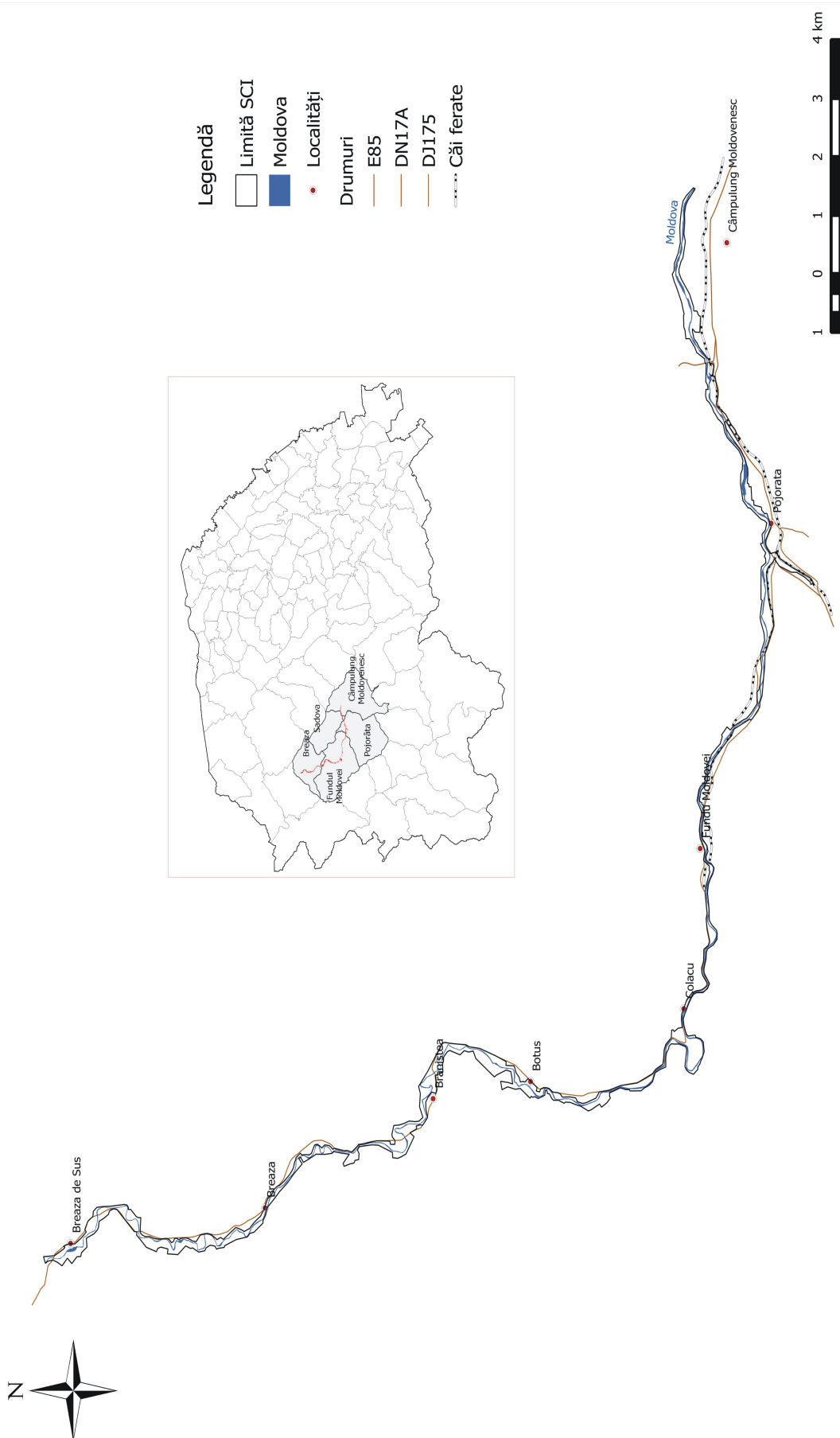
<http://www.primariapojorita.ro/>

<http://www.123coduri.ro/cauta-in-baza-de-date-coduri-siruta.php?vcodg1=5&vcodg2=29&vcodg3=12689#S12689E>

Anexa nr. 1 la Planul de Management

HARTA

Localizarea ariei naturale protejată ROSCI0321 Moldova Superioară în cadrul județului Suceava

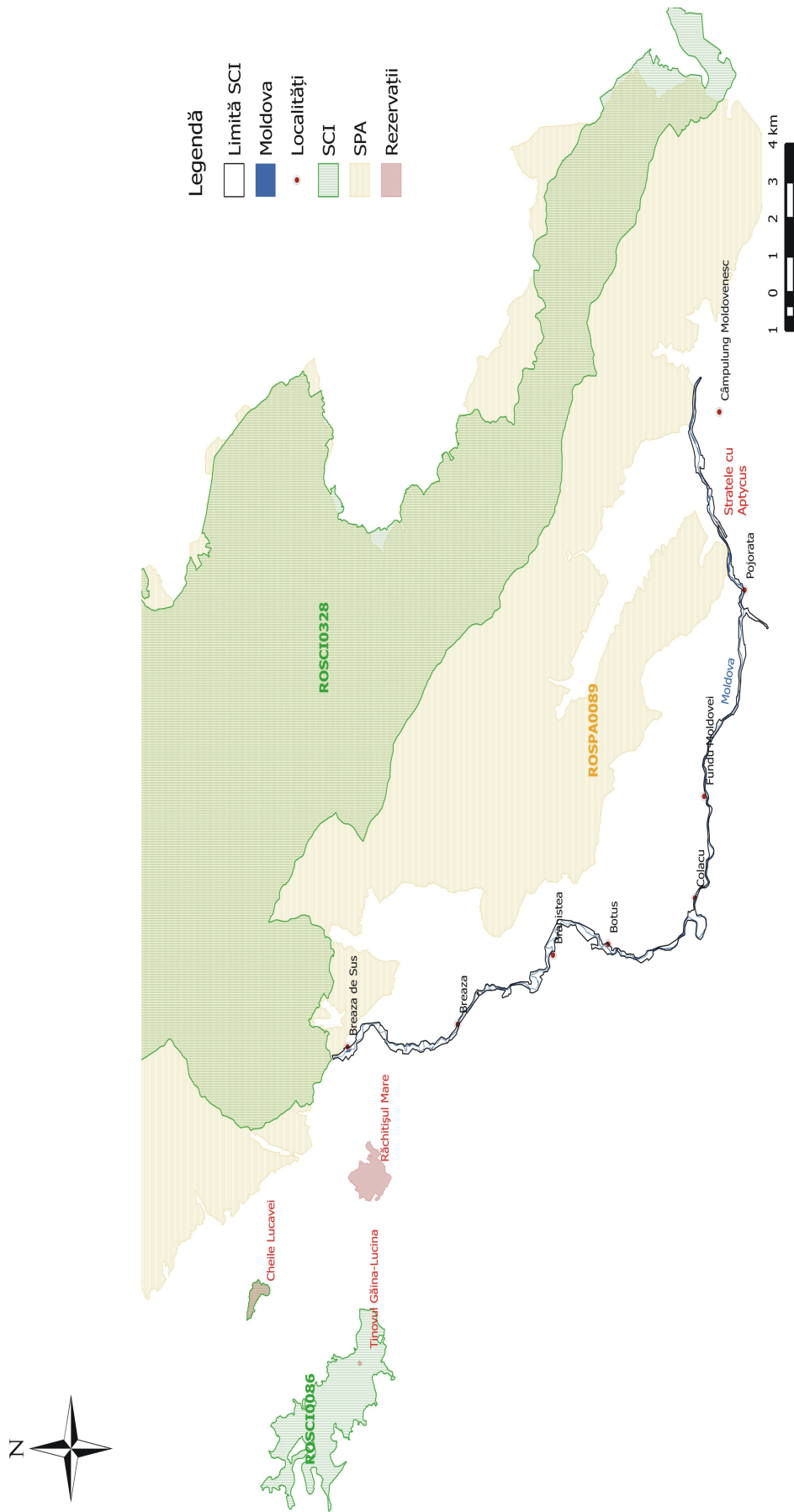

Anexa nr. 2 la Planul de Management

HARTA

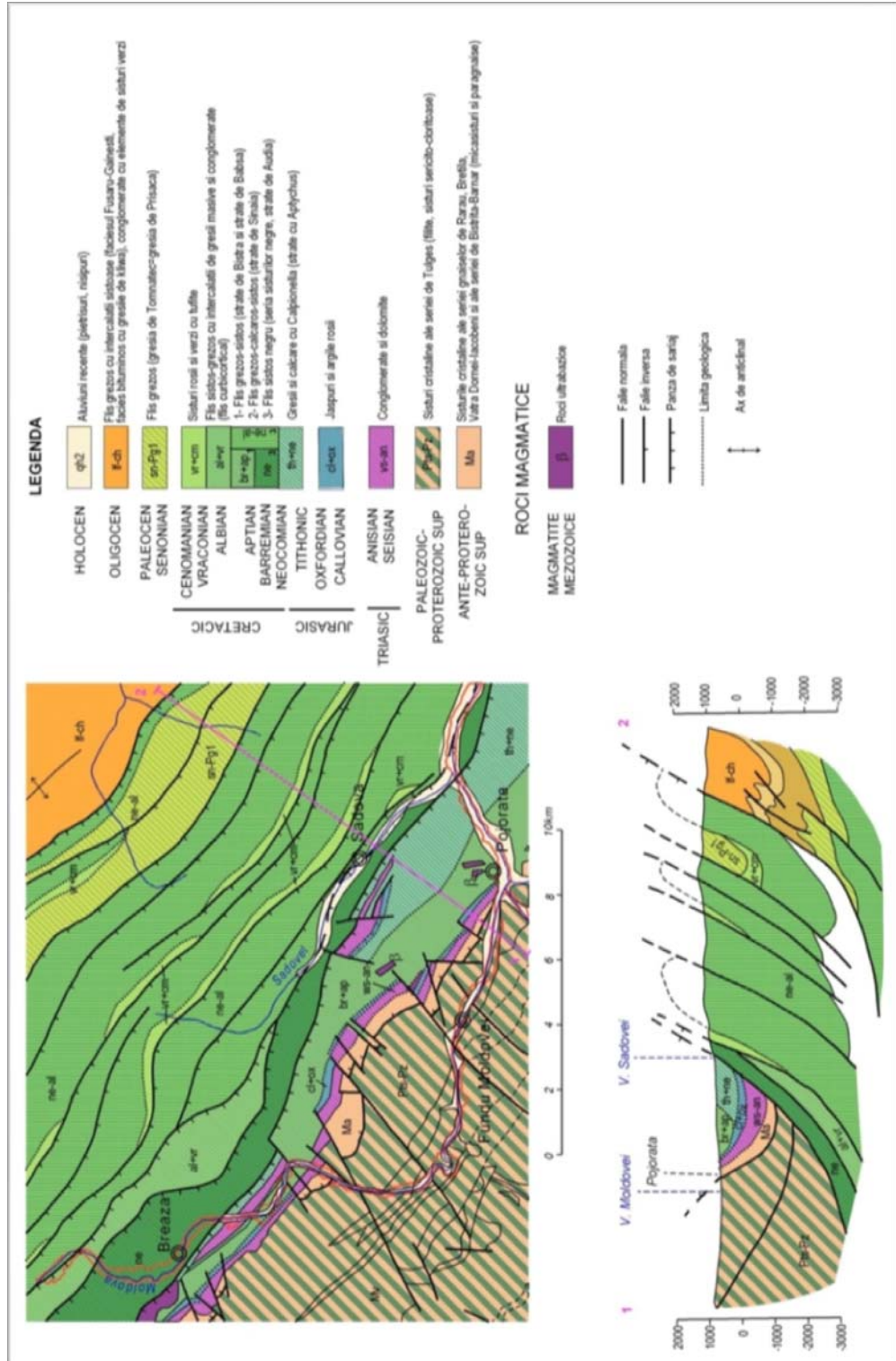
cu limitele sitului ROSCI0321 Moldova Superioară aprobate prin Ordinul Ministrului Mediului și Dezvoltării Durabile nr. 1964/2001, modificat prin Ordinul Ministrului Mediului și Pădurilor nr. 2387/29.09.2011

Anexa nr. 3 la Planul de Management

HARTA

geologică a sitului ROSCI0321 Moldova Superioară

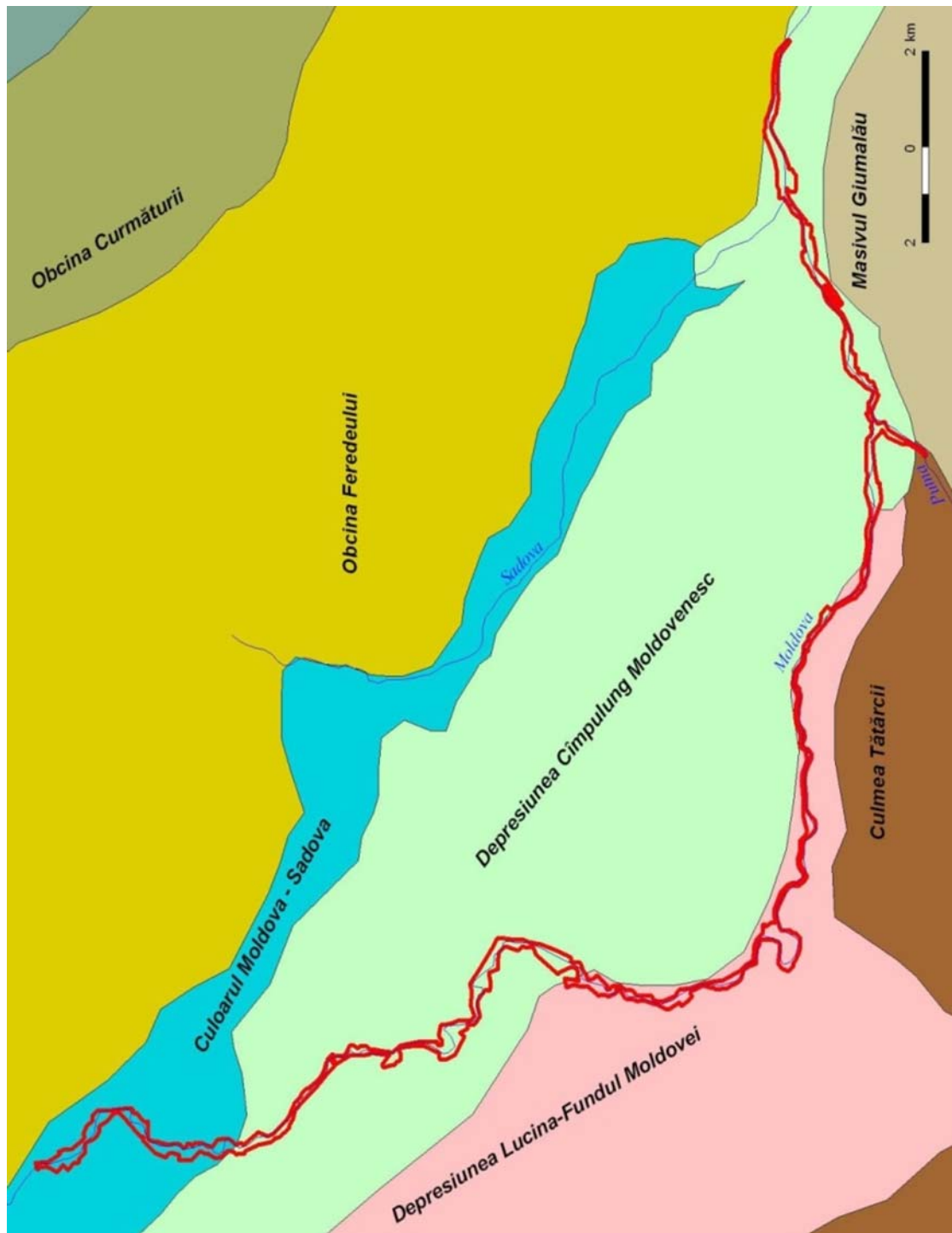

- realizată după harta geologică la scara 1:200 000, Ivanovici et al., 1968 -

Anexa nr. 4 la Planul de Management

HARTA

încadrării sitului ROSCI0321 Moldova Superioară în unitățile de relief

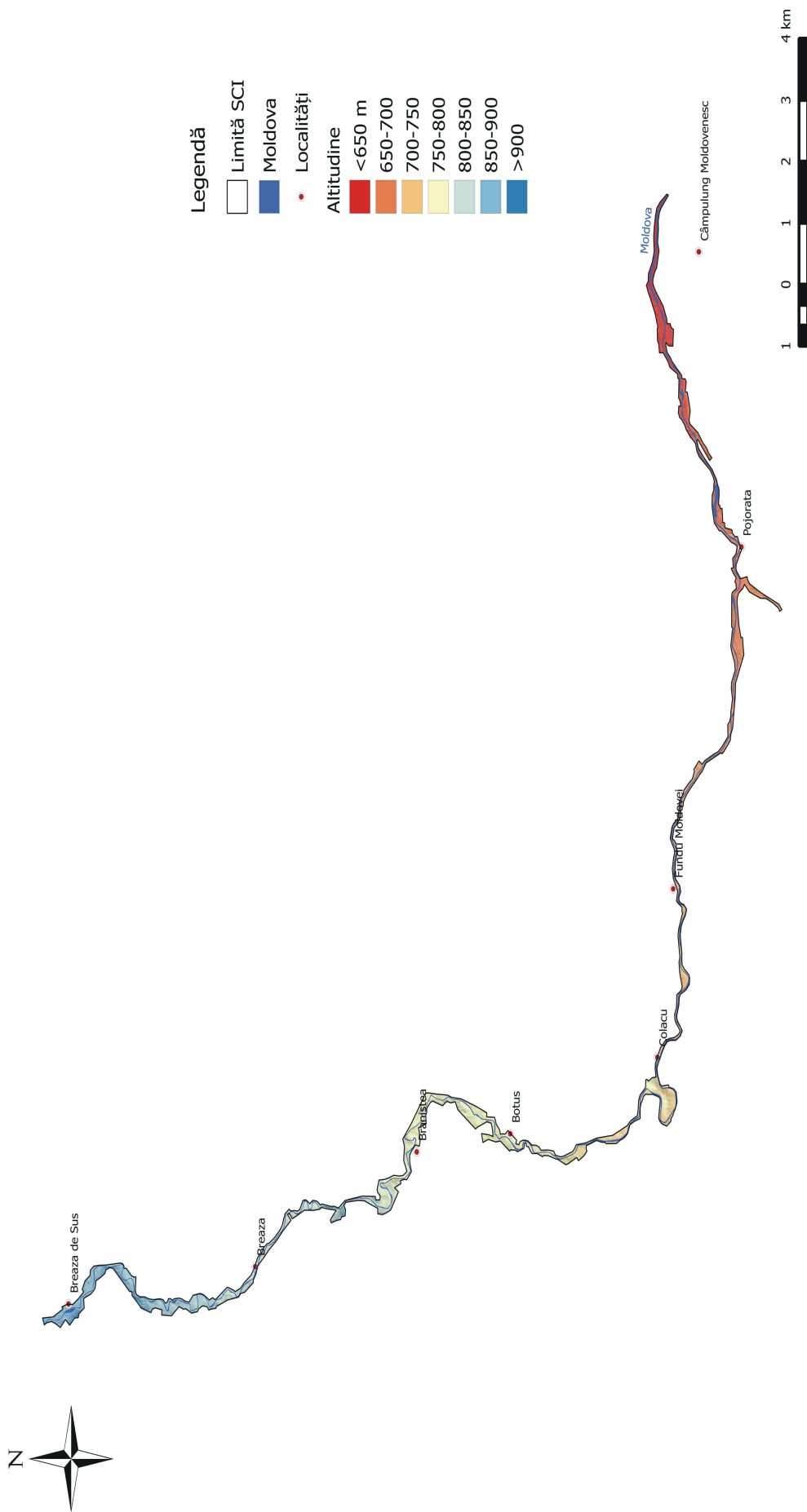

- prelucrare după Posea și Badea, 1984 -

Anexa nr. 5 la Planul de Management

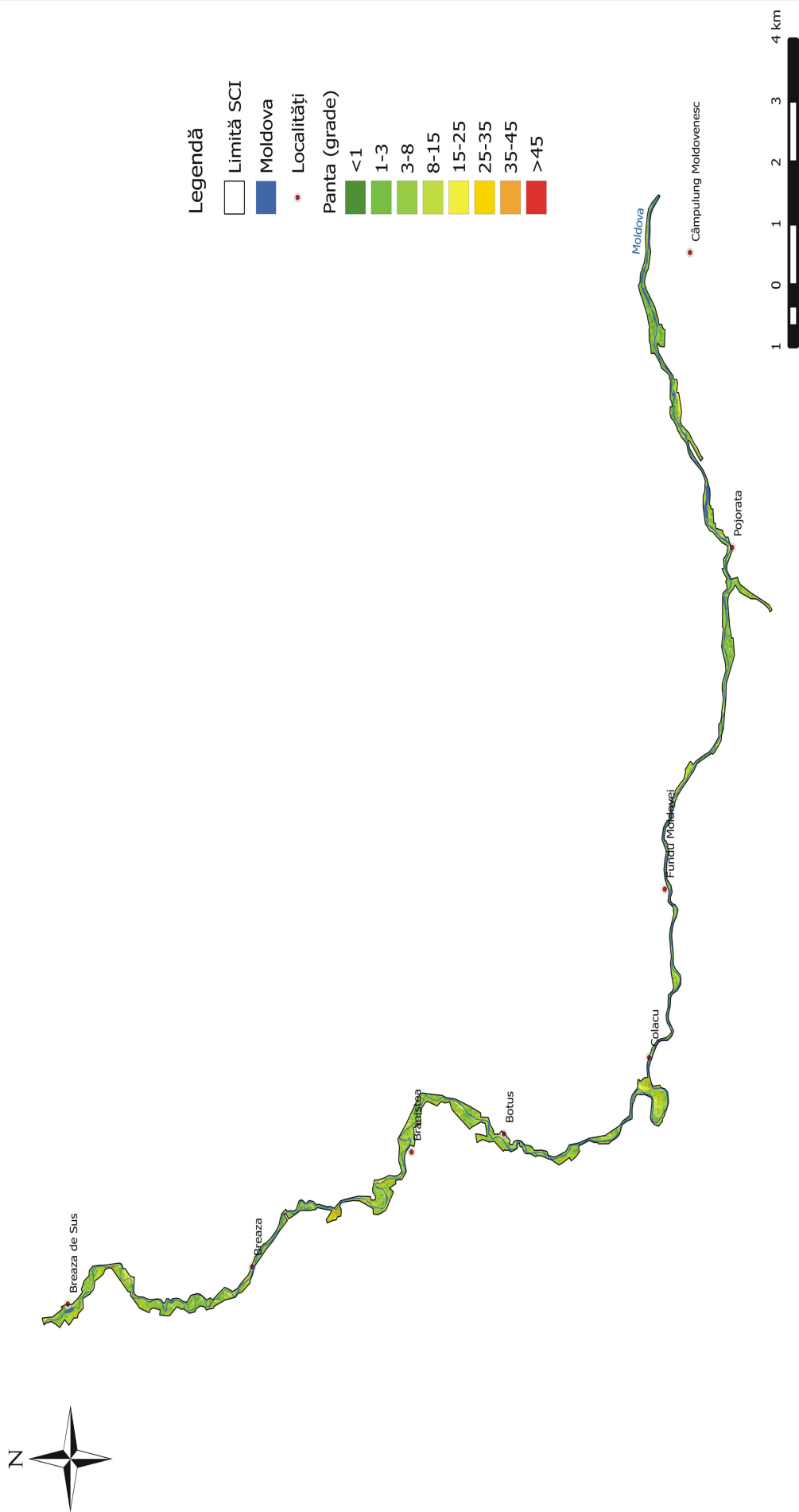
HARTA

hipsometrică a sitului ROSCI0321 Moldova Superioară

Anexa nr. 6 la Planul de Management

HARTA
pantelor în situl Natura 2000 ROSCI0321 Moldova Superioară

Anexa nr. 7 la Planul de Management

HARTA

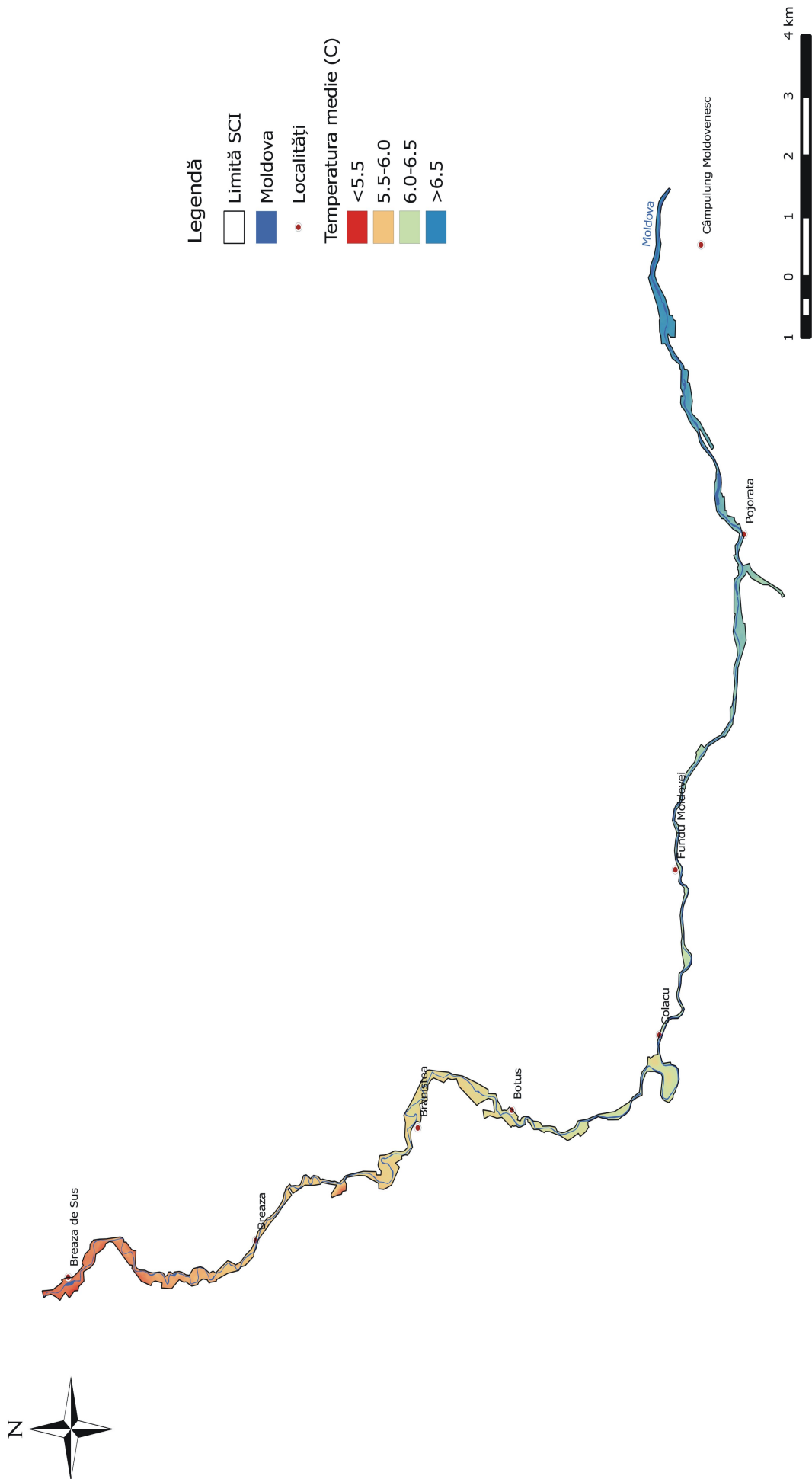
expoziției versanșilor în situl Natura 200 ROSCI0321 Moldova Superioară

Anexa nr. 8 la Planul de Management

HARTA

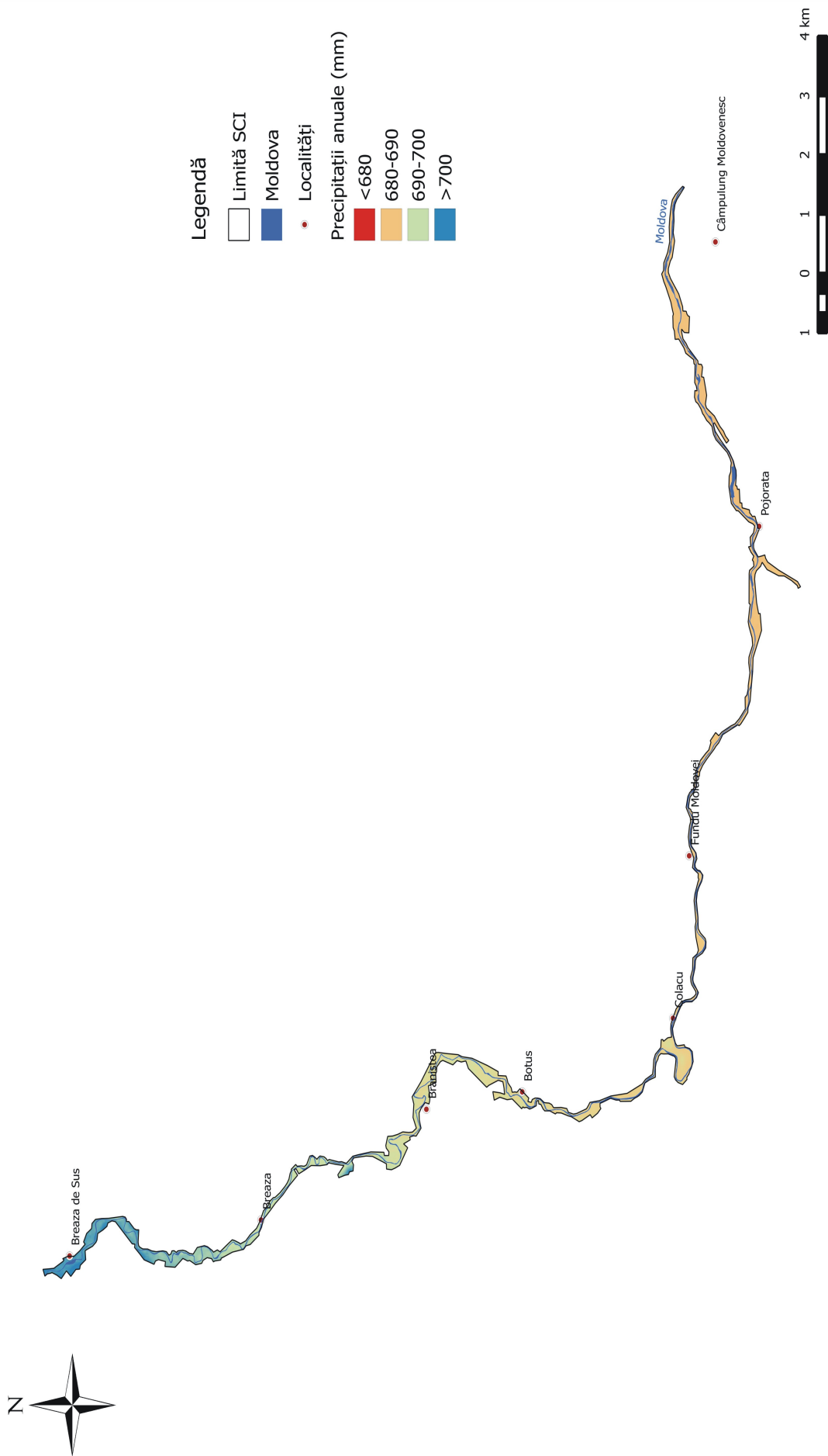
temperaturilor medii multianuale - 1961-2000 - în situl ROSCI0321 Moldova Superioară

Anexa nr. 9 la Planul de Management

HARTA

precipitațiilor medii anuale - 1961-2000 - în situl ROSCI0321 Moldova Superioară

Anexa nr. 10 la Planul de Management

HARTA

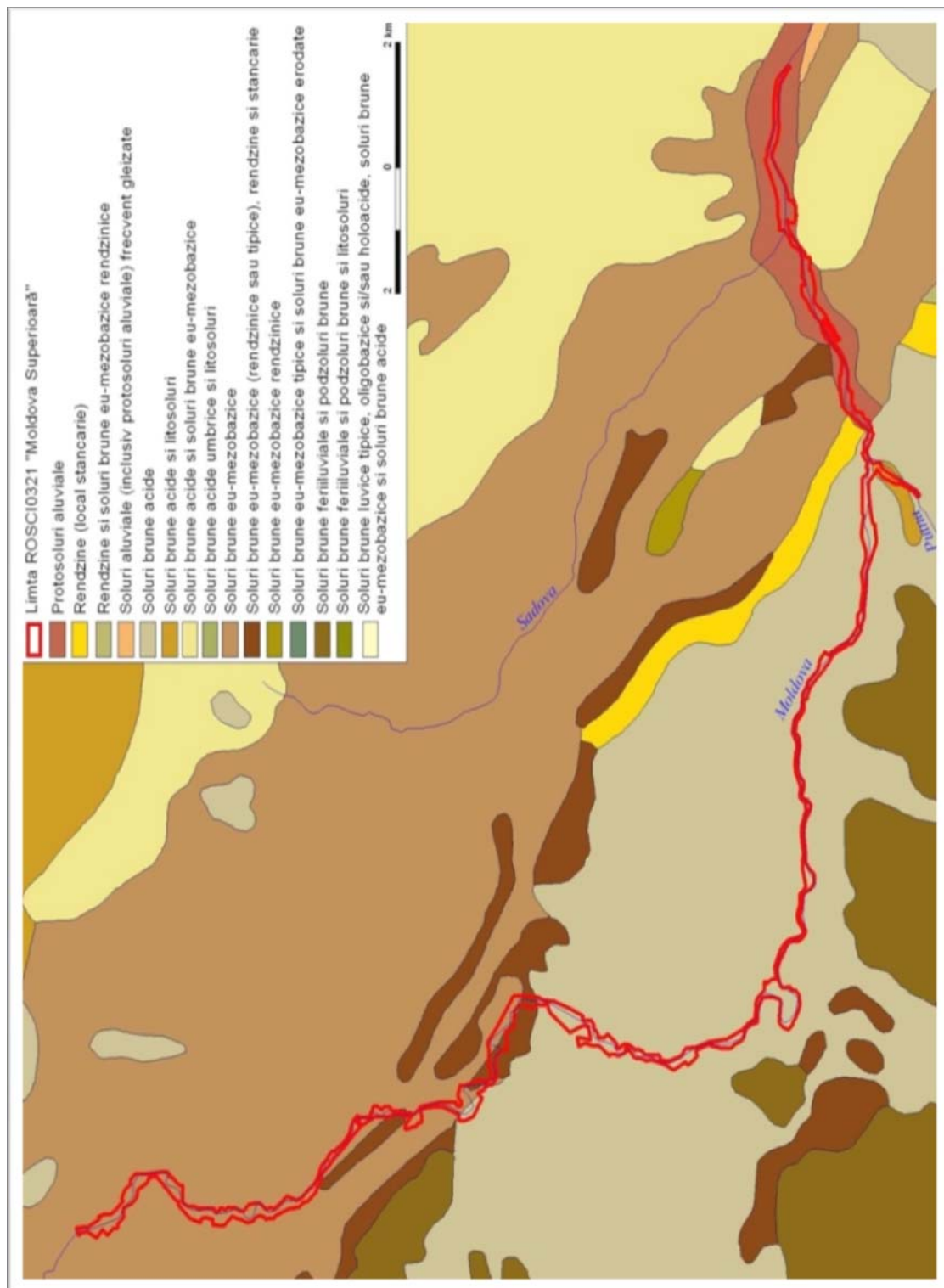
rețelei hidrografice în situl ROSCI0321 Moldova Superioară

Anexa nr. 11 la Planul de Management

HARTA

pedologică a sitului Natura 2000 ROSCI0321 Moldova Superioară

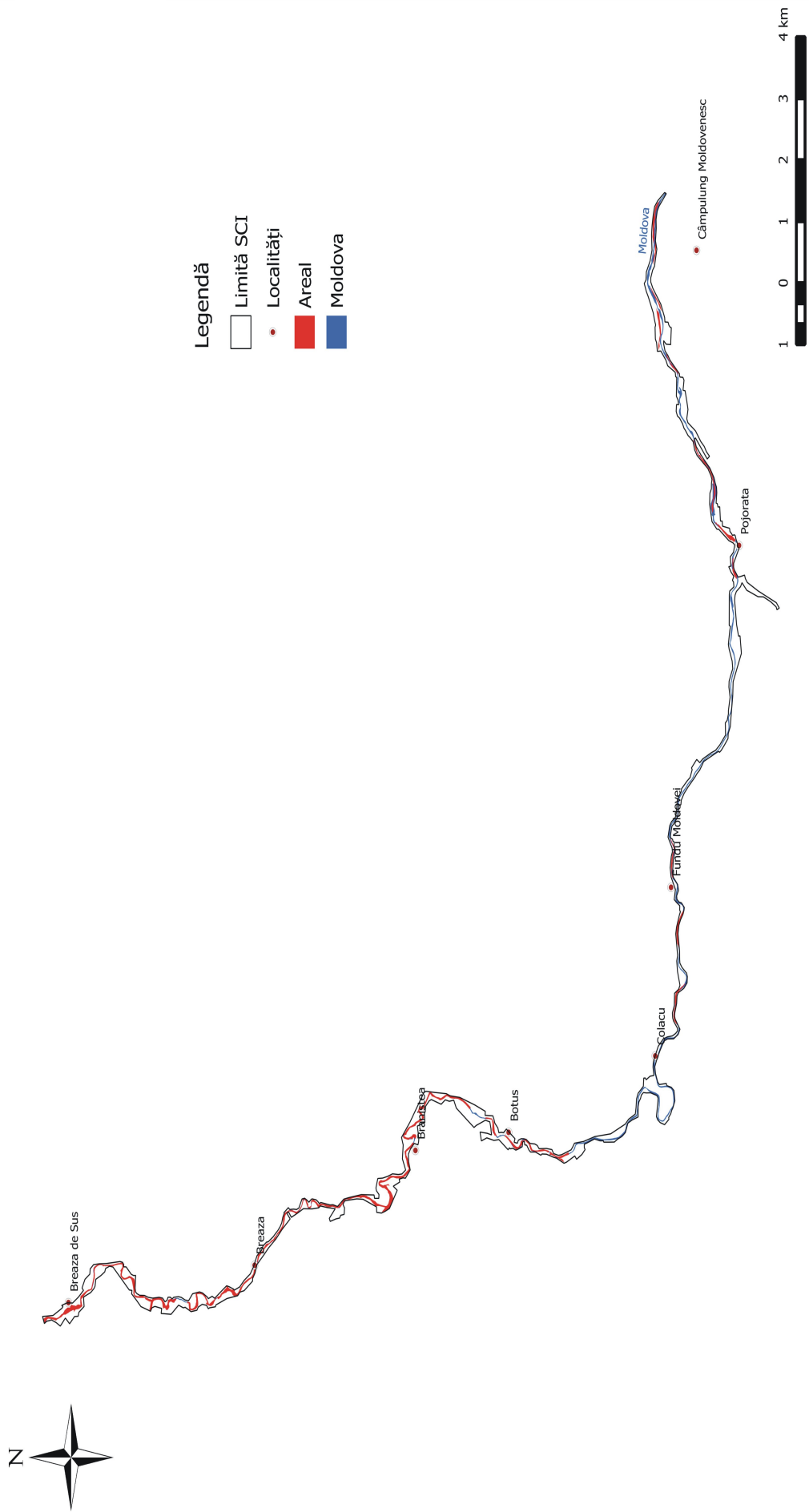

- prelucrare după harta solurilor la scara 1:200 000 –

Anexa nr. 12 la Planul de Management

HARTA

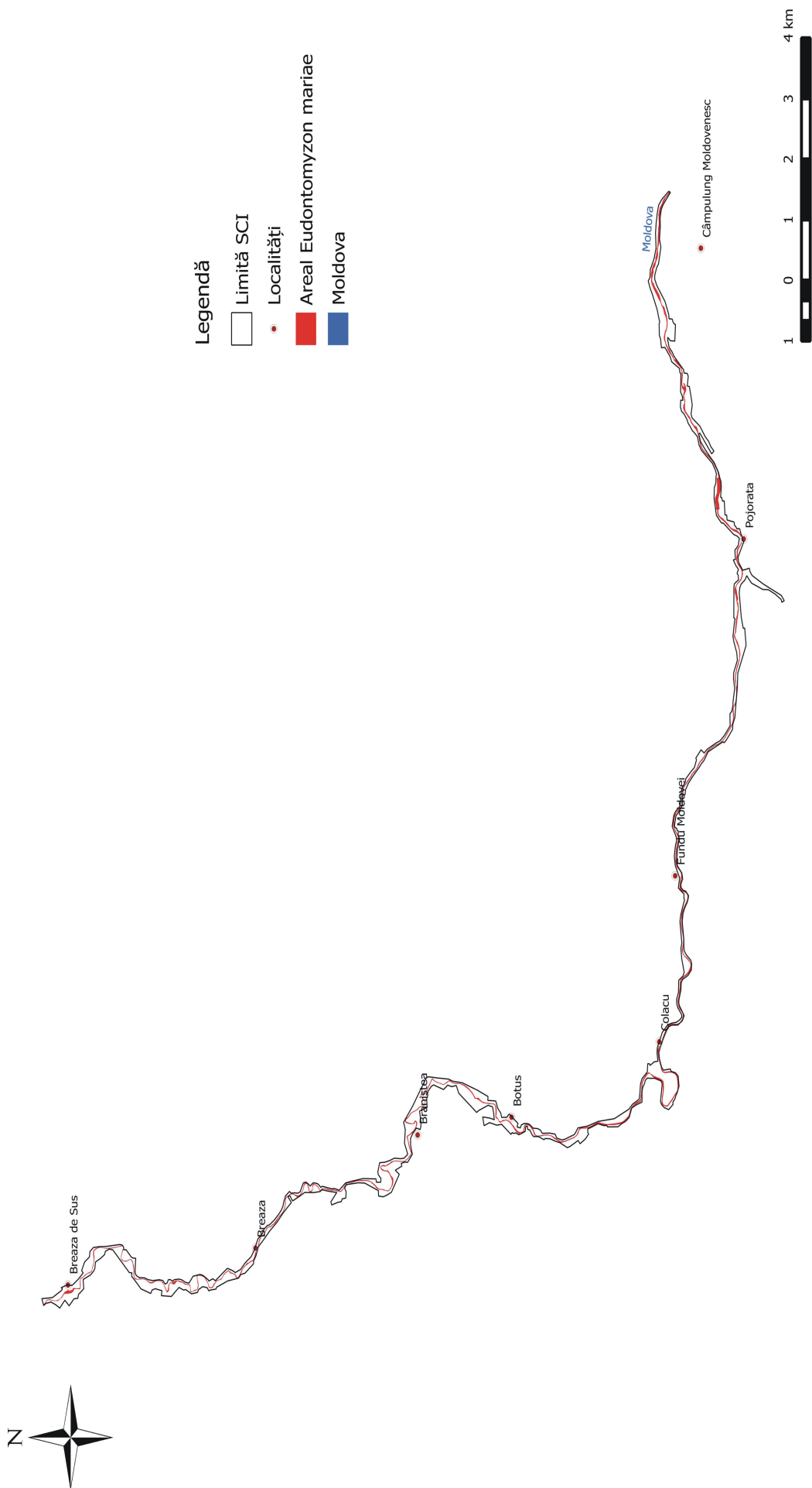
distribuției habitatului 91E0 Păduri aluviale de *Alnus glutinosa* și *Fraxinus excelsior* în situl Natura 2000 ROSCI0321 Moldova Superioară

Anexa nr. 13 la Planul de Management

HARTA

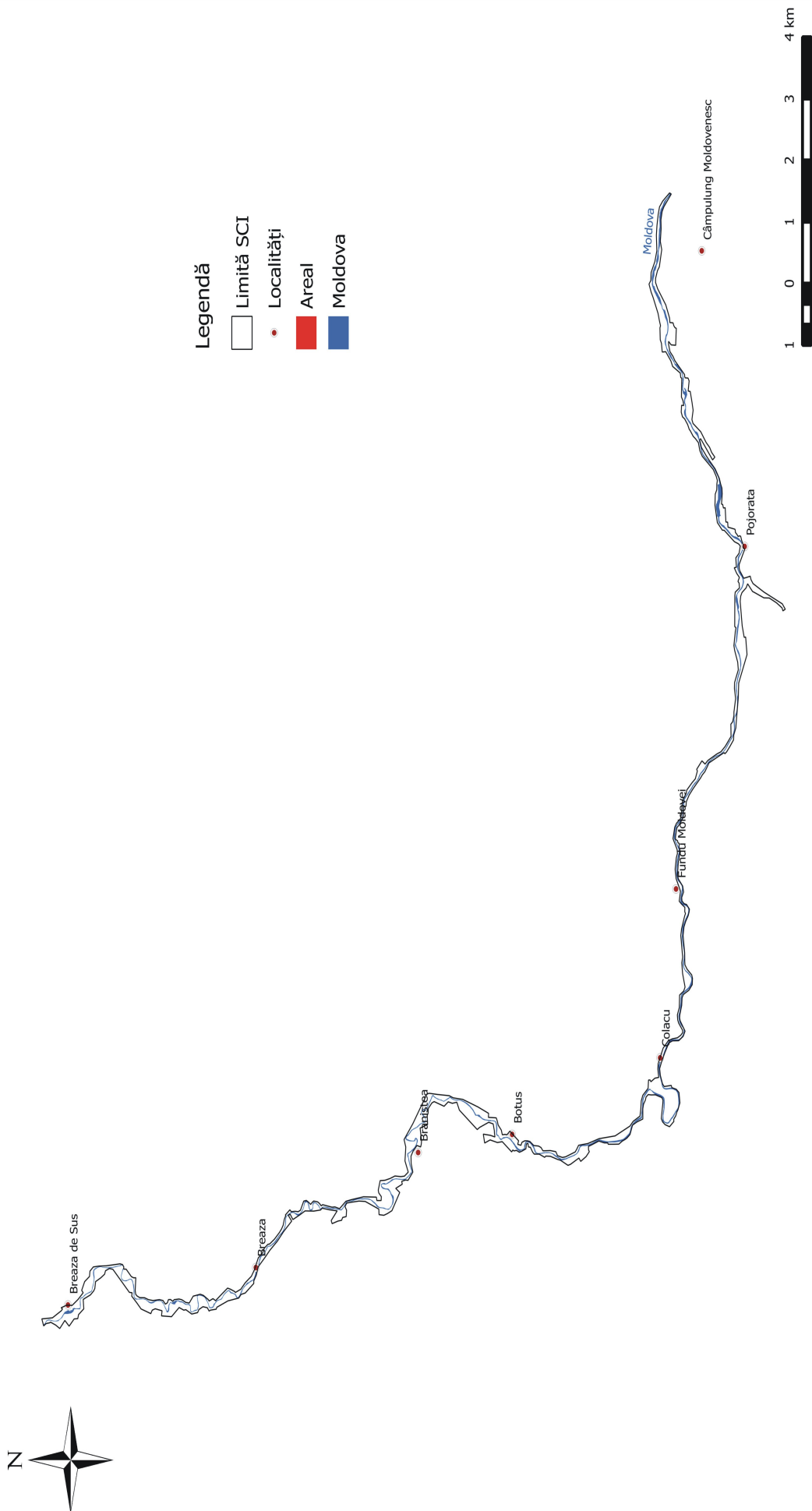
arealul de răspândire a speciei *Eudontomyzon mariae* în situl ROSCI0321

Anexa nr. 14 la Planul de Management

HARTA

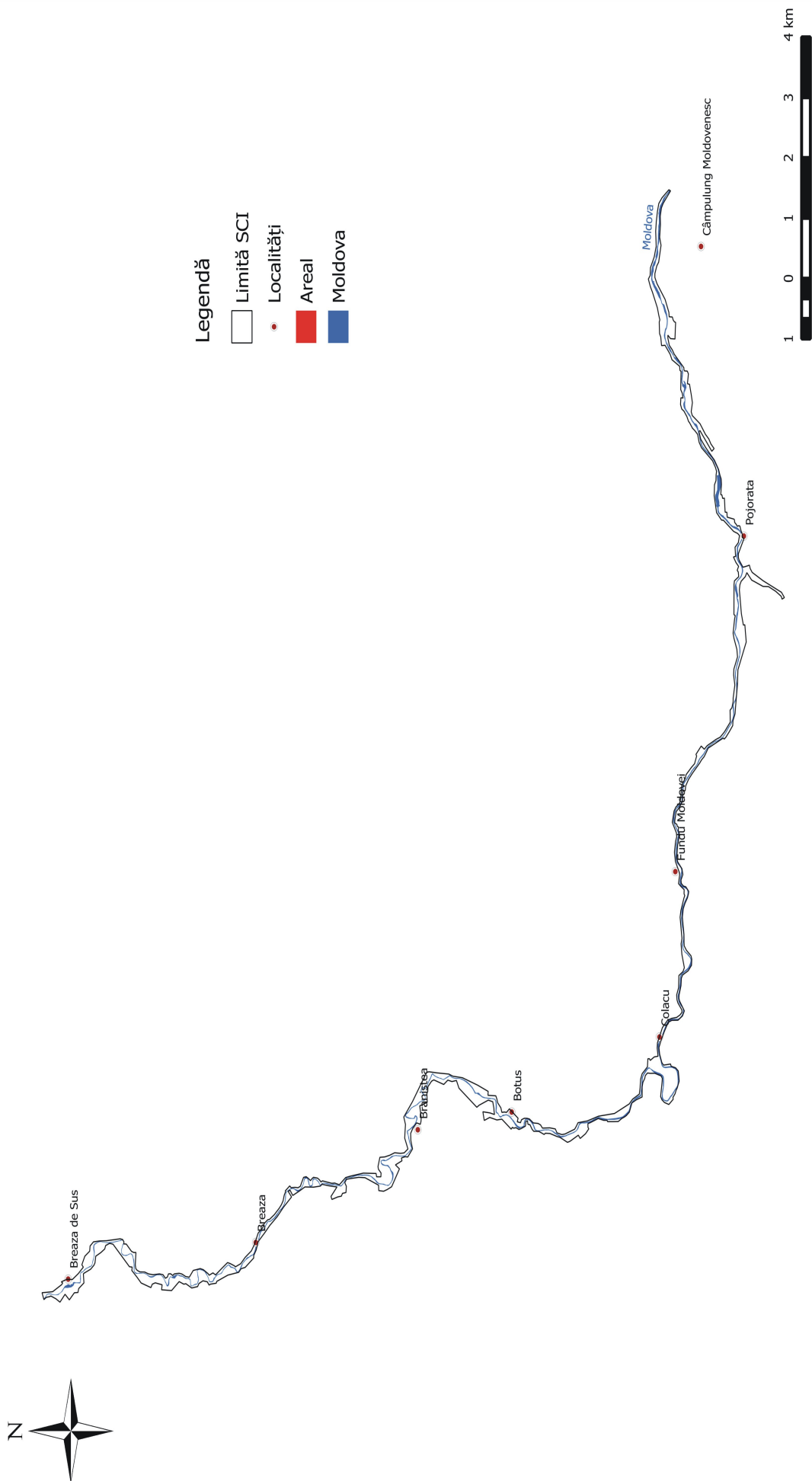
arealului de răspândire a speciei urs *Ursus arctos* în situl ROSCI0321

Anexa nr. 15 la Planul de Management

HARTA

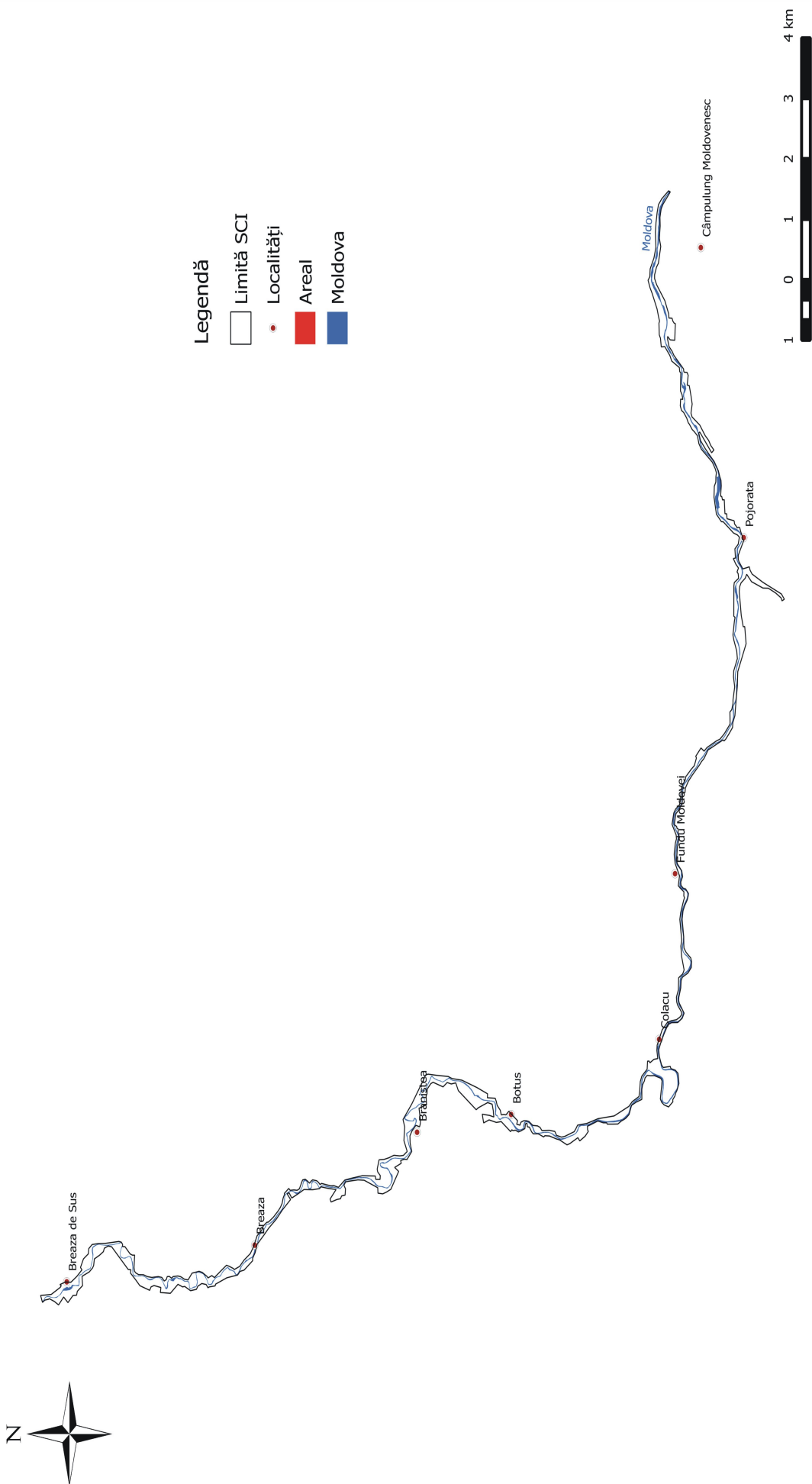
arealului de răspândire a speciei lup *Canis lupus* în situl ROSCI0321

Anexa nr. 16 la Planul de Management

HARTA

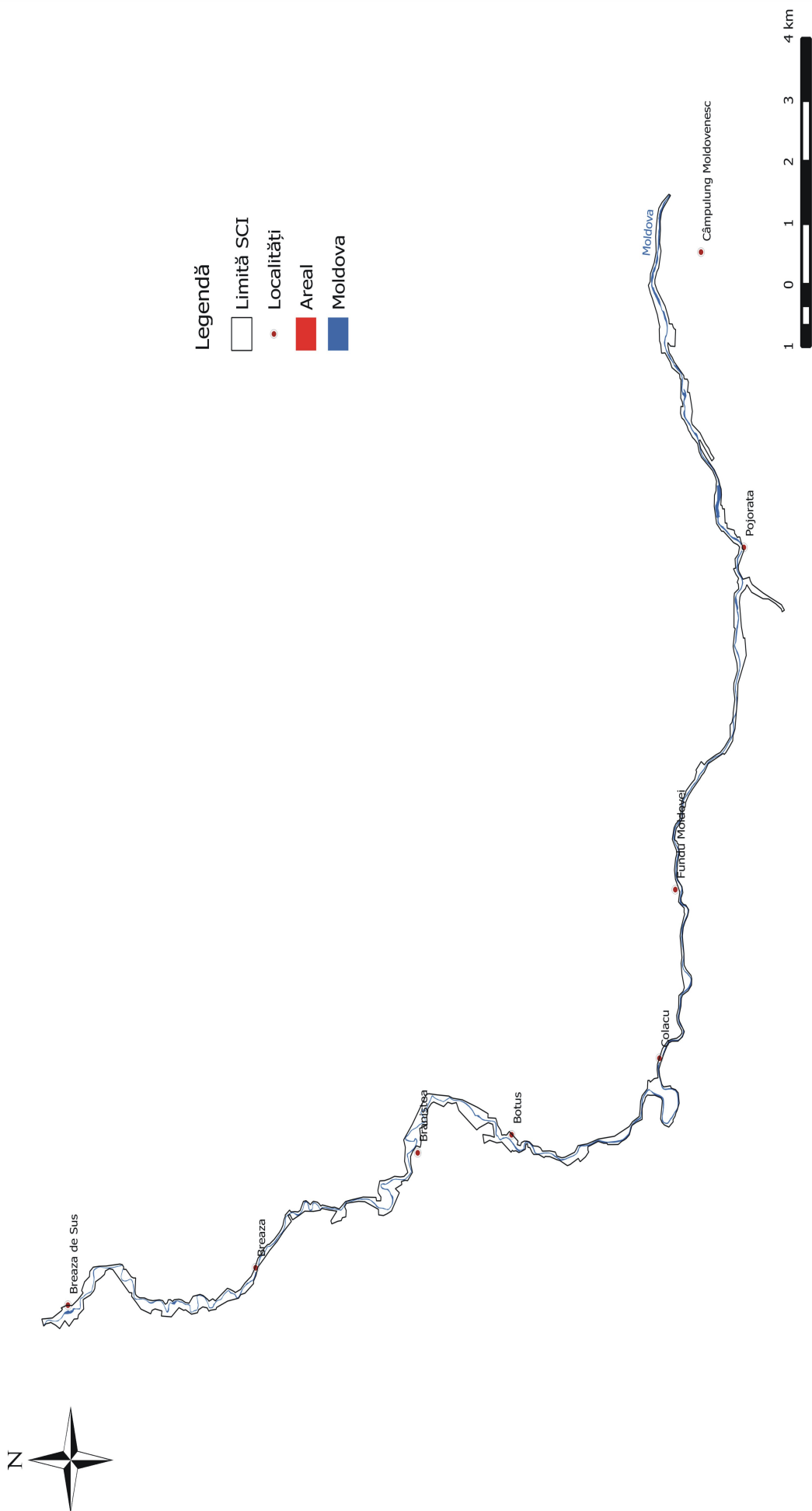
arealului de răspândire a speciei râs *Lynx lynx* în situl ROSCI0321

Anexa nr. 17 la Planul de Management

HARTA

arealului de răspândire a speciei pisică sălbatică *Felis silvestris* în situl ROSCI0321

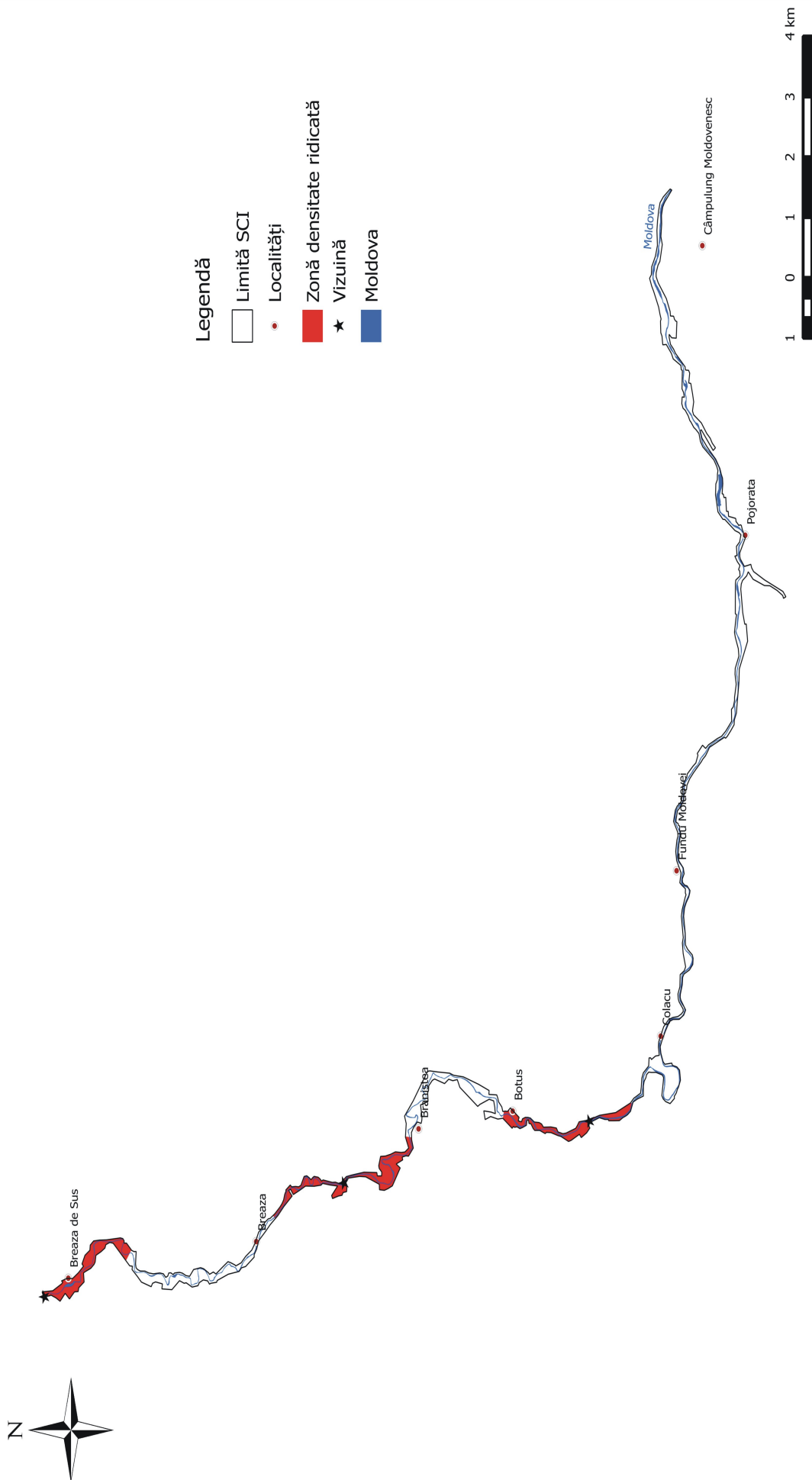

Anexa nr. 18 la Planul de Management

HARTA

arealului de răspândire a speciei de vidră *Lutra lutra* în situl ROSCI0321

administrare								
4.3. Documente strategice și de planificare	0	0	0	0	0	0	0	0
4.4. Instruire personal	0	0	0	0	0	0	0	0
Total cheltuieli operaționale	25.000	18.000	18.000	18.000	18.000	18.000	18.000	97.000
Cheltuieli indirecte (10%)	2.500	1.800	1.800	1.800	1.800	1.800	1.800	9.700
Total GENERAL	27.500	19.800	19.800	19.800	19.800	19.800	19.800	106.700

NOTE:

Cap. 1.2. – monitorizarea în teren a stării de conservare pentru habitatele și speciile prevăzute în Planul de management.

Cap. 1.3. – salarii și deplasări ale personalului custodelui pentru pază și control.

Cap. 1.4. – salarii ale personalului custodelui pentru culegerea de date și managementul acestora.

Cap. 2.3. – amenajarea sediului custodelui și consumabile.

Cap. 3.2. – elaborarea și întreținerea unei pagini web aferente ariei protejate.

Cap. 3.3. – salarii și deplasări ale persoanelor custodelui pentru desfășurare activități educative.

Cap. 4.1. – achiziția de echipament necesar monitorizării, cum ar fi GPS, aparat foto, binoclu și altele asemenea.

Cap. 4.2. – salarii ale personalului custodelui pentru management și coordonare.

Anexa nr. 2**REGULAMENTUL
sitului ROSCI0321 Moldova Superioară**

Art. 1 - Regulamentul cuprinde regulile care trebuie aplicate pe teritoriul sitului Natura 2000 ROSCI0321 Moldova Superioară, în vederea atingerii măsurilor de management specifice.

Art. 2 - Respectarea prezentului regulament este obligatorie pentru persoanele fizice și juridice care dețin sau care administrează terenuri și alte bunuri și/sau care desfășoară activități în perimetrul și/sau în vecinătatea sitului.

Art. 3 - (1) Situl de importanță comunitară ROSCI0321 Moldova Superioară a fost instituit prin Ordinul ministrului mediului și dezvoltării durabile nr.1964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România, cu modificările și completările ulterioare.

(2) Situl Moldova Superioară relaționează cu situl Natura 2000 ROSPA0089 Obcina Feredeului și rezervația naturală Stratele cu Aptycus de la Pojorâta – Cod 2.733.

Art. 4 - Scopul principal al instituirii sitului ROSCI0321 Moldova Superioară este de conservare a habitatelor și speciilor de interes comunitar.

Art. 5 - (1) Limitele sitului Natura 2000 ROSCI0321 Moldova Superioară au fost stabilite prin Ordinul ministrului mediului și dezvoltării durabile nr.1964/2007, cu modificările ulterioare și sunt prezentate pe pagina web a autorității publice centrale pentru protecția mediului.

(2) Conform Formularului standard, situl ROSCI0321 Moldova Superioară are o suprafață de 429 ha.

Art. 6 - (1) La data elaborării prezentului regulament, situl ROSCI0321 Moldova Superioară nu are custode.

(2) Elaborarea și urmărirea aplicării regulamentului sitului ROSCI0321 Moldova Superioară revine custodelui.

Art. 7 - (1) Pe raza sitului ROSCI0321 Moldova Superioară, activitatea de vânătoare se face în conformitate cu legislația în domeniu.

(2) Acțiunile de evaluare a vânatului și de interpretare a rezultatelor se fac de către gestionarul fondului de vânătoare cu participarea custodelui sitului Natura 2000. Gestionarul fondului de vânătoare are obligația de a anunța custodele despre intenția de organizare a evaluării vânatului pe teritoriul sitului cu minimum 7 zile calendaristice înainte de organizarea evaluării.

Art. 8 - Activitățile privind protecția fondului piscicol și pescuitul respectă prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr.23/2008 privind pescuitul și acvacultura, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.317/2009, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 9 – Sunt interzise lucrările care împiedică migrarea, reproducerea sau pun în pericol existența populațiilor piscicole.

Art. 10 - Utilizarea pășunilor, fânețelor și terenurilor agricole din sit este permisă doar pentru proprietari și concesionari, în condițiile respectării legislației în vigoare, prezentului regulament și a planului de management al sitului.

Art. 11 - Orice plan sau proiect care nu are o legătură directă ori nu este necesar pentru managementul ariei naturale protejate de interes comunitar, dar care ar putea afecta în mod semnificativ aria, singur sau în combinație cu alte planuri ori proiecte, este supus unei evaluări adecvate a efectelor potențiale asupra ariei naturale protejate de interes comunitar, având în vedere obiectivele de conservare ale acestea, în conformitate cu legislația în vigoare.

Art. 12 - (1) Elaborarea, modificarea și/sau actualizarea documentațiilor de amenajare a teritoriului și urbanism de pe teritoriul și din imediata vecinătate a sitului ROSCI0321 Moldova Superioară se avizează de către custodele sitului.

(2) Actualizarea documentațiilor de amenajare a teritoriului și urbanism pentru comunele și suprafețele acestora incluse în perimetrul sitului ROSCI0321 se face de către autoritățile administrațiilor publice responsabile, prin integrarea în aceste documentații a prevederilor referitoare la situl de importanță comunitară menționat.

(3) Documentațiile de amenajare a teritoriului și urbanism modificate și/sau actualizate de către autoritățile administrațiilor publice locale vor include în piesele grafice/desenate și limitele sitului Natura 2000.

Art. 13 - Desfășurarea activităților, avizarea planurilor, proiectelor de pe teritoriul sitului ROSCI0321 Moldova Superioară se va face doar cu avizul custodelui, conform legislației în vigoare.

Art. 14 - În cazul producerii fenomenelor de forță majoră instituțiile abilitate intervin pentru eliminarea sau limitarea efectelor acestor fenomene conform prevederilor legale.

Art. 15 - Activitățile de cercetare științifică pe teritoriul sitului, se desfășoară cu avizul custodelui, care le sprijină logistic și financiar, în limita posibilităților.

Art. 16 - În cazul studiilor/cercetărilor care necesită date/informații privind situl ROSCI0321, se va încheia un contract între părți, contract care să asigure accesul custodelui la rezultatele obținute în vederea utilizării lor în activitatea de management a sitului.

Art. 17 - Introducerea de specii alohtone pe teritoriul sitului ROSCI0321 Moldova Superioară este interzisă.

Art. 18 - Accesul turiștilor în situl ROSCI0321 Moldova Superioară este permis numai pe traseele turistice omologate.

Art. 19 - Custodele poate institui un sistem de tarife, conform prevederilor legale în vigoare.

Art. 20 - Vizitele de grup se desfășoară numai în prezența custodelui sau a reprezentantului acestuia.

Art. 21 - Camparea pe suprafața sitului ROSCI0321 Moldova Superioară se face numai în locuri special amenajate și delimitate.

Art. 22 - Aprinderea focului pe suprafața sitului ROSCI0321 Moldova Superioară este permisă numai în locurile special amenajate.

Art. 23 - Abandonarea deșeurilor de orice fel pe teritoriul sitului ROSCI0321 Moldova Superioară este interzisă.

Art. 24 - Competițiile, manifestările de grup și cursurile de orice fel care presupun accesul pe teren în zona sitului, precum și taberele, se organizează doar cu avizul custodelui.

Art. 25 - Distrugerea sau degradarea panourilor informative și indicatoare, a plăcilor, stâlpilor sau a semnelor de marcaj ale sitului ROSCI0321 este strict interzisă.

Art. 26 – Fotografierea/filmarea pe teritoriul sitului ROSCI0321 Moldova Superioară în scop comercial fără aprobarea custodelui este interzisă.

Art. 27 - Folosirea substanțelor chimice periculoase pe teritoriul sitului este interzisă.

Art. 28 - Se interzice tăierea, ruperea sau scoaterea din rădăcini a arborilor, puieților sau lăstarilor, de către alte persoane decât cele autorizate în conformitate cu prevederile legale în vigoare.

Art. 29 - (1) Se interzice distrugerea și degradarea florei și faunei din sit.

(2) Colectarea de specii de floră și faună se poate face numai cu avizul scris al custodelui, în conformitate cu legislația în vigoare.

Art. 30 Proprietarii de terenuri extravilane situate în arealul sitului, supuse unor restricții de utilizare sunt scutiți de plata impozitului pe teren, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

Art. 31 În situațiile în care, pe anumite suprafețe, prin planul de management se impun măsuri restrictive, altele decât cele impuse de legislație, se va solicita acordarea de compensații pentru respectarea prevederilor restrictive, în baza articolului 26 din OUG nr.57/2007 cu modificările și completările ulterioare.

Art. 32 - Încălcarea dispozițiilor prezentului regulament atrage, după caz, răspunderea disciplinară, contravențională, penală, materială sau civilă, potrivit legislației în vigoare.

Art. 33 - Aplicarea prezentului regulament se face de către custode și de către personalul instituțiilor statului, abilitat să constate și să aplice sancțiuni potrivit competențelor legale.

Art. 34 - Custodele are obligația de a sesiza instituțiile abilitate despre orice încălcare a prezentului regulament, a cărei soluționare nu ține de competența sa.

Art. 35 - Prezentul regulament poate fi modificat la propunerea custodelui, conform legislației în vigoare.

Art. 35 - Regulamentul sitului ROSCI0321 Moldova Superioară va fi adus la cunoștința tuturor factorilor interesați și a publicului prin publicare pe pagina web a sitului.

EDITOR: GUVERNUL ROMÂNIEI

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.70, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

